

Golden State Realty

JASSI GILL
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento

Ph:510-304-9292

Refinance Now
@ZERO COST

Call Sukhi Gill:510-207-9067

CA DRE Lic.#01180969

CA DRE# 00966763

Travelopod Discounted Flights To INDIA

ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਵਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ:
SALE: \$350 OFF
For Special Sale Fares
Call Now: 1-800-674-3868
5* Ratings & 24x7 Service
EXTRA \$50 OFF with Promo Code: FLY50
HURRY! Book Now & Save Big on Your Flights to India!

Certified Insurance Agent

Global Green INSURANCE AGENCY

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ:510-487-1000
MANN@GGIABA.COM
Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Twenty-Fifth Year of Publication

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 20; May 17, 2025

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ 'ਤੇ ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ: ਮੋਦੀ

“ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਨਾ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ”

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ 'ਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਲਕੀਰ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਬੰਧਨ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਦੱਸਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਹਿਮਾਕਤ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ ਨੂੰ ਇਸ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਲਈ ਸਿਹਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਲਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੈਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਮ ਪੁੱਛ ਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਸਿੰਧੂਰ ਉਜਾੜਿਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਲਈ

ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਇਕ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਇਹ ਆਕਾ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਝਟਕੇ 'ਚ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕਜੁੱਟ ਭਾਰਤ ਨੇ ਫ਼ੌਲਾਦੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਤੇ ਹਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਸਿੰਧੂਰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਜ਼ਮਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਆਦਮਪੁਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ

ਆਦਮਪੁਰ:ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਬੇਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਚਾਨਕ ਆਦਮਪੁਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦੌਰਾ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ: ਟਰੰਪ

ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੰਡਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:ਪਿਛਲੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗਬੰਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਹੁਣ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੱਧਸਥਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਸ੍ਰੋਤ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਸਤ ਹੋ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੇਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ- 'ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਘਟੀ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ

ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਨਾਂ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਦੇਸ਼ ਹਨ। ਦੋਨਾਂ ਕੋਲ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਝੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿਓ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਟਾਲੇਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਵਪਾਰ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਟਾਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

GOLDEN STATE REALTY

"Realtor You Can Trust"
CRE Group Inc.

* ਘਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
ਫੋਨ:
916-612-5773

Sam Chahal MBA
Sohanpreet Singh
Realtor - Lic# 01504071

Contact for Real Estate
and Mortgage Needs

P: 916-612-5773

E: Samchahal@hotmail.com

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੋਨ: 1-866-FOR-RAJA

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਵੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Items Serving:
• All kinds of Sweets
• Snacks & Food
• Chaat & Tikki Stall
• Pani Puri Stall
• Bhel Puri / Pav Bhaji
• Falooda Kulfi

Catering Services:
• Wedding Ceremonies
• Receptions
• Birthday Parties
• Religious Gatherings
• Corporate Events
• Picnics / Bar-b-que

Additional Services:
• Warmers
• Chaffing Dishes
• China & Silverware
• Linen Rental
• Waiters & Bartenders

Raja Sweets & Indian Cuisine
31053 Alameda Blvd., Union City CA 94087
Ph. (510) 489-9130 Fax (510) 489-9111

Raja Indian Cuisine & Bar
1275 W. Winton Ave., Hayward CA 94543
Ph. (510) 264-5300 Fax (510) 264-5345

Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS

18 years of experience

Services

- We do Same day IRP Plates
- Truck Permits
- New company
- Truck ELD
- Trucking compliance

Rajinder Singh

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330

Phone: 209 636 0880

ਫਰਿਜ਼ਨੇ 'ਚ ਮਨਾਇਆ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿਹਾੜਾ

ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ ਸਮਾਗਮ

ਫਰਿਜ਼ਨੇ: ਇੱਥੋਂ ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿਹਾੜਾ ਇੰਡੀਆ ਓਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਸਾਦੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ,

ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ 'ਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਗਾਉਂਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੀਤਾ ਮਾਛੀਕ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਘੀ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖ ਕੇ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਰੇ

ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਗਾਇਕ ਕਮਲਜੀਤ ਬੈਨੀਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤਕ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner

D.H.M.S; B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

Now we have two locations:

940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

We also do Virtual appointments for long distance patients.

Ph: (408) 737-7100

www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਯਮਲੇ ਜੱਟ' ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ (ਕਨਵੀਨਰ ਇੰਡੋ ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾਵਾਲੀਆ, ਡਾ. ਗੁਰਗੀਤ ਬਰਾੜ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਭੰਗਲ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਸ਼ਰਮਾ (ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ), ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲਪੁਰ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੰਤੋਖ ਮਨਿਹਾਸ, ਰਾਜ ਕੁਸ਼ਨਪੁਰਾ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਇਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਤੇ ਗਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬਾਪੂ ਕਰਨੈਲ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦੀ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਹਾਸਰਸ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਲਜੀਤ ਰਿਆੜ, ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰੁਬੀ ਕੌਰ (ਕਰਮਨ), ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਆਦਿ ਕਵੀਆਂ

ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਇੰਡੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਵਿਰਸਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਖਾਲਸਾ ਪਾਰਕ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ, ਜੀ ਐਚ ਜੀ, ਸੋਗੀ ਕਿੰਗ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਸਪਾਈਸ ਵਾਲੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹੈਰੀ (ਕੋਸਟ ਟੂ ਕੋਸਟ), ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਖਚਾਖਚ ਭਰੇ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਚਾਹ, ਪਕੌੜਿਆਂ ਅਤੇ ਮਠਿਆਈਆਂ ਨਾਲ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਡੋ ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਕੁਲਾਰ, ਰਾਜ ਵੈਰੋਕੇ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਕਮਲਜੀਤ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਪਾਤੜਾਂ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਨੀਤਾ ਮਾਛੀਕ, ਹੈਰੀ ਮਾਨ ਆਦਿ ਦਾ ਖਾਸ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

-ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਤਾ ਮਾਛੀਕ/ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ **ALIGNMENT SHOP**

• 3 Axle Alignment \$199

• Trailer Alignment \$150

Grand Opening

Special Price for Truck Wash

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ **STOCKTON** ਵਿੱਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com

info@globalmultiservices.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿੱਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

\$10 MILLION

Motorcycle vs.
Truck Collision

\$8 MILLION

Wrongful Death

\$5.25 MILLION

Traumatic Brain Injury

\$1.1 MILLION

Burn Injury

\$1.1 MILLION

Pedestrian vs. Motor
Vehicle Collision

*Past Performance
Not a Guarantee of
Future Results

Offices in San Francisco and Union City

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:

Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com

www.thebainsfirm.com

**ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁਕੇ ਹੋ?
ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ**

Gurdip Singh Sandhu DHMS, BAMS
HOMEOPATHIC NATURAL MEDICINES

**When Tired of all Treatments, For any Disease,
At any Age, Try Alternative Treatment**

Gurdip Singh Sandhu

**Homeopathic Ayurvedic
Consultant/Physician Since
1973**

**DHMS-Gold medalist,
Ex-Prof, Principal, &
CMO Medical
Colleges/Hospitals in
India**

**Ph: (408) 687-1899
(925) 557-9093**

Email: Homeomdicine@yahoo.com
Website: www.Homeopathyatoz.com

7021 Village Parkway, Dublin, CA 94568
Practice under provision of Act S8_577
State of CA

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Over 2 Decades of experience providing high level
servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans
Available in Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859

balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal@sistarmortgage.com
<http://www.nmlsconsumeraccess.org>

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a USA Citizen match for Ramdasia Sikh girl, 1988 born, 5'9", divorcee and has one child living with. She belongs to Punjab (Ludhiana). She has completed her nursing associate in India, currently working in India. Please whatApp biodata and recent picture at 262-960-7366.

19-22

US citizen Nai girl 27, 5'6" is looking for a suitable match. She has done DMD (Doctor of Dental medicine) and never married. Seeking an educated and well settled boy in the USA. Preference to same caste. Please contact at: 937-776-6474

17-20

Jatt Sikh family seeking a suitable match for their USA citizen girl 30, 5'5". Girl is working as a Dentist. Entire family is in the USA. Seeking a Doctor or engineer match from the USA. Jatt Sikh should be preferred. Please contact us at: 773-679-5664

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Verma family seeks a compatible match for their 34 years (1991 born), 5'11" son, U.S citizen. Cast no bar. Serious enquiries only. Please Contact us at +1224-595-9926 or Email: inderjeetverma08@gmail.com

20-23

Ramgharia Sikh Turbaned boy 33, 5'8", MEng Western University Canada, Working as Senior Software Engineer in Toronto Canada, Looking for a professionally qualified girl living in Canada or US. Email: dev.kirat@gmail.com Ph +1 (313) 718-0178

19-26

ਸੈਣੀ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ, ਉਮਰ 29 ਸਾਲ, ਕੱਚ 5'6" Bio Tech ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ Stannford University ਵਿਚ ਰਿਸਰਚ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੈਣੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 510 557 6988 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

18-21

Sikh Sunaar family from Ohio seeks a comparable match from USA (Student visa/H1B) for their 24, 5' 11", US Citizen (India born) Son. He has done Bachelors degree in Computer Science/Software Development & MBA. He is non-vegetarian and does not drink or smoke. No Sibling. Father is running Trucking and Gold Business. Caste no bar. Please contact us at Phone number 513-448-8599 or E-mail at Kanwal450@gmail.com.

18-21

Seeking an educated and professional match (American citizen or Permanent Resident) for a 1992-born Punjab boy (Ramdasia and others), 5'8". Education: B.Tech, MBA (IIT Delhi), MS in Business Analytics (University of Colorado). Currently working as a Business Analyst in Chicago, USA; H1B picked recently. Belongs to a well-educated and reputed family. Caste no bar. Please contact at +91-7589242016 (WhatsApp) and +1-7204996020.

17-20

Jatt Sikh family seeking a match for their son, born in America. He is 22 years old, 6ft tall and wears a Turban. He did study in computer science and working as a Software Engineer. He has property both in America and India. Seeking a nice girl that enjoys family and lives in USA. He has no siblings. Please contact us at: 206-208-4064 or E-Mail at gursikhjatt@gmail.com

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

Jatt Sikh SF Bay Area family seeking bride for their USA born Son 24, 5'10". Our Son wears a turban and keeps his hair. He has a BS and MS in Computer Science and is well settled in his profession. Beyond education, girl must have a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

847-359-0746

To Advertise In Punjab Times

Call: 847-359-0746

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਐਂਟੀ ਡਰੋਨ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਏਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸੂਬੇ ਦੀ 532 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਐਂਟੀ ਡਰੋਨ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਹੱਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਇਹ ਖੇਤਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਨਾਰਕੋ ਐਂਤਵਾਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਡਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਭੇਜ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਣਗੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਰਹੇਗੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਆਪਣੀ 532 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ 9 ਐਂਟੀ ਡਰੋਨ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਏਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਤਸਕਰੀ 'ਤੇ ਸਿਕੰਜਾ ਕਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 51.41 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਹ ਝਟਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਜੈ ਬੰਗਾ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੰਗਾ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ 2 ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੰਗਾ ਹਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀਐੱਮ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ (1960) ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ਇਕ ਵਿਚੋਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਆਧਾਰਹੀਣ ਹੈ।

ਜੰਗ ਅਤੇ ਅੰਤਵਾਦ ਪੀੜਤ ਵੀ 'ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਯੋਜਨਾ' ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ 'ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਸਕੀਮ' ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾ ਕੇ ਇਸ 'ਚ ਜੰਗ ਤੇ ਅੰਤਵਾਦ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਗ ਅਤੇ ਅੰਤਵਾਦ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਜੰਗ ਜਾਂ ਅੰਤਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਮੁਫ਼ਤ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ' ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਦਾਕਾਰ ਰਜਨੀਕਾਂਤ, ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ, ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਤੇ ਔਲੂ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਹਿਸ਼ੀ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 26 ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਅੰਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੈਬ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅੰਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅੱਡਾ ਹੈ, 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੱਖਣ ਦੇ ਸੁਪਰਸਟਾਰ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ' ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਨੇ ਅੰਤਵਾਦ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਜ਼ੀਰੋ ਟਾਲਰੈਂਸ ਸਟੈਂਡ' ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਜੈ ਹਿੰਦ 'ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ' ਸਟਾਰ ਔਲੂ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਕਿਹਾ। ਸੁਨੀਲ ਸੈੱਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਵਾਦ ਦੀ

ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਜੈ ਹਿੰਦ ਕੀ ਸੈਨਾ' 'ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਕੀ ਜੈ' ਰਿਤੋਸ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਮਧੁਰ ਭੰਡਾਰਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਇੱਕੋਨੇ ਅਸੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਜੈ ਹਿੰਦ, ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ,' ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ। ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਿਮਰਤ ਕੌਰ, ਜਿਸਦੇ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਰਿਆ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. ਨੇ ਪਾਕਿ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਇਕ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ / ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ (ਆਈਐੱਮਐੱਫ) ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਕਰੀਬ 1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਫੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਥਿਤ ਗਲੋਬਲ ਲੈਂਡਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਲਗਪਗ 1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਲਗਪਗ 2.1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਈਐੱਮਐੱਫ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 51ਵਾਂ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ: ਕਾਰਨੀ

ਸਾਨ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 51ਵਾਂ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੈਨੇਡਾ 51ਵਾਂ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ

ਤਣਾਅ ਤੇ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਤੇ ਕੁਝ ਬਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਸੀ 'ਕਦੇ ਵੀ' ਨਾ ਕਹੋ 'ਸਮਾਂ ਦੱਸੇਗਾ'। ਪਰ ਉਹ ਕਾਰਨੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਿਕ ਭਾਈਵਾਲ ਗੁਆਂਡੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਮਾਨ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰਨੀ ਦੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਟਰੰਪ ਨੇ 'ਟਰੂਥ' ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਕਸਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ 200 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਫੌਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਵਲੋਂ ਟੈਸਟ ਮੈਚਾਂ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਟੈਸਟ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਪਾਉ ਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਰੋਹਿਤ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੀ-20 ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਮੈਚ ਖੇਡਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਬੁੱਧਵਾਰ

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕਪਤਾਨੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਲਾਲ ਗੇਂਦ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਲਈ 67 ਟੈਸਟਾਂ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ 40.57 ਦੀ ਔਸਤ ਨਾਲ 4301 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ।

ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਹਾਲਾਂਕਿ ਓਵਲ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਮੇਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ ਵਾਲਾ ਲਹਿਜ਼ਾ ਅਪਣਾਇਆ ਤੇ ਕਾਰਨੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਚ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਾਪਸੀ ਕਿਹਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੁਕਤ-ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੁਣ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਟਰੰਪ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਹੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਰਚਾ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ 33% ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ: ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਚ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲ

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿਚ ਗਰੁੱਪ-ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਡੀ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਚ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 33% ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ, ਸਮਾਨ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਧਮਕ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰੇ ਚਾਰ ਦਿਨ

ਜਲੰਧਰ: ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਠਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਉਪਰੰਤ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਜੰਗ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਝੇਲਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਮਈ ਤੋਂ 10 ਮਈ ਤੱਕ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਤਨਾਅ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ 15 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਠਿਕਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਬਤ ਤੌਰ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਜੰਗ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਮੂ, ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ, ਪਠਾਣਕੋਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਆਦਮਪੁਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ, ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰ ਬੇਹੱਦ ਚੌਕਸੀ ਅਧੀਨ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਰਦੇ ਹੋਏ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਸੁੰਨਸਾਨ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਡਰਾਉਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹੇ;—

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਣਾਏ ਡ੍ਰੋਨ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਵੀਡੀਓ; ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਚਰਚਾ

ਜਲੰਧਰ: ਮੰਡ, ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਰੋਡ, ਬਸਤੀ ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦਾ ਤੇ ਰਾਜ ਨਗਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੀਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡ੍ਰੋਨ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਭਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡ੍ਰੋਨ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਭਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡ੍ਰੋਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਹਿਮ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਸੀ। ਵਾਹਨ ਆਮ ਵਾਗ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਬੱਚੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੰਡ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਕਿਰਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਜਲਦੀ ਸੌ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗਰਮੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੋਬਾਇਲ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ।

ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ; ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਰੱਦ ਮੀਡੀਆ ਲਾਈਵ ਕਵਰੇਜ ਨਾ ਕਰੇ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ 18 ਮਈ ਤੱਕ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਸਥਿਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਐੱਨਆਈਟੀ) 'ਚ ਵੀ ਅਗਲੇ

ਹੁਕਮ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐੱਨਆਈਟੀ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਡ੍ਰੋਨ ਐੱਨਆਈਟੀ ਨੇੜੇ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਯੂਨਿਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲਾਂ, ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਲਾਈਵ ਕਵਰੇਜ ਜਾਂ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੋਖਮ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਗਿਲ ਜੰਗ, 26/11 ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕੰਧਾਰ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੇਬਲ ਟੀਵੀ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ 2021 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) (ਪੀ) ਮੁਤਾਬਕ, ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਪਡੇਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਰੱਦ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ੈਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਭਰ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈਏਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

‘ਜੰਗ ਨਹੀਂ, ਅਮਨ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਈ ਅੱਗੇ: ਉਗਰਾਹਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜੰਗੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਏਕਤਾ-ਉਗਰਾਹਾ) ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਜੰਗ ਨਹੀਂ, ਅਮਨ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਓ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਕੌਮਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਝੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੇਠੂਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਤੇ ਨਿਖੇਧੀਯੋਗ ਘਟਨਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਛੇਤਨ ਦੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੌਤੀ ਫਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਛੇਤਨ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਫਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਆਪਸੀ ਏਕਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਤੇ ਹੱਕੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ।

ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ

ਜਲੰਧਰ: ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟਾਖਾ ਬੰਬ, ਹਵਾਈ ਬੰਬ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ 9 ਮਈ ਤੋਂ ਅਗਲੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਮਾਕ ਡ੍ਰਿਲ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟਾਖੇ, ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਵਜਨਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟਾਖਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਡਰ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਸਕੂਲ ਕੀਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ

ਜਲੰਧਰ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ 29 ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ) ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਨੌਡਲ ਅਫਸਰ ਪਟਵਾਰੀ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖਣਗੇ।

ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 15 ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਾਇਰਨ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਕੀ-ਟਾਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਉਪਕਰਣ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਐਸਡੀਐਮ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਲਾਡੋਵਾਲੀ ਰੋਡ (ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਪਟਵਾਰੀ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ), ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਬੀਐਫ ਕਾਲਜ ਲਾਡੋਵਾਲੀ ਰੋਡ (ਰਵੀ), ਜੂਨੀਅਰ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਲਾਡੋਵਾਲੀ (ਵਿਸ਼ੂ ਥਾਪਰ), ਸਰਕਾਰੀ ਕਨਿਆ ਸੀਨੀਅਰ

ਲੂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲਾਡੋਵਾਲੀ (ਡਿੱਪਲ ਥਾਪਰ), ਪਾਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਲਾਡੋਵਾਲੀ (ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ), ਦੋਆਬਾ ਖਾਲਸਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲਾਡੋਵਾਲੀ (ਦੁਸ਼ਯੰਤ), ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੀਐਸਐਫ (ਪੰਕਜ), ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵਿਮਨ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੀਐਸਐਫ (ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼), ਸੇਵੇਂਥ ਡੇ ਸਕੂਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਕੈਟੋਨਮੈਂਟ (ਰਾਹੁਲ), ਸੇਂਟ ਜੋਸਫ ਸਕੂਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਕੈਟੋਨਮੈਂਟ (ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ), ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਖੇੜਾ ਅੱਡਾ (ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ), ਸਰਕਾਰੀ ਕਨਿਆ ਸਕੂਲ ਜਮਸ਼ੇਰ ਲੜਕੀਆਂ ਜਮਸ਼ੇਰ ਅੱਡਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਸਾਲਾਰਪੁਰ,

ਦਿੱਲੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਲਾਦੀਨਪੁਰ/ਸੋਫੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਧੰਨੋਵਾਲੀ (ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ), ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਸਲੇਮਪੁਰ ਮਸੰਦਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਧੀਨਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਲੀਪੁਰ (ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ), ਮੁੰਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਕੁੱਕੜ ਪਿੰਡ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਂਟ ਵਿੱਚ ਆਰਮੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਕੈਂਟ ਬੋਰਡ ਸਕੂਲ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ, ਐਮਜੀਐਨ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਾ 1, 2, 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਬੀਡੀ ਆਰਿਆ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੈਂਪ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor
Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703
Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Correspondents
California
Ashok Bhaura
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ 16 ਮੌਤਾਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਜੀਠਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੰਗਾਲੀ, ਮਰਾਠੀ ਕਲਾਂ ਬੇਰਵਾਲ ਅਤੇ ਪਤਾਲਪੁਰੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ

(ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ), ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਨਿਕਲਿਆ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਬੀ.ਐਨ.ਐਸ. ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ 61-ਏ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ ਕੁਲਬੀਰ

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਚਾਨਕ...

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ (ਪੀਓਕੇ) ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ 'ਤੇ... ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਰਦਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਨੱਸ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਟੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਤਵਾਦ ਤੇ ਪੀ.ਓ.ਜੇ.ਕੇ. 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ

ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗਬੰਦੀ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਏਅਰਬੋਸ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਮਨੋਬਲ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਕੂ ਵਰਤੋਂਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

X 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ, ਮੈਂ ਏਅਰਬੋਸ ਆਦਮਪੁਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬਹਾਦਰ ਹਵਾਈ ਯੋਧਿਆਂ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਅਨੁਭਵ ਸੀ, ਜੋ ਹਿੰਮਤ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਦਾ

ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਜੰਗ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਅੱਤਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਠ ਰਹੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ

ਮੌਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਤਲ ਹੋਇਆ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ 16 ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਤਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਐਕਸ' 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਮਜ਼ੀਨੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੌਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਤਲ ਨੇ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਵਿੱਛੜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਰਕਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜੱਗੂ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸਰਾਏ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੀਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਰੋਤ

ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੀ ਮੌਤ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ (ਸੋਮਵਾਰ) ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ"

ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਾਡੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ।"

ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 9 ਅਤੇ 10 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਬੋਸ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਨੇ ਸੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

"ਮੈਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ, ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਲਈ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ," ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਹੈ - ਕਿ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਧਿਆਇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰੰਤਰ, ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ।

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਫੋਕੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਿਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਵੱਲ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਸੀ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਫੋਕੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਆਪਣੀ ਹਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਤਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨਤ

ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਰਾਜਸਾਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਰਾਜਸਾਸੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਅਜਨਾਲਾ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਕੁਝ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਉਡਾਨਾਂ ਦੇ ਧੁਰੇ ਆਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਇਸ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਨੇਕਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਨਾਂ ਰਨ ਵੇਅ 'ਤੇ ਭੱਜਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਸੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜਸਾਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਚਿੰਤੀ ਨਹੀਂ ਫਰਕ ਰਹੀ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਖੂਨੀ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਤਿ-

ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਫਿਲਹਾਲ ਇੱਥੇ ਸੁੰਨ ਪੱਸਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲਣ ਕਾਰਨ ਸੀ.ਆਈ.ਐੱਫ.ਐੱਸ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ 65 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਨਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੰਚਾਲਨ: ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ

ਰਾਜਸਾਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਔਸਤਨ 65 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਨਾਂ (ਆਗਮਨ ਤੇ ਰਵਾਨਗੀ) ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਪਗ 21 ਤੋਂ 23 ਉਡਾਨਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ 41 ਤੋਂ 43 ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਈ

ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਗਪਗ 10,000 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਾਤਰੀ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰੀ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਅਰਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਹਾ, ਦੁਬਈ, ਸ਼ਾਰਜਾਹ, ਲੰਡਨ ਗੈਟਵਿਕ, ਬਰਮਿੰਘਮ, ਰੋਮ, ਮਿਲਾਨ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਕ ਵਰਗੀਆਂ 10 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 13 ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ, ਮੁੰਬਈ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁਟੇ ਆਦਿ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਕਾਰਗੋ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਖੂਨੀ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਤਿ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ 'ਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਬੂਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤਰਾਜ਼ੂ ਵਿਚ ਤੋਲਣ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰੁਖ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਸਵੀਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਗੂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖਤਗੇ ਨੇ ਪੀ.ਐੱਮ. ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚਿੰਨੀ ਲਿਖ ਕੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ, ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਅਤੇ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੁਵੱਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪੱਖ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਾਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਤੀਜੇ ਪੱਖ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤਰਾਜ਼ੂ ਵਿਚ ਤੋਲਣ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰੁਖ ਵੀ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਖਿਰ ਇਹ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਣ ਸਕਣਗੇ: ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ

ਲਖਨਊ: ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਿਆਂ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੱਕ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਹੈ।

ਲਖਨਊ ਨੇੜ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਵਰਚੁਅਲ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿੰਧੂਰ ਮਿਟਾਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ

ਹਰ ਸਾਲ 100 ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਬਣਨਗੀਆਂ

ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਦੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਸਾਈਲਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਲ ਸੈਨਾ, ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 80 ਤੋਂ 100 ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਫਤਾਰ 2.8 ਤੋਂ 3.0 ਮੈਕ (ਧੁਨੀ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ, ਲਗਪਗ 3430 ਕਿਮੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ) ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੇਂਜ 290 ਤੋਂ 400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਮੌਜੂਦਾ ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਸਾਈਲ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਸਾਈਲ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 2900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਐਨਜੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਮਿਸਾਈਲ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟ ਕੇ 1260 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਜ਼ਨ ਘਟਣ ਨਾਲ ਸੁਖੇਲੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੰਜ ਮਿਸਾਈਲਾਂ ਤੱਕ ਲੋਡ ਹੋ ਸਕਣਗੀਆਂ।

ਇਸਨੂੰ 'ਸ਼ਰਮਨਾਕ' ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੋਟਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਨੰਦਿਨੀ ਗੁਪਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ 'ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਏਕਤਾ' ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੰਦਿਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਪੋਲਿਓ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਈ। ਨੰਦਿਨੀ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।'

ਇਹ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਮਿਸ ਵਰਲਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1996 ਵਿਚ ਐਸਵਰਿਆ ਰਾਏ ਦੇ ਮਿਸ ਵਰਲਡ ਦੀ ਟਰਾਫੀ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਿੰਨਾਸਵਾਮੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਗ੍ਰੈਂਡ ਫਿਨਾਲੇ ਨੂੰ 115 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 100 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਨਿਸ਼ਿਕਾਂਤ ਦੁਬੇ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਦ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨਿਸ਼ਿਕਾਂਤ ਦੁਬੇ ਨੇ

ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੱਸਿਆ। ਦੁਬੇ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ- 'ਸੰਸਦ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਓ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰੋ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ।'

ਉਧਰੋਂ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਇਧਰੋਂ ਚੱਲੇਗਾ ਗੋਲਾ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੈਂਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਖ਼ਬਰ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੈਂਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ

ਜੇ.ਡੀ. ਵੈਂਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵੀ ਸੰਜਮ ਵਰਤੇਗਾ। ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੈਂਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 'ਉਥੋਂ ਗੋਲੀ 7 ਚੱਲੇਗੀ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਗੋਲਾ ਚੱਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਕ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪੱਧਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਅਹਿਮ ਰੋਲ

ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਹਿਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰੀ ਜਿੱਤ ਹੈ।

‘ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ’ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਹੈ: ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ’ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮੰਚ ‘ਐਕਸ’ ‘ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਾ ਕੇ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ‘ਚ ਆਪਣੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਟੀਕਤਾ ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ

ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਤਫਸੀਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਕਿਆਸ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਲਤਵੀ ਰਹੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਸਮੇਤ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਜ਼ਾਤਮਿਕ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤਵਾਦ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਲ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ ਅਸਲ ‘ਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਧੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ‘ਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼: ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ

ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੂਰੀ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਰਾਤ ਭਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕ ਪੂਰੀ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਟਰੰਪ ਸੋਸ਼ਲ ‘ਤੇ ਇਕ ਪੋਸਟ ‘ਚ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਸਮਝ ਤੇ ਮਹਾਨ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ! ਟਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਇਸਹਾਕ ਡਾਰ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਵੀ ਐਕਸ ‘ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਿਆ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜੰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਸਦਕਾ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਅੰਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਫ਼ੌਜ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਕਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਸਾਮਾਨ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਤੇ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡਾਂ ਝੁੱਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ, ਗੱਟੀ ਰਾਜੇ ਕੇ, ਜੱਲੇ ਕੇ, ਟੋਡੀ ਵਾਲਾ, ਭੱਖੜਾ ਆਦਿ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1965 ਤੇ 1971 ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹਤੁਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ

ਜੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਸੰਕਟ ਟੱਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੜਾਈ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੰਢਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੀਰੋ ਲਾਈਨ ‘ਤੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡ ਗੱਟੀ ਰਾਜੇ ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤਨ ‘ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੁਖਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕੁੱਝ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਮਨਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਝੁੱਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਦੂਰ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਸੀਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ ਘਟੇ ਤਣਾਅ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕ ਰਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜੇ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਗ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਕਟ ਟੱਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ-ਚੀਨ ਛੇਤੀ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਨੇ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਹੱਲ

ਜਿਨੇਵਾ: ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਟੈਰਿਫ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਨੇਵਾ ‘ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਪਾਰ ਜੰਗ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋ ਲਿਫੇਂਗ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਕਾਟ ਬੇਸੈਂਟ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਜੇਮਿਸਨ ਗ੍ਰੀਰ ਨਾਲ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨੇਵਾ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਸੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੇਵਿਨ ਹੈਸੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ੁਕ ਹੈ। ਹੈਸੇਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮੈਗਾ ਸਟਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ‘ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ’ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਲੰਬੀ ਪੋਸਟ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਗਾਮ ‘ਚ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ‘ਤੇ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਸ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਪੋਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

‘ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਵਾਦੀ ਕਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ’

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਉੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ‘ਚ ਭਵਿੱਖ ‘ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਵਾਦੀ ਕਾਰੇ/ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ/ਸਾਜ਼ਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 40 ਜਵਾਨ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜੰਗਬੰਦੀ 'ਤੇ ਬਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਲ ਕੋਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦੀ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਾਈਟੈਕ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 40 ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਮਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਾਇਲਟ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਫੌਜ ਮੁਤਾਬਕ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਖ ਏਅਰਬੇਸ, ਏਅਰ ਫੀਲਡ, ਫੌਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਰਫ਼ਾਰ ਤੇ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਚੋਤਰਫ਼ਾ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕਰਾਚੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਅਰਬ ਸਾਗਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਘਬਰਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ 9 ਮੁੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ 100 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਦੱਸਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਉਸ ਦਾ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ।

ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਉਪੇਂਦਰ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਸਿਖਰਲੇ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ, ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਲ ਤਿਆਰੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦੇ ਡੀਜੀਐਮਓ

ਵਿਚਾਲੇ ਸੋਮਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਵਰਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਫੌਜ, ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਤੇ ਨੇਵੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਦਾ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਪੈਂਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਵੇਰਵਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਡੀਜੀਐਮਓ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰਾਜੀਵ ਘਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਦਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਫਾਇਰ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 10 ਮਈ ਦੀ ਕਹਿਰ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਡੀਜੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਏਕੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾ ਤੋਂ ਸਤ੍ਹਾ 'ਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ

ਸਰਗੋਧਾ, ਰਹੀਮਯਾਰ ਖ਼ਾਨ, ਚਕਲਾਲਾ, ਸੱਕਰ, ਭੋਲਾਰੀ ਤੇ ਜਕੋਬਾਬਾਦ ਏਅਰ ਫੀਲਡ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਕਸਾਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹਸਰ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਕ ਤੁਰੰਤ, ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਢਾਂਚਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਚ ਪੱਛਮੀ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਹਵਾਈ ਟਿਕਾਣੇ, ਕਮਾਂਡ ਸੈਂਟਰ, ਫੌਜੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਵਾਇਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਕਲਾਲਾ ਏਅਰਬੇਸ ਜਿਹੜਾ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਨਤ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟ ਦੇ ਖੇਤ ਸਮੇਤ ਭਾਰੀ ਰਣਨੀਤਕ ਢਾਂਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਗੋਧਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੋਸ ਹੈ। ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ

ਜਹਾਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਨਹੀਂ ਵੱਤ ਸਕਿਆ। ਪਾਕਿ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਫੇਲ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਘਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਜੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹਾਂ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਣਾ ਜੰਗ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦੱਸਣਾ ਹਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਾਇਲਟ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ।' ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਘਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜੰਗੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੀ। ਡੀਜੀਐਮਓ ਰਾਜੀਵ ਘਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ 9 ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ

ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ। ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਤੋਂ ਹਵਾ 'ਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਬਾਹ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਫੌਜ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਨੇ ਲਗਪਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਤੇ ਇਕ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਚ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਰਫ਼ਾਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੂਰੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ 'ਚ ਪਾਕਿ ਦੇ 35-40 ਫੌਜੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜ ਤੇ ਯੂਏਵੀ ਨਾਲ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਰਵੱਈਆ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਏਅਰ ਸਪੇਸ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਪਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 8-9 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਨਲੀਆ ਤੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਈ, ਫੌਜ ਤੇ ਯੂਏਵੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਖ ਏਅਰਬੇਸ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੇ 10 ਮਈ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੱਕ ਚੋਤਰਫ਼ਾ ਹਮਲੇ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਏਅਰਬੇਸ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ।

ਨੇਵੀ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਨੇਵੀ ਦੇ ਡੀਜੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਐੱਨ ਪ੍ਰਮੋਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ 96 ਘੰਟਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਨੇ ਅਰਬ ਸਾਗਰ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੰਗੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਲ ਮੋਡ ਵਿਚ ਕਰਦਿਆਂ ਜਹਾਜ਼-ਸਬਮਰੀਨ ਸਭ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਏ ਸਨ।

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਟੀਚਰ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਿਆ; ਕੇਸ ਦਰਜ

ਬਿਲਾਸਪੁਰ: ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਗੋਰੇਲਾ-ਪੈਂਡਰਾ-ਮਰਵਾਹੀ (ਜੀਪੀਐੱਮ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡੀਏਵੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਮਯੇਕ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੰਜਨਾ ਪਾਂਡੇ, ਜੋ ਇਸੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਪਤੀ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਪੇਕੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਪਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਮਾਡਾਂਡ ਚਲੀ ਗਈ। ਮਯੇਕ ਅਤੇ ਰੰਜਨਾ ਦਾ ਵਿਆਹ 2019 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੰਜਨਾ ਨੇ ਦਾਜ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਮਯੇਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਰੰਜਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਮਯੇਕ ਨੂੰ ਵੀ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਯੇਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਬੀਐੱਨਐੱਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਆਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਨ

ਜਲੰਧਰ/ਜੰਮੂ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਸੋਮਵਾਰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸੰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੰਮੂ ਦੇ ਸਾਂਬਾ, ਪਰਗਵਾਲ ਤੇ ਗਤਖ਼ਾਲ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਡੋਨ ਹਮਲੇ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਏਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਵੀ ਰਾਤ ਕਰੀਬ ਨੌਂ ਵਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਥੇ ਬਲੈਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖ਼ਬਰ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਡੋਨ ਮੂਵਮੈਂਟ ਤੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੇ ਵਜੇ ਡੋਨ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇਖਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੋਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਾਇਰਨ ਵੱਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬਲੈਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉੱਚੀ ਬੱਸੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਧਮਾਕੇ ਸੁਣੇ। ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸਾਇਰਨ ਵੱਜਣ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਬਲੈਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸੂਰਾਨੈਂਸੀ ਵਿਚ ਵੀ ਡੋਨ ਦੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਅਤੇ ਧਮਾਕੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਹੈ। ਇਸ ਡੋਨ ਨੂੰ ਡੇਗ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਡੀਸੀ ਡਾ. ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਮਗਰੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਲੈਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਰਹੀ। ਸਰਹੱਦੀ ਛੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਪਠਾਨਕੋਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹੇ।

ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੂਹੜਵਾਲੀ ਸਥਿਤ ਮਾਰਕਫੈਡ ਕੈਨਰੀਜ਼ ਦੇ ਜੈਨਰੇਟਰ ਰੂਮ ਵਿਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਫੌਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਓਧਰ, ਜੰਮੂ ਦੇ ਸਾਂਬਾ ਤੇ ਅਖਨੂਰ ਦੇ ਪਰਗਵਾਲ ਤੇ ਗਤਖ਼ਾਲ 'ਚ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਫ਼ੌਨ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਥਾਈਂ ਕਰੀਬ ਦਸ ਫ਼ੌਨ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕੁਝ ਫ਼ੌਨ ਮਾਰ ਸੁੱਟੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ। ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਚੌਕਸੀ ਵਜੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਬਲੈਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਹੁਣ ਚਿੱਟੀ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਸਣਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਪਤਾਨ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਸੰਨਿਆਸ ਦੇ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰੀਅਰ ਦਾ ਵੀ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ। 36 ਸਾਲਾ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਟੀ-20 ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸਰੂਪ ਵਨਡੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖੇਡਣਗੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਚਿੱਟੀ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਣਗੇ। ਸੰਨਿਆਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਟੈਸਟ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੈਗੀ ਬਲੂ ਪਹਿਨਣ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸੱਚ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ

ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਰੂਪ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਰਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬਕ ਸਿਖਾਏ ਜੋ ਮੈਂ ਜੀਵਨ ਭਰ ਨਾਲ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਚਿੱਟੀ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਖੇਡਣਾ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਪਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਪਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਿਲ ਤੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਦਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ 4,500 ਕੁਊਸਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਭਾਖਤਾ-ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ (ਬੀਬੀਐੱਮਬੀ) ਦੀ ਦੋ ਮਈ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੇ ਮਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ 'ਰਸਮੀ' ਦੱਸ ਕੇ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਿਨਟਸ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਿਰਫ਼

'ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੋ ਮਈ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ। ਬੀਬੀਐੱਮਬੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨੋਜ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਬੀਐੱਮਬੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨੋਜ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

17 ਮਈ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਸਾਰਥਿਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਸਤੰਭ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਰਥਿਕ, ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ਸੁਥਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਉਹ ਸਤੰਭ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੌਥਾਈ ਸਦੀ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਾਨਾ ਮੱਤਾ ਸਫ਼ਰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਦੀ ਇਕ ਅਦਭੁੱਤ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਰੋਜ਼ ਮਰਹਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕਚਘਰੜ ਜਿਹੇ ਲੇਖਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਦਮਦਮ ਸਫ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਡਲਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਤਾਂਘਦੀ ਤਮੰਨਾ ਵੀ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਵਰਸਾਏ ਹੋਏ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲਤਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਜਲੌਲ ਵੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵੰਨਸੁਵੰਨਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਰਬਾਂਗਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਵੀ ਹਨ, ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਦਾ ਗੌਰਵ ਵੀ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਚਾਅ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਨਾਲ ਸਜੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਫ਼ੇ ਨਿਰੇ ਪੂਰੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਸਫ਼ੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਉਹ ਸਫ਼ੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਨਿਹਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ‘ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ’ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸੰਨ 2000 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ, ਜਦੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਸਾਈ ਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਢਲਾ ਦੌਰ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਅਤੇ ‘ਸੰਦੇਸ਼’ ਵਰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਚੇ ਆਪਣੀ ਸਿਖਰਾਂ ਛੋਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕਨੈਡਾ ਵਿਚ ‘ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਤੇ ‘ਕਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਵੀ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਮੁੜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ’ ਉਸ ਵੇਲੇ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਦੂਸਰਾ ਪਰਚਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਪਰਚਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ‘ਤੇ’ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ‘ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ’ ਸੀ, ਜੋ ਆਰਥਕ ਤੰਗੀਆਂ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ।

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਆਗਾਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਸਾਲਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਹੰਢਾਏ ਗਹਿਰੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਜਾਦੂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਰੋਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਵੀ ਆਪਣਾ ਤਲਿਸਮ ਗੁਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦੇਸੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਦੇ ਗੌਰਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਨੰਗੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਪਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੇ ਕੰਡਿਆਂ ਭਰੀ ਇਸ ਡਗਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਚਾਰੇ ਕੂਟਾਂ ਵੰਗਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਥਾਹ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਵੇਖਿਆ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ‘ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੈ ਡਗਰ ਪਨਘਟ ਕੀ’ ‘... ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਲਦੇ ਜਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਸ਼ਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਆਪ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਰ ਗਏ...

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਏ ਇਸ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਭਰਾ ਰੱਖਣਾ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਆਸ਼ਾ ਹੈ, ਮਿਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਫਰ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿੜਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਰੁਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਤਾਰਾਂ ਮਈ ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੀ 26ਵੀਂ ਨਾਈਟ ਉਹ ਮੁਕਾਮ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਦਾ ਅਹਿਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ:-

ਯੇ ਇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਆਸਾਂ
ਇਤਨਾ ਤੇ ਸਮਝ ਲੀਜੀਏ
ਏਕ ਆਗ ਕਾ ਦਰੀਯਾ ਹੈ
ਔਰ ਡੂਬ ਕੇ ਜਾਨਾ ਹੈ

ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਇਸ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਰਸਤਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾ ਸਾਰਥਿਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਸਤੰਭ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਰਹੇ! ਇਹੀ ਸਾਡਾ ਆਸ਼ਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਸਾਡਾ ਅਹਿਦ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਧੰਨਵਾਦ ਟਰੰਪ ਜੀ!

ਫਾਇਦੇ ਮੰਦ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਜੰਗ ‘ਜਿੱਤਣੇ’ ਵਾਲੇ ਤੇ ‘ਹਾਰਿਆਂ’ ਦਾ। ਵੱਡੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਹੋਈ ਵਿਉਂਤਪਾਰ ਜਾਂਦਾ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ ‘ਭੰਡਾਰਿਆਂ’ ਦਾ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਵਾਰ ‘ਚੋਂ ਕੋਈ ‘ਸ਼ਹੀਦ’ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਪੁੱਛੀਏ ਹਾਲ ਕੀ ਗਮਾਂ ਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਦਾ। ਜੀਣਾ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ ਉਮਰ ਸਾਰੀ, ਬਾਕੀ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦਾ। ਸੇਕ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਫਿਰ ‘ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ’ ਨੂੰ, ਸਾੜੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਬੀਅ ਖਿਲਾਰਿਆਂ ਦਾ। ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਕਿ ਪੈ ਗਿਆ ‘ਭੋਗ’ ਜਲਦੀ, ਮਚੇ ਹਫਤਾ ਕੁ ਭਰ ਤੋਂ ‘ਹੜਕੱਪ’ ਦਾ ਜੀ। ਠੰਢੇ ਕਰ ‘ਤਾ ਜਿਨ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ‘ਤੱਤਿਆਂ’ ਨੂੰ, ਲੱਖ ਧੰਨਵਾਦ ਅਮਰੀਕਨ ਟਰੰਪ ਦਾ ਜੀ।

ਜੰਗ ਬਨਾਮ ਟਰੰਪ ਕਾਰਡ

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜਿੰਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਲੋਬਲ ਪੀਸ ਇੰਡੈਕਸ 2024 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ, ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸਾਲ 2020 ‘ਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 56 ਅਤੇ 2024 ‘ਚ 59 ਹੋ ਗਈ। ਸਾਲ 2023 ‘ਚ ਇਜ਼ਰਾਇਲ-ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ-ਰੂਸ, ਮਿਆਮੀ ਗ੍ਰਹਿ ਯੁੱਧ, ਸੁਡਾਨ ਗ੍ਰਹਿ ਯੁੱਧ ਲੜੇ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਲੋਕ ਮਰੇ।

ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਅਸੰਕਾ ਹੈ ਕਿ 2025 ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਇਲ, ਗਾਜ਼ਾ, ਲੈਬਨਾਨ, ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਸੀਰੀਆ, ਯਮਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਕਸਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਰੀ
ਫੋਨ: 98158-02070

2022 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ 18.1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿੱਤੇ। 2023 ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਧ ਕੇ 80.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 238 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 81 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜੋ 2022 ਨਾਲੋਂ 56 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਹੈ। 2023 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨੂੰ 21.2 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ 2024 ਵਿਚ ਇਹ ਵਧ ਕੇ 42.76 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਏ।

ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਹਾਦੀਪ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੋਰ ਸਭ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਛੇਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ‘ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਅਸਿੱਧੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ।

2025 ‘ਚ ਅੰਤ ਘਿਨਾਉਣੀ ‘ਪਹਿਲਗਾਮ’ ਘਟਨਾ ‘ਤੇ’ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿ-ਭਾਰਤ ਯੁੱਧ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਖਿੱਤੇ ‘ਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਚਾਨਕ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਜੰਗ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਜੰਗ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬੇਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ‘ਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੌ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਆਖਰ ਇਹ ਮਾਜਰਾ ਹੈ ਕੀ ਸੀ? ਇਹ ਗੱਲ ਨਿੱਬੜ ਕਿਵੇਂ ਗਈ? ਆਖਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ‘ਸੇਵਕ’ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ‘ਥਾਣੇਦਾਰ ਟਰੰਪ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨ ਗਏ? ਆਖਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਰਾਖਿਆਂ’ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ‘ਚ ਝੋਕਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕੀ ਮਿਲਿਆ?

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਜੰਗ ਦੀ ਆਤ ਵਿਚ 2.3 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹਾਕਮ ਨੇ ‘ਬਿਹਾਰ’ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਜੋ ਬਿਸਾਤ ਵਿਛਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ‘ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਫਸਾਦ ਨਾ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਆਪਣੇ ਉਸ ਮਨਸੂਬੇ ‘ਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਉਸਨੇ ਚਿਤਵਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ‘ਹਾਕਮ’ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ‘ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ’ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮਨਸੂਬਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨਾ ਸੀ? ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਸਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਹਾਰ ‘ਚ ਚੋਣ ‘ਸੱਤਾਧਾਰੀ’ ਹਾਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣਾ ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ‘ਤਤੱਕ ਕਰਕੇ’ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕਾਰਨ ਡਿੱਗ ਪੈਣੀ ਸੀ।

ਰਹੀ ਗੱਲ ਟਰੰਪ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫ਼ੌਜੀ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੌਦਾਗਰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਚੋਖਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਧੌਂਸ-ਧੌਕੇ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਵੀ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਅਰਬਾਂ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਜੰਗ ਲਗਵਾਉਂਦਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਭਲ ਖੱਟਣ ਲਈ ਜੰਗ ਰੁਕਵਾਉਂਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ‘ਚ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਅਮਨ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਬਣਨ ਦੇ ਯਤਨ ‘ਚ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੈ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ‘ਚ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਇਲ-ਹਮਾਸ ‘ਚ ਉਸ ਦਾ ਰੋਲ ਇੱਕ ਪਾਸਤ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਜੰਗ ਅਤੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ‘ਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਮਕਸਦ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ, ‘ਦੋਹੇ ਪਿਰਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ‘ਪਿਆਰੀਆਂ’ ਹਨ।’ ਉਸ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੜਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਹਿੱਤ ਸਾਧਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਂਝ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਿਰ, ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ, ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਹੜੇ ਚੈਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੇ। ਇਹੋ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ‘ਸੈਨਾ’ ਅਤੇ ‘ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ’ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਲ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ‘ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਲਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਨੇੜੇ ਹਨ, ਦੂਰ ਨਹੀਂ, ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਸਖਾਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ‘ਸੀਨ’ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ, ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰਥੀ ਹਾਕਮ ਪਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿ ਜੰਗ ਭਖ ਪਈ। ਠਾਹ-ਠੂਹ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚੈਨ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਮੰਡਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿੜਕੇ, ਕਿੰਨੇ ਰਿਸਤੇ ਟੁੱਟੇ, ਕਿੰਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ-ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿੰਨਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ, ਜਿਹੜੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਵਿਆਹ-ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਆਖਰ ਇਹ ਸਿਆਸਤ, ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਇਹ ਚਿਹਰਾ, ਜਿਹੜਾ ਅਮਰੀਕੀ ਟਰੰਪ, ਰੂਸੀ ਪ੍ਰਤਿਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹਾਕਮ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ

ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੇਨਕਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਚ ‘ਲੋਕਤੰਤਰ’, ‘ਅਮਨ ਦੀ ਬਾਤ’, ‘ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ’ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਖੰਡ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦੇ ਹਾਕਮ ਆਪ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਕਿ ਜੋ ਘਟਨਾ ‘ਪਹਿਲਗਾਮ’ ਚ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਕੇ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਜਿਹੜੀ ਫ਼ਿੱਕ ਸਿੰਧੂ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕ ਕੇ, ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਕੂੜਤਣ ਭਰ ਕੇ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ‘ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ’ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਿੱਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲਦਾ।

ਕੀ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸਿੰਧੂ ਨਦੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸ਼ਿਮਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋਏਗਾ, ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ!

ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਸਾਕਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਪਰ ਜੰਗਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਆਮ ਸਰਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹਦਾ? ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸਮਰਾਜਵਾਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਛਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੀ ਆਖਿਰ ਹੈ ਕੀ ਸੀ?

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਟਰੰਪ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰੀ, ਵਪਾਰਕ ਸੋਚ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਿੱਤ ਸਾਧਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਪੜ੍ਹੇ ‘ਮੈਨੂੰ’ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਦਲੇਰਾਨਾ ਫ਼ੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਵਪਾਰੀ, ਚੌਧਰ, ਸਿਹਰਾ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਜੋ ਟਰੰਪ ਕਾਰਡ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤ ਮਹਾਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ‘ਚੀਨ’ ਵਾਂਗਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ‘ਥਾਣੇਦਾਰ’ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੱਕ ਡਾਹ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੜਦਾ? ਕਿਉਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ‘ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ’ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਅੱਜ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁੱਠੀ ‘ਚ ਕਰਕੇ ਇਹੋ-ਜਿਹਾ ਕਾਰਡ ਖੇਡਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦਾ ‘ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਕਾਰ’ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼: ਬਿੱਖੜੇ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਫ਼ਰ

17 ਮਈ 2025 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 6 ਵਜੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ 26ਵਾਂ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਦੇ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਜਲੋਂ ਵਿਚੀਂ ਲੰਘ ਕੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਵਰਤਾਂ ਵੱਲ ਸੋਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 ਨੂੰ ਹੋਈ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨਾਲ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਉਮਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਰਜ ਲਈ ਹਰ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2026' ਇਸਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਥੀਆਂ-ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਸ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ 26ਵੇਂ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਸੰਨ 2000 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 24 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਰਚਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਆਸ

ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਛੱਬੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਬਿਨਾਂ ਡਗਮਗਾਏ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ

ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਸ ਟੀਚੇ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਪਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸਾਡੇ ਕਦਮ ਵਧੇਰੇ

ਬੜੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕਦੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਫੋਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਪਾਠਕ ਚਿਠੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

ਪਾਸ ਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਰਚਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਚਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 45 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ

ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿੱਘੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦਾ ਹੀ ਸਦਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਢ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਲਾਗ, ਬੇਬਾਕ ਅਤੇ ਨਿਧਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਵੱਲ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰੰਤਰ ਸਾਡਾ

ਨਿਗਰ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਿਧਰਕ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵੀ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਸਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ, ਸਨੇਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਹੀ। ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਧੜੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਾਲ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਉਲਾਰਪਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਮੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੁਹ ਵਧੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਖਿਆਲ ਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੇਚ ਕੇ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਹੱਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਵੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ, ਸਨੇਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਖਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ।

ਸਰਦਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਗਾਈ ਗਈ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਰੂਪੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜਗਾਈ ਰਖਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਹੀ ਸਾਡੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿਖੜੇ ਪੈਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਫ਼ਰ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਦਾ ਜਿਊਂਦੇ-ਜਾਗਦੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਜੀਵਨਧਾਰਾ ਇਸਦੇ ਪਾਠਕ, ਇਸ ਦੇ ਸਨੇਹੀ, ਇਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਵਰਗੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਹਿਦ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਤੁਹਾਥੋਂ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ!

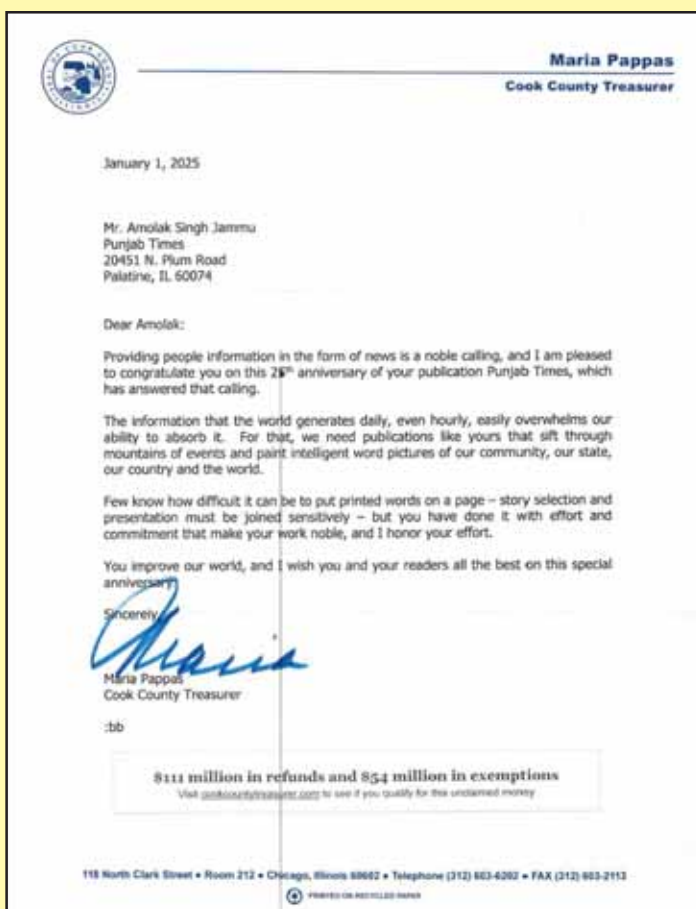
—ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੰਮੂ

ਕੁਕ ਕਾਊਂਟੀ ਦੀ ਟਰੈਜ਼ਰਰ ਵੱਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਕੁਕ ਕਾਊਂਟੀ ਦੀ ਟਰੈਜ਼ਰਰ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ) ਮਾਰੀਆ ਪਪਾਸ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਪਾਏ ਨਿਗਰ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਮਾਰੀਆ ਪਪਾਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨੇਕ ਕੰਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਇਸ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰ ਘੰਟੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਰਾਜ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਛਪੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਟਰੈਜ਼ਰਰ ਮਾਰੀਆ ਪਪਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ।

ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 26ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2000-2025)

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਅਯੋਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ’

17 ਮਈ 2025 ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 6:00 ਵਜੇ

Atlantis Banquets

1273 N. Rand Road,
Arlington Heights, IL 60004

ਚੀਫ ਗੈਸਟ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਫਸਾ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਰਾਹੀ

ਹਰਮਨ ਬਿੰਦ

ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਜੇ ਪੀ ਖਹਿਰਾ

ਲਖਵੀਰ ਚੀਫਸਾ

ਪਾਲਾ ਸ਼ੇਰਮਾਰ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ
ਸਿੰਘ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ
ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਭੱਠਲ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਾਹੀ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਦਰੜ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਭੂਰਾ

ਰਖਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਘੁੰਨ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਵਾਲੀਆ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
(ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ)

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਮੰਡੇਰ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਸਪਰਿਗਵੀਲਡ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ
ਮੁਲਤਾਨੀ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਜੌੜਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸੰਘਾ

ਆਗਿਆਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਠ

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ
ਢਿੱਲੋਂ

ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ
ਬਾਠੀ

ਡਾ. ਨਵਦੀਪ
ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
(ਨਿੱਕੀ) ਸੇਖੋਂ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਲੈਲ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਚੀਫਸਾ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਟਿਵਾਣਾ

ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ
ਅਟਵਾਲ

ਸ. ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ
ਹੀਰ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ
ਗਾਖਲ

ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

PUNJAB TIMES NIGHT 2025

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਦਿਲਗੀਰ
(ਸਿੱਖ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ)

ਧਰਮ ਸਿੰਘ
ਗੋਰਾਇਆ

ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਗੁਰਾਇਆ

ਦਵੀ ਦਵਿੰਦਰ
(ਸੰਪਾਦਕ:
ਸਪੋਂਸਰਮੈਨ)

ਮੈਡੀ ਸਿੰਘ
(ਗਾਇਕ)

ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ
ਸਿੰਘ

ਰਵਿੰਦਰ
ਸਹਿਰਾਅ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ

ਜਗਜੀਤ ਨੌਹਰਵੀ

ਮੱਖਣ ਬੈਂਸ

ਰਜਿੰਦਰ ਟਾਂਡਾ

ਗੁਰਚਰਨ
ਮਾਨ

ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਪੰਨੂ

ਸੈਮ ਚਾਹਲ

ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਝੱਜ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ
ਭੰਡਾਲ

ਬੱਥੂ ਐਪਲਟਨ

ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ
ਗਿੱਲ

ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ
ਵਿਰਕ

ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ

ਪਾਲ ਖਲੀਲ

ਹਰਵਿੰਦਰ
ਵਾਲੀਆ

ਲਖਵੀਰ
ਜੌਹਲ

ਮਨਜੀਤ
ਨਾਗਰਾ

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਕਾਹਲੋਂ

ਰਾਜਵੀਰ
ਬੋਪਾਰਾਏ

ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ

ਮੁਖਤਿਆਰ
ਖਹਿਰਾ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦੀ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਮਿਆਣੀ

ਪਰਮਿੰਦਰ
ਗੋਲਡੀ

ਡਾ. ਵਿਕਰਮ
ਗਿੱਲ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਰੰਗੀ

ਜਗਪਾਲ ਗਰੇਵਾਲ

ਗੁਰਮੇਲ ਕੰਗ

ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੈਬ ਲੱਖਣ
ਖਹਿਰਾ

ਜਸਪਾਲ
ਘੋਤੜਾ

ਡਾ. ਰਫਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਰਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ

ਠਾਕਰ
ਬਸਾਤੀ

ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਹਲੋਂ

ਜੱਸੀ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਮੁਖ
ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਪਰਮਿੰਦਰ
ਖਟੜਾ

ਯਾਦਵਿੰਦਰ
ਖਟੜਾ

ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਿਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਸਤਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਐਲਖ

ਕਮਲਜੀਤ
ਘੁਮਾਣ

ਦੀਪਿੰਦਰ
ਵਿਰਕ

ਬਲਜੀਤ
ਟਿਵਾਣਾ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ

ਪਿੰਦੀ ਫੀਨਾ

ਹਨੀ ਖੰਗੂੜਾ

ਜਸਬੀਰ
ਪਲੀਆ

ਸੁਰਿੰਦਰ
ਪਲੀਆ

ਅਮਰਦੇਵ
ਬਦੇਸ਼ਾ

ਪ੍ਰਦੀਪ
ਸਲਵਾਨ

ਰਜਿੰਦਰ
ਦਿਆਲ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
ਡੀ ਸੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਰਾਂ

ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ

ਪਰਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਨਨੂਆ

ਨਵਤੇਜ
ਸੋਹੀ

ਪਾਲ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਸੁਖਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਬਲਬੀਰ
ਬੈਦਵਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ' ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਗਾਇਕ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ); ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪਾਓ); ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਮਿਲਵਾਕੀ; ਗੁਰੂ ਲਾਧੇ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਚ ਓ), ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਇੰਡੀਆਨਾ; ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਡੇਅਟਨ (ਓਹਾਇਓ); ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ; ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਸਵੇਰਾ ਇੰਕ।

ਮੀਡੀਆ ਪਾਰਟਨਰ: ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਢੋਲ ਰੇਡੀਓ, ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ।

21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਗਲੋਬਲ ਸੰਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਨਸਾਨੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਵੀਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਭੂਗੋਲਕ ਹੱਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਹੁਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤਕ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ, ਊਰਜਾ, ਖਾਦ, ਜੈਵ-

ਮਦਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 85918-59124

ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਤਕਨੀਕਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਜੰਗ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਅਨੁਭੂਤੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ ਖਿੱਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ ਪਰਮਾਣੂ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਜਨਸੰਖਿਆ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾ, ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰਕ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ, ਸੰਸਾਰਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਅਜੇ ਵੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਬੰਨੇ ਜਾਤ, ਧਰਮ ਦੇ ਭਰਮ ਦੀ ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਤਣਾਅ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਹ ਲੜਾਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿ

ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੈਰਵੀ

ਜੰਗਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਗ਼ੈਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜੰਗਾਂ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਜਲ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਖਾਈ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼, ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਕਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਗਲੋਬਲ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਏ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਵੀਨ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਬੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੰਸਾਰਕ ਰਣਨੀਤੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਉਭਰਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭੂ-ਸਥਿਤੀ, ਜਨਸੰਖਿਆਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਯੁੱਗ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਟਕਰਾਵਾਂ ਲਕੀਰਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸੰਸਾਧਨਾਂ, ਉਦਮ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਾਂਝਾਂ ਵੱਲ ਮੋੜਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਖੇਤਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੌਣ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨੌਜਵਾਨ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਟਿਕ ਸਕਣਗੇ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੀਉਣ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੇਕਰ

ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ, ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਅਤੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਗੋਵਰਨਸ ਵੱਲ ਇਕੱਠੇ ਸੋਚਣ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਲਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਦਲਾਅ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਸਰੋਤ ਕਬਜ਼ਾਉਣ ਦੀ ਯੁੱਧ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋ ਹਮਸਾਏ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਈ ਸਮਝਣ ਲੱਗਣ, ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਤਸਵੀਰ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਮਸਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਤੇ ਮਿਟਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਮੁਲਕ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਿਟਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਦਾ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ, ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੌਰ ਜਿੱਥੇ ਲੜਾਈ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ

ਊਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹਾਂ-ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਤੇਲ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਰਣਭੂਮੀ ਬਣਾਇਆ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਰੋਅਰ ਅਰਬ ਮੈਟਲਜ਼, ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਜੋਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਯੂਕਰੇਨ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਸ ਅਤੇ ਨੈਟੋ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਣਨੀਤਕ ਖੇਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕਤਾਂ ਆਰਥਕ, ਰਣਨੀਤਕ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹਨ।

ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਮੌਜੂਦ ਕੀਮਤੀ ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਣਿਜਾਂ ਵਿਚ ਲਿਥੀਅਮ, ਕੋਬਾਲਟ, ਦੁਰਲੱਭ ਧਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਰੂਸ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਟਕਰਾਅ ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ, ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਦੌੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਹਾਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸੰਸਾਰਕ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਪਸੀ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਸੋਚ ਵੱਲ ਮੋੜ ਕੱਟਣ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਅਜੇ ਵੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਦਣ 'ਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਲਗਾ ਲੈਣ, ਤਾਂ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ-ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਣਨੀਤਕ ਖੇਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਜੇਕਰ ਪਾਣੀ, ਊਰਜਾ, ਵਪਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਖੇਤਰ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਵਿੱਖੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਊਰਜਾ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇੰਨੇ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਦੁਰਭਾਗੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਤ 'ਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ ਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਦੀ ਜੋ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਵੇ, ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋਵੇ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਲੜ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਂਝਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਵਾਹੀ ਹੋਣ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰਾਖੇ ਵੀ ਬਣ ਸਕਣ।

ਜੰਗ ਨਾਲੋਂ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਬਿਹਤਰ

ਜੰਗ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੰਗ ਦਾ ਤਬਾਹਕੁਨ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਜੰਗ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਦੀ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਦੁਖਾਉਣ, ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹਿਰਦੇਵੇਦਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਨਫ਼ਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੰਗ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਬਚਾਓ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਹਾਵਣਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਾਤਾਵਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਭਿਅਚਾਰਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 94178 13072

ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਮਨਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 26 ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਕਰਨ ਗਏ ਬੇਕਸੂਰ ਮਾਸੂਮ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਠ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 6-7 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ 9 ਸਿਖਲਾਈ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ 'ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਰਾਹੀਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ

ਸਿਖਲਾਈ ਸੈਂਟਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 6 ਏਅਰ ਬੋਸ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਡਰੋਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਐਲਓਸੀ 'ਤੇ ਵੀ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਪੁਣਫ਼ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ। 'ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਿੰਧੂਰ' ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਾਇਜ਼ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਨਾਲ ਬਦਲਾ ਤਾਂ ਲੈ ਲਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਧੂਰ ਲਹਿ ਜਾਣੇ ਸਨ। 10 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਸਰਾਸਰ ਗਲਤ ਹੈ, ਡੀਫੈਂਸ ਪਤਚੋਲਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਤੇ ਨਫ਼ਾ-ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਰ੍ਹਾ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਰਫਿਊ ਤੇ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਚਾਓ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁੱਖ-ਚੈਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਵੀ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਚੀਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ

ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕ।

1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ, 1965 ਚੀਨ ਨਾਲ ਜੰਗ, 1971 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ, ਕਾਰਗਿਲ, ਪੁਲਵਾਮਾ ਤੇ ਹੁਣ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਦਾ ਖੂਨ ਡੁੱਲਿਆ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋਈਆਂ, ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਰੱਖਤੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ। 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਇਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ

ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਫੌਜ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਉਥੇ ਫੌਜ ਦੀ ਹੀ ਪੁਗਈ ਹੈ। ਫੌਜ ਅਜਿਹੇ ਪੰਗੇ ਛੇਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਥੱਲੇ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਜੰਗ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਬਹੁਤੀ ਲੰਬੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਅਤਵਾਦੀਆਂ

ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਖ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ/ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅੱਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਲਹਿੰਦੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਜੰਗ ਦਾ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਪੰਜਾਬੀ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਡੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵੀ ਕਰਜ਼ਦੀ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੂਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਪਣਾ ਹਮਦਰਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਹੀਰੋਸੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾ ਸਾਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਭੂਤ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਡੀਫੈਂਸ ਪਤਚੋਲਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਪ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤ ਲਈ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਹੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਖ਼ਤਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਇਹ ਅਹੰਕਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਡੀਗਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

‘ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ...’

7 ਮਈ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ‘ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ’ ਉਪਰੰਤ 2007 ਦੀ ਬੋਲੀਵੁਡ ਫਿਲਮ ‘ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ’ ਵਿਚ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੁਕੋਨ ਵਲੋਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਡਾਇਲਾਗ ਬੜਾ ਚਰਚਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ- ‘ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ ਕੀ ਕੀਮਤ ਤੁਮ ਕਯਾ ਜਾਨੋ ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂ...’ ਈਸ਼ਵਰ ਕਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ... ਹਰ ਔਰਤ ਕਾ ਖਵਾਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ’।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਡੋਬਨਾ ਦੇਖੋ ਕਿ ਉਸ ਫਿਲਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ’ ਹੈ, ਦਾ ਸੰਵਾਦ ‘ਜੰਗ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ’ ਵਿਚ ‘ਵਾਇਰਲ’

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ

ਫੋਨ: +91 98766-55055

ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ! ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੀਮਜ਼ ਬਣ ਬਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਬੋਝੀ ਜਿਹੀ ‘ਟਵਿਸਟ’ ਦੇ ਕੇ ਔਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ- ‘ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ ਕੀ ਕੀਮਤ ਤੁਮ ਕਿਆ ਜਾਨੋ ਮੋਲਾਨਾ ਮੁਨੀਰ’ ਜਾਂ ਫਿਰ ‘ਏਕ ਚੁਟਕੀ ਸਿੰਦੂਰ ਕੀ ਕੀਮਤ ਅਬ ਜਾਨ ਗਏ ਹੋ ਨਾਪਾਕ ਪਾਕ’ ਆਦਿ।

ਦਰਅਸਲ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਜਦ ਭਾਰਤ ਨੇ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 26 ਨਿਹੱਥੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇਪਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ, ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਜੋਂ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ 9 ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉਪਰ ਮੋੜਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਡਨੇਮ ਬੜਾ ਹੀ ਸਿੱਧੇਲਿਕ ਲੱਗਾ। ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਵੀ ਸੀ। ਆਪਾਂ ਸਭ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਦੇਖਿਆ। ਐਨ 3 ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ‘ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ’। ਸ਼ਬਦ ਸਿੰਦੂਰ ਵਿਚਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ‘ਓਜ਼’, ਜੋ ਸੁਭਾਵਕ ਬਣਤਰ ਵਜੋਂ ਗੋਲਾਕਾਰ ਹਨ, ਵਿਚ ਇਕ ‘ਓ’ ਸੰਧੂਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ‘ਓ’ ਬੇਸ਼ਕ ਖਾਲੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਸੰਧੂਰ ਬਿਖਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ!

ਇਹ ਇੱਕ ਠੋਸ ਤੇ ‘ਠਾਹ-ਸੋਟਾ’ ਮੈਟਾਫਰ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਹੇਠ ਪਲਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ 25 ਭਾਰਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 24 ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਅਤੇ ਵਿਆਹੋ-ਵਰੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂਗ ਦੇ ਸੰਧੂਰ ‘ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਧਵਾ ਪਤਨੀਆਂ, ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

(ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਹਿਮਾਸ਼ੀ ਨਾਰਵਾਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਪਤੀ ਵਿਨੋ ਨਰਵਾਲ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕੋਲ ਬੇਬਸ ਬੈਠਿਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ

ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬੱਧੀ ‘ਹਾਂਟ’ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ)

ਇੱਕ ‘ਓ’ ਵਿਚਲਾ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੰਧੂਰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਧੂਰ ਸਿਰਫ ਸਨਾਤਨ ਮੱਤ/ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ‘ਚ ਔਰਤ ਦੇ ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਬੰਧਨ, ਅਸੀਮ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਅਮਰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਇਸ ‘ਸਿੱਧੇਲਿਜ਼ਮ’ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਨੇ ਹੋਰ ਬਲ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਉਹ ਸੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਦਾ ਉਸ ਮੀਡੀਆ ਬਰੀਫਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਧਰਮ ‘ਚ ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਧੂਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵ ਕਰਨਲ ਸੋਫੀਆ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਧਰਮ ਇਸਲਾਮ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦਾ ਧਰਤੀ-ਧਰਮ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ 3 ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਫੌਜੀ ਹਨ। ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਸੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਹਿਲਾ ਅਫਸਰ ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਵਿਯੋਮਿਕਾ ਸਿੰਘ। ਇਹ ਉਸ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਦੋ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਕਰਾਰੀ ਚਪੇੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫੌਜੀ ਮੁਖੀ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਤੇ ਚਿਲਾ-ਚਿਲਾ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਉਗਲੀ ਗਈ ਅੱਗ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। (ਇਸ ‘ਲਿੰਕੇਜ਼’ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਬੰਧੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਰਮ ਮਿਸਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਲੇਰ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਗਾਮ-ਪੀੜਤ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਧਰਵਾਸ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਪਲਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਧਮਾਕਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨ, ਪਾਰਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇੱਕਮੁਠ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਥੇ ‘ਨਰ-ਨਾਰੀ’ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਨਾਰੀ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਮੰਨੀ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਰਮ ਮਿਸਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ! ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਬਰੀਫਿੰਗ ਹਿੰਦੀ-ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲਗਾਮ ਬਾਰੇ ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸਾਫ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਿੱਧੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਜੋ ਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ, ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 100 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਤਕ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਹਾਈ-ਟੈੱਕ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੌਜੀ ‘ਸਟਰਾਈਕ’ ਦਾ ਕੋਡਨੇਮ ਇੱਕ ਮਾਅਨੀਖੋਜ਼ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ! ਪਹਿਲੇ ਕਈ ਆਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ/ਦਲੇਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੇ, ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਪਰਾਕਰਮ ਆਦਿ। ਪਰ 7 ਮਈ

ਵਾਲਾ ਇਹ ਨਾਮ ਸਾਡੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਵੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਦਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾਮਕਰਨ ਖੁਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਮਾਂਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂਗ ਦਾ ਸੰਧੂਰ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ, ਸਦਭਾਵਨਾ, ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਤਰ-ਭੂਮੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਦਾ ਸੰਜੀਦਾ ਪਰ ਸਾਰਥਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ/ਅਖੰਡਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਟੀਕ ‘ਸਰਜੀਕਲ ਸਟਰਾਈਕ’ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਕੋਡਨੇਮ ਠੀਕ ਹੀ ‘ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ’, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਅਤੇ ‘ਸਟਰਾਈਕਿੰਗ’ ਸਟੀਕਤਾ ਲਈ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਲਜ਼ਕਰ, ਜੈਸ਼ ਅਤੇ ਹਿਜ਼ਬੁਲ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ 25 ਮਿੰਟਾਂ ‘ਚ ਨੇਸਤੋ ਨਬੂਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ, 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ/ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਦੇ ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਪੁਣਛ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 3 ਸਿੱਖ, ਸਮੇਤ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ, ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਵੀ ਨਾਕਾਮ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਡਰੋਨ/ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ‘ਚ ਕਈ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਇਹ ਬੜੀ ਸੁਖਦ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਰਮ ਮਿਸਰੀ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੌਜੀ ਪੱਖ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲਾ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ! ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸੈਲਿਯੂਟ!

ਜੰਗ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ

ਤਾਂ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗ ਦਾ ਸੇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਸਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਤੇ ਜਾਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ। ਪਰ ਠੋਸੀ ਗਈ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹੀ ਹਾਂ।

(ਉੱਥੇ ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਹੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਏ)

ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਰਦੇ ਵੀ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਸਦਾ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ!

ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ- ‘ਯੂਨਾਨ-ਓ-ਮਿਸਰ-ਓ-ਰੂਮਾ, ਸਬ ਮਿਟ ਗਏ ਜਹਾਂ ਸੇ, ਅਬ ਤਕ ਮਗਰ ਹੈ ਬਾਕੀ, ਨਾਮ-ਓ-ਨਿਸ਼ਾ ਹਮਾਰਾ’। ਕੁਛ ਬੜਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਤੀ ਮਿਟਤੀ ਨਹੀਂ ਹਮਾਰੀ, ਸਦੀਉਂ ਰਹਾ ਹੈ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੌਰ-ਏ-ਜਹਾਂ ਹਮਾਰਾ’। ਅੰਤਿਕਾ-

ਮਹਾਨਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਸਿੰਦੂਰ’ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੂਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ‘ਵਰਮਿਲੀਅਨ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂਗ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਹਨ- ‘ਮਾਠਿ ਗੁੰਦਾਈ ਪਟੀਆ ਭਰੀਐ ਮਾਂਗ ਸੰਧੂਰੇ’ ॥ (ਅੰਗ 557-58), ‘ਜਿਨ ਸਿਰਿ ਸੋਹਨਿ ਪਟੀਆ ਮਾਂਗੀ ਪਾਇ ਸੰਧੂਰੇ’ ॥ (ਅੰਗ 417)

ਸ਼ਬਦ ‘ਵਰਮਿਲੀਅਨ’ ਲਾਤੀਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ‘ਵਰਮੀਕਿਯੂਲਸ’ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਫਰਾਂਸਿਸੀ ਦੇ ‘ਵਰਮੇਲੋਨ’ ਤੋਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਲਾਲ ਰੰਗ ਹੈ। ਲਾਤੀਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ‘ਵਰਮਿਸ’, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਲਾਲ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ ਕੀਟ ਹੈ, ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰੋਤ ਸੰਧੂਰ ਦੀ ਹੋਂਦ 5000 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਰਮਾਇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਧੂਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮਹੱਤਤਾ ਬਹੁਤ ਹੈ।

1947 ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ‘ਸਿੰਧੂਰ’ ਸੀ। ਸੰਧੂਰ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਪਤੀ ਵਲੋਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮਾਂਗ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਅਹੁਤਾ ਔਰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਹਾਗਣ ਦੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ, ਵਫਾ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਵੀ ਹਨ।

ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ...

ਦੁਨੀਆਂ ਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਹਸਨ ਨਿਸਾਰ ਹੋਰੀ ਆਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ‘ਬਰੇਸਗੀਰ ਦੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਪੱਲੇ ਹੀ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਜਾਅਲੀ ਜਾਤੋ ਔਰ ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕੌਮ ਹੈ।’

ਉਪਰਲੇ ਫਿਕਰੇ ‘ਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੱਖ ਦਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਇਸ ਫਿਕਰੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਫਿਟ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਸਲਨ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਰੂਸ ਦਾ ਯੂਕਰੇਨ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਉਸ ਦੀ ਸਟਰੈਟੇਜਿਕ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਕਰੇਨ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰੂਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਕੋਲ ਇਹ ਹੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਹੁਣ ਉਪਰਲੇ ਤਰਕ ਵਿਚੋਂ ਰੂਸ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਭਰ ਦਵੇ ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ।

ਪਰ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ’ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਇਨਕਲਾਬ ਵੀ ਗੋਲੀ ਵਿਚੋਂ’ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਲੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵਿਚ ਸਨ।

ਜਿਹੜੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ‘ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰਾਂਗੇ’ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕੱਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੇ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਲਹਿਰਾਈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਜਰਦ ਰੰਗ ਦੇ ਗੋਦੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਨ ‘ਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ‘ਸੁਸ਼ਰਾਲ ਗੋਦਾ ਫੂਲ’ ਦੇ ਗਾਣੇ ਉੱਤੇ ਇੰਨੇ ਚਾਅ ‘ਚ ਨੱਚਿਆ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣਾ ਪਿਆ।

ਉਹ ਸਬਜ਼ ਰੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ‘ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ ਵਾਹੁਣ’ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਬਸੰਤੀ ਰੰਗ ਦੇ ਬੈਨਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ‘ਫਲਾਣਾ ਢਿਮਕਾ ਏਕਤਾ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਮੋਟਾ ਕਰਕੇ ‘ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਅਮਨ’ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਸਾਰੇ ਡਰੋਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਅਮਨ’ ਦੇ ਇਸੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੇ ਜਾਪ ਨਾਲ ਹੀ ਸਵਾਹਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਐਸ 400 ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਰੌਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਸਰਗੋਸ਼ੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮੰਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਲਾਲ ਚੌਕ ਵਿਚ ‘ਫਰੀਜ਼ਰ ‘ਚ ਲੱਗੇ ਬਾਬੇ’ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਅੱਧ- ਕੱਚ-ਪੜ੍ਹੇ ਵੀ ਲੋਗਰ ਹਨ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਊਆਂ, ਲਾਈਕਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਲਾਈਕਾਂ ਵਿਊਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੋਤਾ ਠੰਡਾ ਹੋਇਆ

ਤਾਂ ‘ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਅਮਨ’ ਦੀ ਖੁਰਚਣ ਬੱਲਿਓਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੁਸੱਲਾ ਫੌਜ ਦੇ ਕੁਝ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਸਿਪਾਹੀ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ।

ਪਰ ਏਨੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਲੋਕਾਰੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ‘ਟਰੂਥ ਸੋਸ਼ਲ’ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਬੋਲ ਬੋਲੇ ਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਕਲਾ ਵਰਤ ਗਈ।

ਖੁਸ਼ੀ ਚ ਖੀਵੇ ਹੋਏ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤਾਂ’ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮੈਡਲ ਲਾਹ ਕੇ ਟਰੰਪਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ ਵਾਲਾ ਸ਼ਮਲਾ ਇੰਨਾ ਭਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹੁਣ ਕੱਲ ਦੇ ਉਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਲੌਅ ਵਿਚ ਪਰਤ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ‘ਮਾਂ ਬਹਿਨ ਏਕ’ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਣੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਵਟਾ ਸਕਣ।

ਜੈ ਹੋ

-ਨਵਚੇਤਨ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਕਸਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਬਾਰੇ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ। ਸਰਹੱਦਾਂ ‘ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਤਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਮ ਦੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵਿਛ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰਨੇ ਸੌਖੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਰਹੱਦਾਂ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਲੜਨਾ ਅਤਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਫੌਜੀ ਭਰਾ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਡ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਬਰਫ ਨੂੰ ਪਿਘਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ‘ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਇਆ ਲਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਨੋਕ ‘ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਵਕਤ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੀ ਵੀ ਅਤੇ ਵੈੱਬ ਚੈਨਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੜਕ-ਕੜਕ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਗ਼ਲਤ ਤੇ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹਕੁਨ ਬਿਨਾ ਕਨਫਰਮ ਕੀਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਭੇਜਣ ਲੱਗੇ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਖੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

‘ਰੰਗ-ਪ੍ਰਸੰਗ-ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ’ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰੰਗ

(ਪਾਤਰ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ. ‘ਰੰਗ-ਪ੍ਰਸੰਗ-ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ’-ਏਥੇ ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਰੰਗ ਪੇਸ਼ ਹਨ)

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਬੜੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਦੋਸਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਦਾਅਵਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਗੂੜ੍ਹੀ ਦੋਸਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਦਾ, ਰਾਇ ਦੇਣ-ਲੈਣ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਦਿਲ ਕਰੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਉਹਨੂੰ ਬਿਨ ਦੱਸਿਆਂ ਬੇਝਿਜਕ ਮਿਲਣ ਆ-ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ, ਵਿਛੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਸੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਵਰਤਣ ਹੋਵੇ, ਸਹਿਚਾਰ ਹੋਵੇ।

ਸਾਡੀ ਆਪਸੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਤਾਂ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਪਰ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਲਣੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਫੋਲਣ ਵਾਲੀ, ਨਿਰੋਲ ਨਿੱਜੀ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਦੇਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਫੋਨ: 647-535-1539

ਫੂਟਸਾਈਪ: 98726-02296

ਛੱਤ ਹੋਠਾਂ ਕਈ ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਵੀ ਕੱਟੀਆਂ, ਇਕੱਠੇ ਸਫਰ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਸਟੇਜਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ।

ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਮਹਿਫ਼ਿਲਾਂ, ਸਟੇਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ, ਲਿਖਤਾਂ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਸੀਦ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣ-ਸਮਝ ਸਕਿਆ ਹਾਂ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਨਿੱਜੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਸੀ ਕਦਰਦਾਨੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਸਹਿਜ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨਾ ਕਦਰਦਾਨ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਕਦਰਦਾਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ ’ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਹ ਅਕਸਰ, ‘ਸਾਡਾ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਕਹਾਣੀਕਾਰ’ ਆਖ ਕੇ ਵਡਿਆਉਂਦਾ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਖੀ, ‘ਵਰਿਆਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ’ਮੈਂ ਹੁਣ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਾਂ’ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਵਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ’,

ਉਹਨੇ ‘ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਸੁਲਘਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ’ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਿਆਂ

ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

‘ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਵਾਸਤੇ
ਜਿਸਦੀ ਹਰੇਕ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ
ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ’ਤੇ ਫ਼ਖਰ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ।’

ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ’ ਨਾਂ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਕ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਂ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪੋਸਟਰ ਪਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਿਹੇਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਉਹ ਨਿਹੇਰਾ ਸੀ:

‘...ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਭੰਮੂ’ ਦਾ ਪਾਤਰ ਤੇਜ਼ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਜਾ ਸਿੰਘ) ਇਕ ਵਾਰ ਖੋਤੀ ’ਤੇ ਪੱਠੇ ਲੱਦੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਚਾਚਾ ਮੇਜਾ ਸੁੰਹ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਜਵਾਨੋ! ਏਨੇ ਜਣੇ ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਚਲੇ ਓ! ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਹੈ?’

‘ਚਾਚਾ! ਭਿਖੀਵਿੰਡ, ਸਰਦਾਰ ਪਰਤਪ ਸੁੰਹ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਜਲਸਾ ਸੁਣਨ ਚੱਲੇ ਆਂ।’

ਮੇਜਾ ਸੁੰਹ ਖੋਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਆ! ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਆ! ਚੱਲੇ ਓ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕੈਰੋਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਫ਼ਤਹਿ ਜਰੂਰ ਬੁਲਾਉਣਾ।’

ਅਸੀਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਚਾਚਾ! ਸਮਝ ਲੈ, ਤੇਰੀ ਫ਼ਤਹਿ ਔਪੜ ਗਈ ਸਰਦਾਰ ਕੈਰੋਂ ਤੀਕ।’

ਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੋਤੀ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਲਈ ਟਿਚਕਰ ਮਾਰੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਜਵਾਨੋ!-ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਜੇ। ਐਵੇਂ ਆਖਾਂ! ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਕੈਰੋਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਸਰਦਾਰ ਕੈਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜੇ ਜਾਣਦਾ।’

ਏਨੀ ਆਖ ਕੇ ਮੈਂ ਤੋੜਾ ਝਾਤਤਾ, ‘ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਾਂ ਏਨੀ ਗੱਲ ਹੀ ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।’

ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇ ਵੱਡਾ ਵੀਰ!

ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਮਾਣ!

ਸਾਡਾ ਜੱਗ-ਜਹਾਨ!

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

—

ਪਾਤਰ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਸੀ:

ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ!

ਤੇਰੇ ਸੁਹਣੇ ਬੋਲ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਗਈਆਂ
ਬਿਰਥਾ ਜੀਵਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸਫਲਾ, ਸਿਫਰਾਂ ਰਕਮ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਹੈਂ, ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ।

ਤੈਨੂੰ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਭਰੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ।

—

ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਮੋਹ ਭਰੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਜੀਵਨੀ ਹੈ, ਨਾ ਆਲੋਚਨਾ। ਇਹ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚੋਂ ਕਸੀਦ ਕੀਤੇ ਸ਼ਰਬਤੀ ਤੁਪਕੇ ਹਨ।

—(0)—

ਮੈਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੂਰਜ ਭੁੱਬ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਨ ਨੂੰ ਬਥੇਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਪਾਤਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਸਿਵਿਆਂ ’ਚ ਸੜ ਕੇ ਵੀ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।

ਸੂਰਜ ਨ ਭੁਬਦਾ ਕਦੇ ਸਿਰਫ ਛੁਪਦਾ ਹੈ
ਮਤ ਸੋਚ ਕਿ ਮਰ ਜਾਏਗਾ ਸਿਵੇਂ ’ਚ ਬਲ ਕੇ।

ਪਰ ਵੈਰਾਗਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨ ਆਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦਾ ਉੱਚਾ ਸ਼ਮਲੂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਸਮਾਨੀ-ਬੁਰਜ ਢਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਕਦੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਚੋਟੀਆਂ ਹਨ: ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ, ਪਾਸ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ। ਇੱਕਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੌਥਾਈ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮਾਊਟ ਐਵਰੈਸਟ ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਖਲੌਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਉਹ ਮਾਊਟ ਐਵਰੈਸਟ ਵੀ ਢਹਿ ਗਈ।

ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਵੈਰਾਗੇ ਮਨ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਪਾਤਰ ਢੱਠਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪੋਟਾ-ਪੋਟਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਆਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸੁਰਜਮੀਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਤੇ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਅ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਦਰਮਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ, ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ-ਤੁਹਾਡੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਕਿਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗ ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣ ਕੇ ਧੜਕਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਕੌਣ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਜੀਣ-ਜੋਗੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਜੀਣ-ਜੋਗੀ ਕਵਿਤਾ ਕਦੀ ਮਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਨਾ ਪਾਤਰ ਨੇ ਕਦੇ ਮਰਨਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਪਾਤਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਬੋਲ ਆਪਣੇ ਬਲਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ, ਇਹ ਬੋਲ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਲਿਖੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਲ-ਦਿਲ ਵੱਸਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਘਰ ਵੱਸਿਆ ਸੀ।

ਉਹ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੀ!

ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੋਇਲ ਦੀ ਕੂ ਕੂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਿਆਰ ਮਘਦੇ ਤੇ ਅਨਾਰ ਚੱਲਦੇ

ਸਨ। ਉਹਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣਾ-ਸੁਣਨਾ ਸੀ।

ਉਹ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਡਾਢਾ ਆਪਣਾ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਡਾਢਾ ਹੀ ਸੱਕਾ ਸੀ।

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ-ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਰਵ-ਸਨਮਾਨਤ ਤੇ ਸਰਵ-ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸ਼ਾਇਰ ਸੀ। ਕੋਈ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ, ਕੋਈ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਉਹਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਿਨਾ ਅਧੂਰਾ, ਬੇਰਸ ਤੇ ਨਾ-ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪਾਤਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਵਿਤਾ ਉਤਸਵਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੱਡੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੱਗ ਉਚੀ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

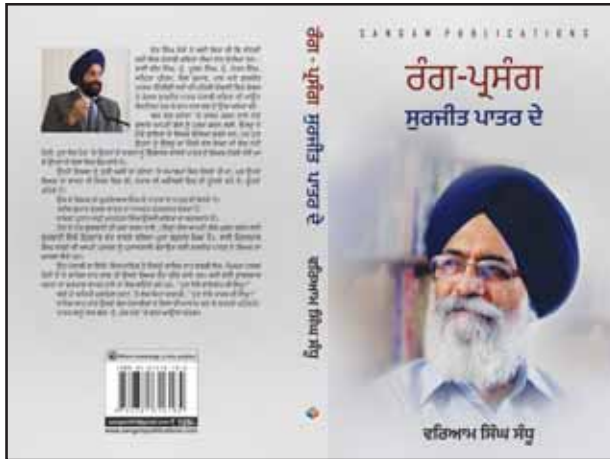
ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਰਫ਼’ ਛਪਣ ’ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ‘ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਖਿੜਕੀ ਹੈ। ਉਰਦੂ ਵਾਲੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗ਼ਾਲਿਬ ਹੈ, ਮੀਰ ਹੈ, ਫੈਜ਼ ਹੈ, ਇਹੋ ਮਾਣ ਹਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਕੁਮਾਰ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ।’

ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਬੁਲਾਰੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਰਦੂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਬੋਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਜਾਂ

ਹਿੰਦੀ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਲੋੜ ਪੈਣ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਉਹਦੇ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ-ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਗੂੰਜਦੇ ਰਹਿਣ ਨੇ!

ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਤਾਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਨੇ। ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਮਵਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਦਰਦਾਨ ਹੈ। ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਭਰਿਆ-ਪੂਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ਪਿਆ ਹੈ), ਭਾਈ ਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵੀ ਆਪਣੇ

ਪ੍ਰਵਚਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ ਵਰਗੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਅਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਵਾਰਿਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਸਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਕੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਵਾਪਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ‘ਹੁਣ ਏਥੇ ਵਾਰੇਸ਼ਾਹ ਕੀ ਲਿਖੂ?’

ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਨ ’ਤੇ ਲੋਕ ਕਿਹਾ ਕਰਨਗੇ, ‘ਹੁਣ ਏਥੇ ਪਾਤਰ ਕੀ ਲਿਖੂ?’

ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਾਤਰ ਸਾਨੂੰ ਗੱਲ-ਗੱਲ ’ਤੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

—

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨਾਅਰੇ ਜਾਂ ਲਲਕਾਰੇ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਰਮਜ਼ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਾਦ-ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਲੇਖਕ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ’ ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ। ‘ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼, ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ ’ਚ ਤਿਰੰਗਾ ਗਿਆ ਗੱਡਿਆ’ ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ ਗੱਡਿਆ ਤਿਰੰਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਡੂੰਘੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਰੰਗੀਜ਼ ਕੇ ਝੰਡਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਤਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਰਬਾਂ ਦੇ ਸੂਹੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾ ਸਕਣ ਦਾ ਜਾਦੂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਗੋਤੀ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ। ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਦੋ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਤਿੰਨ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾਂ ਇਸ ਸੂਚੀ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ’ਤੇ ਬਾਅਦ ਕਰ ਲਵੋ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ। ਸ਼ਿਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ। ਪਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹੱਟੀ, ਭੱਠੀ ਜਾਂ ਖੇਤ ਦੇ ਬੰਨੇ ’ਤੇ ਖੜੋਤੇ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਲਓ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ।

‘ਸਲਾਮ ਕਾਫ਼ਿਲਾ’ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਰਚਾ ਕੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਝ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੌ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਲੇਜੇ ਨਾਲ ਘੁੰਟ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ! ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇਗਾ। ਸਾਡੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇਗਾ। ਸਾਡਾ-ਤੁਹਾਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਜਾਨ ਬਣ ਕੇ।

ਸਾਡਾ ਪਾਤਰ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਕਹਿ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੁਕਾ ਕੇ ਪਰਬਤਾਂ, ਜੰਗਲਾਂ, ਥਲਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਫਰ
ਨਦੀ ਦਾ ਨੀਰ ਹਾਂ, ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਵਾਂ ’ਚ ਹੀ ਗੀਤ ਬਣ ਕੇ ਗੂੰਜਾਂਗਾ

ਤੇਰੇ ਹੀ ਕੋਲ ਹਾਂ, ਕਦ ਦੂਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ

—

ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਸ਼ਾ

ਬੀੜ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚਿਰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ‘ਤੇ’ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਦੋਸਤ ਸਾਧੂ ਭਾ ਜੀ ਵੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪਾਤਰ ਦੇ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ‘ਤੇ’ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਧੂ ਭਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਤਰ ਸਾਧੂ ਭਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਚ ਵਲ੍ਹੇਟੀ ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਝਕਦਿਆਂ ਝਕਦਿਆਂ ਮੇਜ਼ ’ਤੇ ਰੱਖੀ, ‘ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਵਰਿਆਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ-ਪਿਆਲਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਾਂਗੇ।’

ਸਾਧੂ ਭਾ ਜੀ ਤੇ ਮੈਂ ਹੱਸ ਪਏ। ਭਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਪਾਤਰ ਤੇਰੇ ਲਈ ਏਥੇ ਦਾਰੂ ਦੀ ਕੋਈ ਬੋਤਲ ਏ ਭਲਾ! ਪਰ ਵਰਿਆਮ ਤਾਂ ਪੀਂਦਾ ਈ ਨਹੀਂ।’

ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਪਾਤਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ’ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਫਾਵ ਜਿਹਾ ਪਿਆ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਪਾਤਰ ਤੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹੀ ਐਸਾ, ਜਿਹਦਾ ਸਰੂਰ ਕਦੀ ਉਤਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਤੂੰ ਉਹ ‘ਬੋਤਲ’ ਖੋਲ੍ਹੀ ਰੱਖੀ। ਅਸੀਂ ਪੀਂਦੇ ਰਹੀਏ ਤੇ ਸਰਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੀਏ!

ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਬੈਠੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮੋਹ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਹਦਾ ਘਰ ਅਜੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨੰਗ-ਧੜੰਗ ਇਕੱਲਾ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਪਲੱਸਤਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ’ਤੇ ਬਾਲ ਅੰਕੁਰ ਨੇ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹ ਕੇ ‘ਚਿਤਰਕਾਰੀ’ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਇਕੱਲੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਚੋਰ ਆ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪਾਤਰ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਦਾ ਡਰਾਉਣਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਤੋੜਾ ਝਾੜਿਆ।

ਸ਼ਾਮੇ-ਫ਼ਿਰਾਕ ਅਬ ਨ ਪੂਛ ਆਈ ਔਰ ਆ ਕੇ ਟਲ ਗਈ
ਦਿਲ ਥਾ ਕਿ ਫਿਰ ਬਹਲ ਗਯਾ, ਜਾਂ ਥੀ ਕਿ ਫਿਰ ਸੰਭਲ ਗਈ।

ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੰਢ ਪੀਚਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਸੀਦ ਕਰ ਕੇ ਘੁੰਟ ਘੁੰਟ ਪੀਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਮੰਚ ’ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਮੋਹਵੰਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤਾ-ਉਮਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੀ ਮੁਹੱਬਤੀ ਤਾਰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿਤੇ ਜੁੜ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਸੰਗੀਤਕ-ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤਗੀ ’ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮਜੀਠੀ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

—

ਸਾਡਾ ‘ਢਾਡੀ ਜਥਾ’

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ‘ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਬਹੁਤਾ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ।’

ਇਹ ਸੱਚ ਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ, ‘ਹੁਣ ਬਣਿਆ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਢਾਡੀ ਜਥਾ।’

ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਉਹੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਐਨ ਟਿਕਾਣੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਢੱਡ-ਸਾਰੰਗੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਜਥੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲਾ ਬੇਸ਼ਕ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਹੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤੰਦ ਫੜਦਾ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ-ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਗੱਲ ਪੱਤਣ ’ਤੇ ਲੈ ਆਉਂਦਾ। ਅੱਗੋਂ ਬੋਤੀ ਦਾ ਮਲਾਹ ਪਾਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਚੱਪੂ ਪਾਤਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ। ਬੋਤੀ ਲਹਿਰਾਂ ’ਤੇ ਤਰਦੀ। ਸਵਰ-ਲਹਿਰੀਆਂ ਉਠਦੀਆਂ। ਪਾਤਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਰਹੱਸ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ। ਕਵਿਤਾ ਦੂਰ ਤੱਕ ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰਦੀ।

ਦੇਵ ਦਿਲਦਾਰ ਦੀ ਸੂਰ, ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਕਰਦੀ। ਫਿਜ਼ਾ ਮਹਿਕ ਉਠਦੀ। ਬੋਤੀ ਸਹਿਜੇ ਜਿਹੇ ਪਾਰ ਉਤਰਦੀ। ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਸਫਰ ’ਤੇ ਤੁਰਦੇ। ਮੈਂ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਰਾਹ ’ਤੇ ਤੋਰਦਾ। ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਅਸੀਂ ਪਾਤਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖਿੜੇ ਕਾਵਿ-ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ। ਵੇਖਦੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਲ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ’ਤੇ ਚੋਰੀ ਖਿੜੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ, ਜੋ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ’ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਪਾਤਰ ਆਪਣੀ ਦੂਰ ਦੀ ਸੁਖਮ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਦੱਸ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਨੇ ਉਹ ਮਹਿਕਾਂ, ਕਿੱਥੇ ਨੇ ਗੁਲ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਹਵਾਵਾਂ।’

ਪਾਤਰ ਆਪਣੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਸਦਾ, ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਘੋਲਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਵ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਕੰਪਾਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਆਵੇ! ਸਰੋਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਸਰਵਰ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਮਹਿਕਾਂ ਵਿਚ ਭਿੱਜਦੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਢਾ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਸੀ, ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਉਹਨੂੰ ਕਾਲੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੂਰੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾਉਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਛਪਿਸ਼ਰ ਲਾਈ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕਲਾਮ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਹਦੇ ਦੇਸ਼-ਮਿਤਰ, ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਸੰਗ-ਸਾਥ ਵਿਚ ਮਿਲ ਬੈਠਦੇ। ਬੜਾ ਰੰਗ ਬੋਝਦਾ। ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਜਾਦੂ ਹੀ ਐਸਾ ਸੀ ਤੇ ਉਤੋਂ ਉਹਦਾ ਤਰੰਨੁਮ! ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ!

ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੰਦਲੀ ਤੇ ਸੁਰਮਈ ਸ਼ਾਮ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸੁਰ ਦੇ ਸਜੀਵ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ-ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਦਲੀ ਤੇ ਸੁਰਮਈ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਨਿਯਤ ਕਰ ਲਈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤੇ ਦੇਵ ਦਿਲਦਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਸਾਂਝੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿੱਤਰ ਨਿਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਤਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਸੀ। ਰਤਨ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਪਾਤਰ ਵੱਖਰੇ ਸੌਫੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਕਰਾਂਗਾ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੇਵ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾ ਲਵੇਗਾ।

ਇਕੱਲੇ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਪਾ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੁੰਨਿਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਜਲੰਧਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਏਨੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਸਵਾਲ ਇੱਕੋ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਉਝ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਖੜੇ-ਖੜਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਤਰ ਕੋਲੋਂ ਉਹਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਤਰੰਨੁਮ ਵਿਚ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਤੇ ਪਾਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ। ਤੇ ਫੇਰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਗਾਇਨ। ਪਰ ਨਿੱਠ ਕੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਵਾਲਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ, ਅਜਿਹਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਝਾਲ ਫੇਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਵ ਦਿਲਦਾਰ ਸਾਡੀ ਸੰਗਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ। ਓਪਨ ਏਅਰ ਬੀਏਟਰ ਅੱਜ ਵੀ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ, ਵਿਦਵਾਨ, ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਏ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਅਪਾਰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਮਾਂ ਪਈਆਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਏਨੇ ਅਭਿਆਸੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ/ਜਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਕੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਨੇ, ਦੇਵ ਦਿਲਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਗਾਉਣੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਪਾਤਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਦੇਵ ਦੀ ਗਾਈ ਕਿਹੜੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਠਾਠ ਬੋਝਾ ਸੀ।

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦਾ 'ਸੀਰਤ' ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਸੁਪਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਬੁਲਾਉਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇ ਮੈਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੋਈ 'ਨੌਕਰੀ' ਕਰਾਂ! ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ। ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਿਹਨੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ

ਸਾਡਾ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ 'ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਨਿਰਾਲਾ' ਸੀ! ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਲਿਖਣ-ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ।

ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਲਿਖਣ-ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੇਰਾ ਰੁਝੇਵਾ ਸਾਰਥਕ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨੇ 'ਸੀਰਤ' ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸਿਕ-ਪੱਤਰ ਛਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਨੇਡਾ ਗਏ ਤਾਂ 'ਸੀਰਤ' ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਤਰ ਨੇ 'ਸੀਰਤ' ਵਾਸਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵਚਨ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹਨੂੰ ਤੋੜ ਤੱਕ ਨਿਭਾਇਆ ਵੀ। ਉਹਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਚਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਸੁਰਜ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ' ਦੀਆਂ ਅੱਧਿਓਂ ਵੱਧ ਲਿਖਤਾਂ ਉਹਨੇ 'ਸੀਰਤ' ਵਾਸਤੇ ਲਿਖੀਆਂ, ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਨੇ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਵਿਚ ਮੁੱਖ-ਬੰਧ ਲਿਖਦਿਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਲਿਖਤ 'ਸੀਰਤ' ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਦਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਵੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਨਾਲ ਭੇਜਦਾ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਾਪਣ ਨਾਲ ਉਹ ਲਿਖਤ ਹੋਰ ਵੀ ਸਜਿੰਦ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਈਮੇਲਾਂ ਫ਼ੋਲਦਿਆਂ ਪਰਚੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਹੋਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਈ-ਮੇਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਲੱਭਾ ਹੈ:-

(ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ)-ਪਾਤਰ ਪਿਆਰੇ ਜੀਓ! ਕੀ ਹਾਲ ਨੇ?

ਡੀ ਲਿਟ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ! ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਕਨੇਡਾ ਆਉਣਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਰਕੇ ਮਿਲ ਬੈਠ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਹੀ ਨਾ ਸਕਿਆ, ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ 'ਮੁਹਾਂਦਰੇ' ਵਾਲੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਗੁਰਬਚਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ' ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਚ ਖਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਬੁਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ? ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਕੈਸਾ ਰੱਦੇ ਅਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ?

'ਸੀਰਤ' ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਮਸਾਲਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘੱਲ ਦੇਣਾ।

ਈ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੋਰੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਪਹਿਰੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਪਿਆਂ ਜਨਾਬ ਪਾਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਕੇ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਦੀਦਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੋ ਗਈ!

ਤੇਰਾ -ਵਰਿਆਮ

ਪਾਤਰ ਦਾ ਜਵਾਬ:
ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ
ਏਨੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੀ।

ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਸਟੇਜ-ਸਕੱਤਰੀ ਦੇ ਬੋਲ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਬੜੀ ਦਿਲ ਟੁੰਬਦੀ ਸੀ (ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਕਵੀ-ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਸੀ-ਵ ਸ ਸੰਧੂ)। ਤੈਨੂੰ ਸੱਤੇ ਖ਼ੇਰਾਂ।

ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇਂ!

ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਨਾ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਬੁਰਾ ਲਗਦਾ। ਸੀਰਤ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੁਝ ਭੇਜਾਂਗਾ।

ਪਿਆਰ ਨਾਲ,
ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (4 ਮਾਰਚ 2010)

ਅਗਲਾ ਈ-ਮੇਲ ਵਟਾਂਦਰਾ

ਪਿਆਰੇ ਪਾਤਰ-ਇਸ ਵਾਰ ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ ਖ਼ੇਚਲ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੰਦਰਾਂ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ 19 ਤੋਂ 25 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਹਰਦੇਵ ਵਿਰਕ ਕੋਲ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਪਰਚਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਚੋਦਾ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਭੇਜ ਦਿਓ; ਭਾਵੇਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਉਣ ਜੋਗਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਲੇਟ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਟ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਪਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 20 ਤਰੀਕ ਦੇ ਗੈਂਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਐਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਭੇਜੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਅਗਲਾ ਪਰਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੇ ਛਾਪਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਰਚਾ ਜੇ 15 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਭੇਜੀਏ ਤਾਂ ਹੀ ਮਸਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਕ ਦੇ

ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਛਪ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ 10-15 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ।

ਬੀਬੇ ਵੀਰ ਬਣ ਕੇ ਐਤਕੀ ਖ਼ੇਚਲ ਕਰੋ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਲੇਟ ਲੜੀਫੀ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪਰਚਾ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।-ਵਰਿਆਮ (9 ਜੂਨ 2009)

ਪਾਤਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਲੇਖ ਭੇਜ ਕੇ ਲਿਖਿਆ:
ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ

ਉਸ ਲੇਖ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਦੇ ਆਂ, 'ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਬਿਰਖ ਬਣਿਆਂ' ਮੈਂ ਉਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਸਤਰਾਂ ਓਥੇ ਜੋੜਦਾ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਓਸ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ-ਕੋਈ ਡਾਲੀਆਂ...

ਐਤਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾ ਦੇਈਏ। ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਲੇਖ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕਦੀ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਨੌਬਤ ਨਾ ਆਵੇ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸੀਰਤ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆ ਰਹੀ ਹੈ

ਤੇਰਾ ਈ-ਨੱਗੀ ਵਾਲਾ ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਾ। (ਮੇਰੀ ਈਮੇਲ ਹੈਕ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੇ

ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਮੰਗੇ ਸਨ। ਤੇ ਬਰੈਪਟਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਗਵਾਂਢ ਬੈਠਾ ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ ਨੱਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਈਮੇਲ ਨੱਗੀ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ-ਸੰਧੂ) ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਹੁੰਗਾਰੇ, ਪੋਲੀਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਤੇ ਬਾਕੋਲ ਤੇਰੇ ਘਟਨਾ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਹ ਭਰਿਆ ਮਾਸੂਮ ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ .ਤੇਰਾ ਘਟਨਾ-ਕ੍ਰਮ ਵਾਲਾ ਵਾਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਇਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਵੀ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਪਿਆਰ ਨਾਲ
ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (20 2009)

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਤਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਵੀ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਗੱਲ ਰੜਕਦੀ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ 'ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ' ਦਾ ਮੁਕਟ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕਟ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚੁਭਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਯਾਰ ਦਾ ਮਿਹਣਾ ਉਹਦੇ ਯਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਾਤਰ ਦੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਨਮੋਸ਼ੀ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਾਤਰ ਇੱਕ ਖ਼ਬਰ:

...ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ- ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਵਰਾ ਭਾਸਕਰ, ਸੋਨੂੰ ਸੂਦ, ਰਿਚਾ ਚੱਡਾ, ਤਾਪਸੀ ਪਨੂੰ, ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਣ, ਅਨੁਭਵ ਸਿਨਹਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਡਡਲਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਕ ਚੋਪੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਕੜੀ ਵਿਚ ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।...ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ, ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕਦੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ!

ਆਖ਼ਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਖ਼ਬਰ ਲਿਸ਼ਕੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਜਾਗ ਪਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਹੀ, ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਪਦਮ-ਸ਼੍ਰੀ ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

'ਜਿਸ ਸੰਵੇਦਨ-ਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਬੇਕਦਰੀ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਿਰਾਥਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ, ਕਿਰਤ ਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਤੋਹੀਨ ਹੈ। ਆਹਤ ਮਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਨਮਾਨ

ਮੋੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।'

ਮੈਂ 'ਸੂਖ ਦਾ ਸਾਹ' ਲਿਆ ਤੇ ਲਿਖਿਆ:
-ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਪਾਤਰ! ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਪਸ!!

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮਿੱਤਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰੁਖੀ ਵਾਲਾ ਕਰੂਰ ਵਤੀਰਾ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਮੈਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਇੰਝ ਕਰ ਕੇ ਪਾਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਮਿਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਮਿਹਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਸੂਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਸਾਂ ਕਿ ਪਾਤਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ!

ਉਹਨੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬੋਲ ਪੁਗਾਏ ਹਨ>

'ਸਚੁ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸਚ ਕੀ ਬੋਲਾ'
-ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਤਰ ਨੇ

ਬੜਾ ਮੋਹ-ਭਰਿਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਸੀ।
ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ!

ਤੇਰੇ ਸੁਹਣੇ ਬੋਲ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਬਿਰਥਾ ਜੀਵਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸਫਲਾ, ਸਿਫਰਾਂ ਰਕਮ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਹੈਂ, ਪਿਆਰੇ ਵਰਿਆਮ।

ਤੈਨੂੰ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਭਰੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ।

ਲਿਖਤਮ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ

—
'ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਸੰਧੂ' ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਤੇ ਫ਼ਰਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ ਬਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿਉ।

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਅਭਿਨੰਦਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੇਖੋਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਸਵਾਲ ਕੁਝ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

'ਸੇਖੋਂ ਸਾਹਿਬ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਪਣਾ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ!...'

ਸੇਖੋਂ ਸਾਹਿਬ ਟੋਕ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਨਹੀਂ, ਦੋ ਜਣੇ ਮੇਰੇ ਥਾਪਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤੇ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ।'

ਇਹ ਤਾਂ ਐਵੇਂ 'ਮੈਂ ਤੇ ਬੇਬੇ ਇੱਕੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਭਲਾ ਮੇਰਾ ਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ! ਉਝ ਇਹ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤੇ ਅਜਮੇਰ ਐਲਖ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਚ ਚਾਰ 'ਪੁਰਾਣੇ' ਲੇਖਕ ਸਨ ਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦਾ ਸੀ। 'ਪੰਜਵਾਂ ਇਨਾਮ' ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸੇ 'ਨਵੇਂ ਲੇਖਕ' ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਇਆ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ 'ਪੰਜਵਾਂ ਇਨਾਮ' ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਡਾ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ

ਕੋਲ ਗਏ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਗ਼ਾਇਬ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਥਾਂ ਡਾ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇੰਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਡਾ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਇਨਾਮ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਵਾਲਾ ਇਨਾਮ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ 'ਪੁਰਾਣੇ' ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਨਾਮ 'ਕੁਝ ਪੁਰਾਣਾ' ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਝ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਤੋਂ 'ਦੁਜੇ ਨੰਬਰ' 'ਤੇ ਆਉਣੇ ਖੁੰਝ ਗਿਆ!

ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਕੁਲਾਬੇ ਮੇਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਾਤਰ ਮੋੜਵੀਂ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਚ ਅਤਿਕਥਨੀ ਭਰੇ ਬੋਲ ਉਚਾਰਦਾ, 'ਵਰਿਆਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਮੈਂ ਹੁਣ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਾਂ' ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕੰਟ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਵਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ!'

2012 ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਮੈਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਤ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ। ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਵਾਪਸੀ ਸੀ। ਪਾਤਰ ਹੁਰਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਰੁਕਣਾ ਸੀ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕ ਹੁਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਖਾਣ-ਪਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪਾਤਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ। ਯਾਰ ਬੇਲੀ, ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪਾਤਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਤੇ ਨਿਆਰੇਪਨ ਬਾਰੇ ਆਖੀ, 'ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਏ ਕਿ ਬਚਪਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਸੁਣਿਆਂ ਤੇ ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ।'

2023 ਵਿਚ 'ਲੋਕ ਮੰਚ ਪੰਜਾਬ' ਵੱਲੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੁੰਨਤ ਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਹੰਸ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਮਦਨਵੀਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਰਚਾਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਈ, 'ਮੈਂ ਤੇ ਵਰਿਆਮ ਜਦੋਂ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਢਾਡੀ ਬਹੁਤ ਸੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਰਾਗੀ ਬਹੁਤ ਸੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਪਾਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਖਣ 'ਤੇ ਹੀ, ਮੈਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਦਰਿਆਫ਼ਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋ-ਦੋ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਦੇ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਦੀਵਾਨ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਢਾਡੀ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ। ਮੈਂ ਸਾਰਾ-ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਬੱਧਦਾ ਨਾ। ਪਰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਨ ਉਕਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਉਡੀਕਦੇ ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਢਾਡੀ ਜਾਂ ਕਵੀਸ਼ਰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਢਾਡੀਆਂ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਅਗਲੀ ਪਹਿਲ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹਦੀ ਤਸ਼ਰੀਹ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਤਰ ਨੇ ਜਲੰਧਰ* ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਵਰਿਆਮ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਕੇਵਲ ਵਿਸਥਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮਾਨਵੀ ਵੀ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵੀ...ਹੁੰਦਾ'

ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਵੀ ਅਸਲੋਂ ਸੱਚ।

ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਾ ਚਿਹਰਾ ਹੈ ਅਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ

4 ਸਤੰਬਰ, 1906 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਚਿਹਰਾ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ 'ਕਾਲਿਰਿਨ' ਵਿੱਚ ਮੀਰਾ ਚੌਗਲ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਅਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਐਕਟਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਨਾਗਿਨ-3, 'ਰੱਬ ਸੇ ਹੈ ਦੁਆ', 'ਯ ਜਾਦੂ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ', 'ਅਪੋਲੋਨਾ-ਸਪਨੋਂ ਕੀ ਉੱਚੀ ਉਡਾਨ' ਵਰਗੇ ਕਈ ਅਨੇਕੇ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਦਿਤੀ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ੈਟੀ ਦੇ ਸਟੇਟ ਆਧਾਰਿਤ ਚਿਅਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਵੀਅਰ ਫੈਕਟਰ ਖਤਰੋਂ ਕੇ ਖਿਲਾਤੀ-14' ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ 2017 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ 'ਤਾਰੇ' ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ 'ਨਾਨ' ਅਤੇ 'ਬੇਕਦਰ' ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਵੀ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ 'ਤੂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ' ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ 'ਪਲੇ ਬੁਆਏ' ਅਤੇ 'ਆਦਤ ਵੇ' ਵੀ ਕਾਫੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਕੁਸ਼' ਜ਼ਰੀਏ ਅਦਿਤੀ ਨੇ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. 'ਤੇ ਡੈਬਿਊ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਕਾਜਲ ਸਹਿਗਲ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਫਾਲੋਇੰਗ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋਈ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਦਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਭਿਨੀਤ ਨੇ ਇਹ ਦੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਦਿਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇਨ-ਵੈਲਿਡ ਅਤੇ ਮਾਕ-ਟਰਾਇਲ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਿਤੀ ਨੇ ਅਭਿਨੀਤ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਰੰਗ ਮੰਚ ਦਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ-ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ਼ਰ

ਪਾਤਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਮ ਪ੍ਰਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਾਗਵਾਨ ਹਨੁਮਾਨ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਫਿਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਹੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਪ੍ਰਭੂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬਣਵਾਸ ਵਾਲਾ ਮੰਚਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਥਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਹਨੁਮਾਨ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਫਿਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਹੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨਡੋਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੋ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਇਲਾਗ ਮੈਂ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਕਾਵਿ-ਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਮਾਨਵ ਰੂਪ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ ਮਾਨਵ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਰਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਤ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੰਚ 'ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਬਣ ਕੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਲਸਣ, ਪਿਆਜ਼ ਖਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਸੇ ਨਾਟਕ 'ਚ ਰਾਵਣ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਝਿੜਕ ਵੀ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਰਾਵਣ ਹਨ ਤਾਂ ਚੀਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸੰਜਮ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਮ ਦਾ ਉਹ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਕਰੋਧ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪੂਜਨ ਕਰਦੇ। ਯੁੱਧ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਲਗਭਗ 38 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਲੜੀਵਾਰ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਸੁੰਨਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੀ ਵੀ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਚ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰੁਣ ਗੋਇਲ, ਐਨਟੀਆਰ, ਨੰਦਮੂਰੀ ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜੂਨੀਅਰ ਐਨਟੀਆਰ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪਰਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਆਗਮੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਤੋਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ ਰਾਮਾਇਣ ਵਿੱਚ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੰਗਮੰਚ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਮੰਚਨ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕਲਾਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਮੇਕਅੱਪ ਲਗਾ ਕੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ, ਬਲਕਿ ਹੁਣ ਚੰਗੇ ਸੈੱਟ ਅਪ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀਆਂ ਲੀਲਾਵਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੁਨੀਤ ਇਸਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸਰ ਜੈ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ-ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਮੰਚਨ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਸਰ ਨੂੰ ਕਈ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਦਾ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 24 ਮਈ 2025 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-691

ਗਾਹੀ ਕਣਕ ਬਣਾਈ ਤੂੜੀ, ਜੁਗਾੜ ਕੱਪ ਦਾ ਸੀ ਧਰਿਆ,
ਗੱਭੇ ਖੜ੍ਹੇ ਬੇੜ ਬਾਬੇ ਨੇ, ਕੱਢ ਪੀੜ੍ਹੀ ਗੋਲ ਸੀ ਕਰਿਆ।
ਡੰਡੇ ਗੱਡ ਬਗਲ ਕਾਹੀ ਦਾ, ਡੰਗੇ ਲਾ ਲਾ ਸਾਵਾਂ ਸਰਿਆ,
ਤੰਗੜ ਭਰ ਭਰ ਪਾ ਕੇ ਤੂੜੀ, ਵਾਂਗ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੇ ਭਰਿਆ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-689

ਸਿਆਸਤ ਗੰਦੀ ਵੇਟਾਂ ਵਾਲੀ
ਲੋਕਾਂ ਤਾਈਂ ਲੜਾਈ ਜਾਵੇ।
ਧਰਮ ਜਾਤ ਦੇ ਪਾ ਪੁਆਤੇ
ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਮਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।
ਜ਼ਾਲਮ ਖਾਤਰ ਖੇਡ ਪਲਾਂ ਦੀ
ਆਕਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਜਾਇਆ।
ਦਿਲ ਚੀਰਵੇਂ ਵੈਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ
ਕਿਸੇ ਤਰਸ ਨਾ ਖਾਇਆ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ
ਕਲਾਹੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ)
ਫੋਨ: +91 98783-37222

ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼ ਅਧੂਰੀ
ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਹੋਣ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਪੂਰੀ
ਗਿਰਝਾਂ ਵਾਂਗਰ ਉਤਰੇ ਵੈਰੀ
ਕੁਚਲ ਦਿੱਤੇ ਅਰਮਾਨ ਸੁਨਹਿਰੀ।
ਪਤਾ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸੀ ਤੇ ਕਿਥੋਂ ਆਏ?
ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਿਆਏ।
ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ।
ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ-ਫੋਕੇ ਦਿਲਾਸੇ।
-ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਪਾਲੀ
ਫੋਨ: 94176-49275

ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ,
ਤਾਤ ਤਾਤ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ।
ਆਖੇ ਜ਼ਾਲਮ! ਬਚੇ ਨਾ ਕੋਈ!
ਸਭ ਦਿਓ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ।
ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਭਾਈ ਕਿਸੇ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਦਾ ਗਿਆ ਅੱਧਾ ਪਰਵਾਰ।

ਘਰ ਘਰ ਵੈਣ ਕੀਰਣੇ ਪੈਂਦੇ,
ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ, ਮੱਲ ਬੈਠੀਆਂ ਅਖਬਾਰ।
ਸੁੰਨੀਆਂ ਰੱਖਾਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਖੀਓ,
ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਲੁਕ ਬੈਠੀ ਸਰਕਾਰ?
ਦੂਰ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਲਾਏ ਨਿਸ਼ਾਨੇ,
ਹੱਥਨੋਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦਾ ਵਾਰ।
ਜਾਤ ਨਾ ਪਾਤ, ਧਰਮ ਨਾ ਕੋਈ;
ਪਾਗਲਪਨ ਉਹਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਵਾਰ।
ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਰਾਸ ਇਹ ਆਵੇ,
ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰਨ ਲੋਕ-ਸਰੋਕਾਰ।
ਮਗਰਮੱਛ ਵਾਲੇ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਂਦੇ,
ਪਿੱਛੇ ਮਾਰਨ ਸੱਪ, ਵਰਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰ।
ਇਹ ਕਾਰੇ ਹੁੰਦੇ, ਹੋਣਗੇ ਹੋਰ ਵੀ;
ਬੇਸ਼ਰਮ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਸ਼ਰਮਸਾਰ।
ਲੱਖ ਲਾਹਣਤ, ਤੁਹਮਤਾਂ ਸਹਿ ਜਾਂਦੇ;
ਮੋਟੀ ਚਮੜੀ, ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਵਾਰ।
'ਨਾਕਾਮ' ਜੇਹੇ ਕਈ ਤੁਰ ਗਏ ਕਹਿੰਦੇ,
ਰੁਕੇ ਨਾ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਓਪਾਰ।

-ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਾਮ'
ਫੋਨ: +1 864 318 5500

ਸੱਜ ਵਿਆਹੀਏ ਧੀਏ ਤੇਰੇ,
ਲਿਖੇ ਵਿਚ ਤਕਦੀਰਾਂ ਖੇਟ,
ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਵੇ ਕੌਣ ਨੀਂ ਦੱਸ,
ਹਾਕਿਮ ਤੁਰੇ ਵਟਾਵਣ ਵੇਟ।
ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਲੋਕੀਂ ਬਾਹਲੇ,
ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਨੱਚਦੀ ਪਾਸ,
ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਭੰਡਦੇ,
ਰੱਖ ਨ ਬੋਹਤਰ ਦੀ ਆਸ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਨੂਰਪੁਰੀ'

ਤੁਰ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਦਾ ਟੁਕੜਾ
ਰਹੇ ਨਾ ਜਿਉਂਦਿਆਂ 'ਚ ਨਾ ਮਰਿਆਂ 'ਚ
ਤੱਕ ਤੱਕ ਰਾਹ ਉੱਠ ਉੱਠ ਉਭਤਵਾਰੇ
ਮਨ ਦੀ ਪੀੜ ਤਾਂ ਉਹੀ ਭਾਪਦੇ।
ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਭੋਰਾ ਵੀ ਤਰਸ ਨਾ
ਆਇਆ
ਸੁਗਨਾਂ ਦਾ ਚੂੜਾ
ਚਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭਿਆ।
ਬਿਨਾਂ ਆਈ ਤੋਂ ਮਰਨਾ
ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਲਈ
ਕਾਇਰਤਾ ਹੈ ਲੁਕ ਕੇ ਵਾਰ ਕਰਨਾ।
-ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਤਾਂ

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਰਮਿਆਨ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲ

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਆਲਮੀ ਬਾਣੇਦਾਰ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਵਸਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਉੱਪਰ ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਡਰਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਯੁੱਧ ਛਿੜ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਮਨ-ਚੈਨ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਡਰ ਤੋਂ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਡੀਆ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਮਨੋਰਥ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣਾ

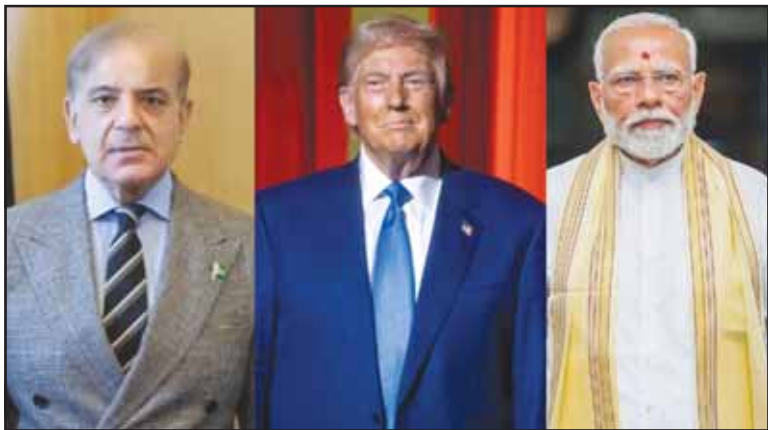
ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਪਾਤਾ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਜੰਗੀ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਦਕਿ ਆਲੋਚਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਹਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਾਊ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ। ਕੁਝ ਆਲੋਚਕ ਨਿਊਜ਼ ਪੋਰਟਲ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਕਾਊਂਟ ਬੰਦ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਤੋਂ 2 ਦਿਨ ਬਾਅਦ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਲਾਈਵ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗੀ', 'ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਸਤੈਦ ਹਨ' ਅਤੇ 'ਗੱਲਬਾਤ ਸਿਰਫ਼ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਤੇ ਮਕਬੂਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਵੇਗੀ'। ਦੋ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਫ਼ੌਜੀ ਝੜਪਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ। ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ 'ਡੈਮੋਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਮੋਡ' 'ਚ ਮਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਬੜ੍ਹਕ ਆਪਣੀ ਸਾਖ਼ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਫ਼ੌਜੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੂਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੂਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੁਵੱਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਿਥਾਂ ਇਕ ਵੀ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹਮਲਾਵਰ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਲਾਈਵ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ 'ਚੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ 'ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਟਕਰਾਅ' ਰੁਕਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਇੱਥੇ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 'ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਪਾਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ'! ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੰਪ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕਬਿਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ 'ਸਿੰਦੂਰ' ਤਹਿਤ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ 9 ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਥਾਵਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਅਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਸਨ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 100 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ

ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਫ਼ੌਜੀ ਝੜਪਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕੀ ਇਹ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ? ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਫ਼ੌਜ ਦੇ 26 ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਡਰੋਨ/ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰੋਨ ਦਿੱਲੀ ਉੱਪਰ ਗੇੜੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਤਿੰਨ ਰਫ਼ਾਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜ ਫ਼ੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਫੁੰਡੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੱਚੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਲਾਏ ਅਤੇ ਇੱਧਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਭਗਵਾ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਤੰਤਰ ਨੇ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫਿਰਕੂ ਜੰਗੀ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾਉਣ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਜੰਗਬਾਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੜਕਾਏ ਫਿਰਕੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਡੰਗੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਯੁੱਧ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਇਹ ਮਾਹੌਲ ਜਿੱਤ ਦੇ ਲਲਕਾਰੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕ ਬਖ਼ੂਬੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਯੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲ ਰਹੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੁਵੱਲਾ ਫ਼ੌਜੀ ਟਕਰਾਅ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਡਰੋਨ ਤੇ ਹੋਰ ਜੰਗੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਪੁਣਛ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਹੌਲਨਾਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਯੁੱਧ ਦੀ ਮਾਰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਉੱਪਰੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. (ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼) ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 2.3 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਮਾਇੰਦੇ ਹਾਲ-ਪਾਰਿਆ ਮਚਾਉਂਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਹਕੂਮਤੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰੇਗੀ। ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੇਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. ਦੇ ਨੇਮ ਰਸਮੀ 'ਨੋ' ਵੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਮੋਦੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਡੰਗੇ ਵਜਾਉਣ 'ਚ ਜੁੜੇ ਫਿਰਕੂ ਜੰਗੀ ਜਨੂੰਨੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਆਪਣੇ ਹਲਕ 'ਚੋਂ ਲੰਘਾਉਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਡਿਗੀ ਖੇਤੋਂ ਤੋਂ, ਗੁੱਸਾ ਘੁਮਿਆਰ ਤੋਂ' ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਤੋਂ ਖ਼ਫ਼ਾ ਭਗਵਾ ਟਰੋਲ ਫ਼ੌਜ ਅਤੇ

ਭੜਕੇ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਰਮ ਮਿਸਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਵੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਵਿਨੋ ਨਰਵਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਨਰਵਾਲ ਨੂੰ ਟਰੋਲ ਕਰ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ ਜੋ ਫਿਰਕੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਹੈ!

ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਅਮਨਪਸੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਸਵਾਲ ਹਨ ਕਿ ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਇਸ ਕੁਲ ਫ਼ੌਜੀ ਕਵਾਇਦ ਦਾ ਹਾਸਲ ਕੀ ਹੈ? ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋਤਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤਾਂ ਪੁਲਵਾਮਾ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੀ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਕਬਿਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅੱਡੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਪਹਿਲਗਾਮ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸੰਚਾਲਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ?

ਜਿਵੇਂ ਚਿੰਨੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਹਮਲਾ ਤਤਕਾਲੀ ਅਮਰੀਕਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬ-ਉਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਬਿਤ ਦੰਗੇ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲਾ ਅਮਰੀਕਨ ਉੱਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੇਨਸ ਦੀ ਫੇਰੀ ਮੌਕੇ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਉਤਰ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੇਰੀਆਂ ਮੌਕੇ ਹੀ ਹਮਲੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੋਦੀ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾ ਕੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੱਦੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖ਼ਾਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣ' ਦੀ ਭਾਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਪਾਲਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ 'ਚ ਜੁਟਿਆ ਰਿਹਾ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੇਠ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲੇ' ਅਤੇ 'ਦੰਗੇ' ਅਕਸਰ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ-ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2025 ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ, ਨਫ਼ਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ? ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਣ-ਮਿੱਥ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤ ਭੜਕਾਈ ਗਈ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ 'ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ' ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਬੇਕਰੀ ਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ 'ਕਰਾਚੀ ਬੇਕਰੀ' ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਿਸਟਰ ਮੋਦੀ ਅਚਾਨਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਰਾਅ ਅਤੇ ਆਈ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਐਈ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ, ਅਸਦ ਦੁਰਾਨੀ ਅਤੇ ਏ.ਐੱਸ. ਦੁੱਲਟ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਲੀਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਕੂਮਰਾਨ ਦੁਵੱਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਭਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੇ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਯੁੱਧ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਭੜਕਾਉਣ, ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਅਤੇ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸੰਦ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ 'ਮੁੱਖਧਾਰਾ' ਮੀਡੀਆ ਹਮਲੇ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਾਂ ਬਸ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਫ਼ਤਹਿ ਹੋਇਆ ਸਮਝੋ, ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕੰਬਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਰਹਿਮ ਲਈ ਨੱਕ ਰਗੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਕੇ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਉੱਪਰ ਬੰਬ ਵਾਂਗ ਡਿਗਿਆ। ਫਿਰਕੂ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜੀ ਆਕਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੇ ਜੇਤੂ ਅੰਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਧਰੀ-ਧਰਾਈ ਰਹਿ ਗਈ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਆਪਸੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਡਰੋਨ/ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਵਗੈਰਾ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ ਅਤੇ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਹੋਣ ਨਾਲ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਟਲ ਗਿਆ। ਇਸਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਕੂਮਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਆਪਣੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਘੂਰ ਕੇ 'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਇਸ

ਸਮੇਂ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਭਾਰਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪਸਾਰਵਾਦੀ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਪਾਲੀ ਬੈਠੇ ਭਗਵਾ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਘਾਤਿਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ 2019 'ਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਸਾਂਝ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਧੁਨਿਕ ਫ਼ੌਜੀ ਤਕਨੀਕ ਸਾਂਝੀ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ। ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਯੁੱਧ ਵੱਲ ਵਧਣ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਪਿਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਵੇਨਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਇੱਧਰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਉੱਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਟਕਰਾਅ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 1.31 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਾ ਫ਼ੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਵੇਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਕਰਵਾ ਕੇ 'ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ' ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵੀ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ' ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਕੀ ਖੱਟਿਆ?

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਆਰਐੱਸਐੱਸ-ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਕਸੂਤੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਰਤ ਦਾ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਨਿਰਪੱਖ ਜਗ੍ਹਾ' 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ' ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ।

'ਯੁੱਧਬੰਦੀ' ਦਾ ਭਾਵ ਦੁਵੱਲੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਚੁੱਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਭਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਐਸੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹਿੱਸੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਭੜਕਾਉ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਬੂਲਦੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਵੱਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਪਕ ਲੋਕ-ਰਾਇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਵੱਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੁਲੀਐ ਪੂਰੇ ਤੋਲਿ

ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸੌਦਾ ਤੋਲ ਕੇ ਹੀ ਵੇਚਿਆ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸੌਦਾ ਤੋਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਤਕੜੀ ਦੀ ਡੰਡੀ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾੜਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਚੋਰ ਅੱਖ ਗਾਹਕ ਦੀ ਅੱਖ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਜ਼ਰ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਫੇਰੇ ਕਿ ਉਹ ਨੂੰ ਗਾ ਮਾਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕੋਲ ਹੋਰ-ਫੇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਢੰਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਡੰਡੀ ਨੂੰ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸਿਓਂ ਵੱਡੀ ਛੋਟੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਵੱਟੇ ਹਲਕੇ ਬਣਾ ਲੈਣੇ। ਉਂਜ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਦਾਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, "ਮਨੁ ਸਚ ਕਸਵਟੀ ਲਾਈਐ ਤੁਲੀਐ ਪੂਰੇ ਤੋਲਿ"। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਰਾਝੇ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਤੀ ਨੂੰ ਕਹਾਏ ਬੋਲ ਸੁਣੋ,

ਸਰੇ ਖੈਰ ਸੋ ਹੱਸ ਕੇ ਆਣ ਦੀਚੇ, ਲਏ ਦੁਆ ਤੇ ਮਿੱਠਤਾ ਬੋਲੀਏ ਨੀ।

ਲਏ ਅੱਘ ਚੜ੍ਹਾਇਕੇ ਦੁਧ ਪੈਸਾ, ਪਰ ਤੋਲ ਬੀਂ ਘਟ ਨਾ ਤੋਲੀਏ ਨੀ।

ਬੁਰਾ ਬੋਲ ਨਾ ਰੱਬ ਦੇ ਪੂਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਨੀ ਬੇਸ਼ਰਮ ਕੁਪੱਤੀਏ ਲੂਲੀਏ ਨੀ।

ਮਸਤੀ ਨਾਲ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂ ਗਾਲੀਂ, ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਠੋਕ ਮਨੋਲੀਏ ਨੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਵੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਆਈਂ ਹੀ ਹਨ ਜਿਥੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ ਤੋਲਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, "ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਲੋ, ਫਿਰ ਬੋਲੋ।" ਤੋਲਣਾ ਦਾ ਆਮ ਅਰਥ ਭਾਰ ਜੋਖਣਾ ਹੈ ਤੇ ਲਾਖਣਿਕ ਜੋਹਣ ਜਾਚਣ ਕਰਨਾ।

ਤੋਲ ਦਾ ਧਾਤੂ ਹੈ *ਤੁਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਠਾਉਣ, ਚੁੱਕਣ, ਭਾਰ ਜੋਖਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਜਦ ਮਿਲਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤਕੜਾ ਮਾਮਾ ਮਾਝੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਤੋਲ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। "ਪਰ ਤੋਲਣੇ" ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਛੀ ਉਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਫੜਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਤੋਲਣ ਦੇ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤੁਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਲੀਵਰ ਜਿਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਡੰਡੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਟਿਕਾ ਕੇ ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣਾ। ਆਰਸ਼ੀਮਦਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖੜੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿਓ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਲ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ, "ਧਰਿ ਤਾਰਾਜੀ ਅੰਬਰ ਤੋਲੀ ਪਿਛੈ ਟੁੱਕ ਚੜਾਈ"। ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, "ਬਿਨੁ ਤਕੜੀ ਤੋਲੈ ਸੰਸਾਰਾ"। 'ਤੁਲ ਦੇਣਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੱਕੜਾਂ 'ਤੇ ਕਾਹੀ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਣਾਈ ਅਣਘੜਤ ਜਿਹੀ ਕਿਸਤੀ ਨੂੰ ਤੁਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਲਾ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੁੱਕੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, "ਨਾ ਤਰ ਨਾ ਤੁਲਹਾ ਹਮ ਬੂਝਸਿ ਤਾਰਿ ਲੇਹਿ ਤਾਰਿ ਲੇਹਿ ਤਾਰਣ ਰਾਇਆ" - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ,

ਨੈਅ ਭੀ ਡੂੰਘੀ ਤੁਲਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਸੀਹਾਂ ਤਾਂ ਪੱਤਣ ਮੱਲੇ।
ਜੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ ਲਿਆਵੇ, ਮੈਂ ਹੱਥ ਦੇ ਦੇਨੀਆਂ ਛੱਲੇ।

ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਭਾਰ ਬਾਰੇ ਸੁਨਿਸ਼ਚਤ ਹੋਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਕੜੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਤੋਲਦੇ ਹਾਂ, "ਧਰ ਤਰਾਜੂ ਤੋਲੀਐ ਨਿਵੇ ਸੋ ਗਉਰਾ ਹੋਇ" - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਤੱਕੜੀ ਲਈ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੁਲਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਤੁਲਾ ਹੈ, ਇਸ

ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤੱਕੜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੱਕੜੀ ਅਤੇ ਤਰਾਜੂ ਸ਼ਬਦ ਏਥੇ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਤੋਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤੋਲ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਭਉ ਮੁਚੁ ਭਾਰਾ ਵਡਾ ਤੋਲ" - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਭੈਅ ਭਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਛੰਦ-ਬਧ ਵਿਧਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਛੰਦ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਤੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੋਲ-ਤੁਕਾਂਤ ਉਕਤੀ ਆਮ ਹੀ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾਪ ਤੋਲ ਕੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਗਾਲਾਂ ਵੀ ਤੋਲ ਕੇ ਕਢਦੇ ਹਨ, ਮਣ ਮਣ ਪੱਕੇ ਦੀਆਂ। ਤੋਲਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕੁਫਰ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਲ ਤੋਂ ਬਣੇ ਤੁਲਨਾ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ। ਤੱਕੜੀ 'ਤੇ ਤੋਲਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਟੇ ਅਤੇ ਚੀਜ਼-ਵਸਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਓਨਾ ਚਿਰ ਤੁਲਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤ ਦੀ ਹੋਰ ਮਾਤਰਾ ਪਾਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕੜੀ ਦੀ ਡੰਡੀ ਸਿੱਧੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ "ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਪੁੱਤ ਵੇਚਣ ਦੇ ਤੁਲ ਮੰਨਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਸੀ", "ਕੀਤੀ ਤੁਲਿ ਨਾ ਹੋਵਨੀ" - ਜਪੁ। ਤੁਲ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਤੱਕੜੀ ਵੀ ਹੈ, "ਆਪੇ ਤੁਲੁ ਪਰਵਾਣੁ" - ਰਾਮ ਦਾਸ। ਤੋਲਕ ਜਾਂ ਭਾਰ-ਤੋਲਕ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ, ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੋਲਾ ਜਾਂ ਤੁਲਾਵਾ ਦਾ ਅਰਥ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਹਲ। ਨਾਪ ਤੋਲ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਇਕਾਈ ਤੋਲਾ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਰੁਪਾਂਤਰ ਤੋਲਾ ਹੈ। ਤੋਲਾ ਬਾਰਾਂ ਮਾਸ਼ੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਜਿਹੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਧਾਤਾਂ ਤੋਲਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਖਿਨੁ ਤੋਲਾ ਖਿਨੁ ਮਾਸ" - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਚੰਚਲ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ 'ਪਲ 'ਚ ਤੋਲਾ ਪਲ 'ਚ ਮਾਸ' ਬਿਆਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੁਲ ਦਾ ਅਰਥ ਜੋ ਤੋਲਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਰਥਾਤ ਬੇਸੁਮਾਰ, ਬਹੁਤ ਅਧਿਕ। "ਸਾਹਿਬ ਅਤੁਲ ਨ ਤੋਲੀਐ ਕਥਨਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ" ਜਦ ਕਿ ਅਤੋਲਾ ਦਾ ਅਰਥ ਜਿਸ ਦੇ ਤੁਲ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, "ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਛੇਡਿ ਨ ਓਹੁ ਅਗਹ ਅਤੋਲਾ"। ਤੁਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਸਮਤੋਲ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਭਿੰਨ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਵੀ ਟਿਕਾਅ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ, ਤਵਾਜ਼ਨ। ਤੋਲਾਦਾਨ ਜਾਂ ਤੁਲਾਦਾਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਦਾਨੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੁਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਤੱਕੜੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਕੁਝ ਅਨੁਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਓਨਾ ਹੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਕਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਇਹ ਹੈ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਤੁਲਾ। ਤੁਲਾ ਟ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਟੁੱਲ ਸ਼ਬਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁੱਲੀ ਡੰਡੇ ਦਾ ਟੁੱਲ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁੱਲੀ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਹੈ। 'ਟੁੱਲ ਲਾਉਣਾ' ਮੁਹਾਵਰਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੁੱਕਾ ਲਾਉਣਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦ-ਯੂਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ ਹੈ *tele ਤੇ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਰ ਉਠਾਉਣਾ, ਚੁੱਕਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ tolerare ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ, ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਪਰ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥ ਬਣਿਆ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਝੱਲਣਾ ਆਦਿ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ tolerate, toleration ਜਾਂ tolerance ਇਸੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ (ਭਾਰ) ਚੁੱਕਣਾ ਦਾ ਭਾਵ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਤੀ ਜਿਹੀ ਹੀ ਘੁੰਡੀ ਹੈ। ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬੋਝ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਅਸੀਂ ਇਸ

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੇ ਹੀ ਹਾਂ। ਸਹਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਲਵੇ। ਥੰਮੀ ਜੋ ਭਾਰ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਰਾ ਹੀ ਹੈ। ਸਹਾਰੇ ਵਿਚ ਥੰਮੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਹਨ। ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਰਬੀ ਵਲੋਂ ਆਇਆ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ *ਤਹੱਮਲ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਧੀਰਜ, ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵੀ। ਇਸ ਦਾ ਧਾਤੂ ਹੈ *ਹਮਲ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਅਨੇ ਹਨ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਹਮਲ ਗਿਰਨਾ" ਉਕਤੀ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਹੈ ਗਰਭ ਡਿਗਣਾ। ਗਰਭ ਵੀ ਭਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਲਾ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਗਰਭਵਤੀ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਰਬੀ ਹੱਮਲ ਦੇ ਮਾਅਨੇ ਹਨ ਭਾਰ ਢੇਰ ਵਾਲਾ, ਪਾਂਡੀ। ਸਮਾਨਅੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ bear ਦਾ ਅਰਥ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵੀ।

tele ਮੂਲ ਤੋਂ ਬਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ extoll ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਅਰਥ ਤਾਂ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥ ਹੋ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹੁਣਾ। ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੀ ਆਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ telamon ਜੋ ਆਦਾਮੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਗਰੀਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਭਾਵ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਕ ਦੈਤ (ਟਾਈਟਨ) *ਐਟਲਸ ਵਿਚ ਵੀ ਏਹੀ ਮੂਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ telamon ਦਾ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਐਟਲਸ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਐਟਲਸ ਛਪਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਐਟਲਸ ਦੇ ਸਰਵਰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾਨਵ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਸੀ। ਮੌਰੀਟੇਨੀਆ (ਉਤਰ ਪੱਛਮੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸਾਗਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ) ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਬਤ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਮਾਊਂਟ ਐਟਲਸ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸਾਗਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦ-ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਫਿਰ ਕਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਲੈਕਆਊਟ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਯਾਦ

ਇਹ 1971 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਗੋਨਿਆਨਾ ਮੰਡੀ (ਬਠਿੰਡਾ) ਵਿਖੇ ਪਾਰਬਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ, ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ, ਜਿਸਦੇ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਗੋਨਿਆਨਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਅਕਸਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਸਾਡੇ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠਾਂ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 94176-92015

ਅਕਸਰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ/ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੀਟੀਆਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਮਝਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸ਼ਾਇਦ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁਪਹਿਰੇ ਲਗਭਗ 12-ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਾਹਿਰਨ ਵੱਜਦਾ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਬਣੇ ਖਾਲੀ ਵੱਲ ਦੌੜਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਠੇ ਲੇਟਣਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੂਹਣੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੀ। ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ

ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਕੰਨ ਪਾੜਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਕੰਨਾਂ ਤੋਂ ਬੋਲਾ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲਦੀ, ਉਹ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਹੀ ਲੇਟ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਲੇਟਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਉਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਟੋਫੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਗੁਬਾਰੇ ਚੁੱਕਣੇ ਹਨ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਬੰਬ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਧਮਾਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰੇ ਕੀਤੇ ਵੀ ਹੋਣ!

ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੁਨਾਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਿਨ ਢਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਘਰ ਦੀ ਲਾਈਟ ਨਾ ਜਗਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਦਿਨ ਢਲੇ ਹੀ ਖਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਲੈਂਪ/ਲਾਲਟੈਣ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਛੋਤੀ-ਛੋਤੀ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਭੁੱਲ-ਭੁਲੇਖੇ ਹੀ ਲਾਈਟ ਨਾ ਜਗਾ ਲਵੇ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਟ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਂ, ਪਰ ਸਟ੍ਰੀਟ ਲਾਈਟ ਜ਼ਰੂਰ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੀ। ਗਲੀਆਂ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਲਾਈਟ ਜਗ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ।

ਅਸੀਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈਂਪ ਜਗਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ

ਸਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਈਟ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝੀਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕੱਪੜੇ/ਕਾਗਜ਼ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਚਾਨਣ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਰਾਤੀਂ ਨੌਂ ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਾਂ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਡਰ ਗਏ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਪੁੱਛਿਆ - "ਕੌਣ ਹੈ?" ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੋਲੋ! ਅਸੀਂ ਲੈਂਪ ਦੀ ਬੱਤੀ ਹੋਰ ਨੀਵੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਓਹਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਚਾਨਣ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਤੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖੜਕਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੁੰਡਾ ਪੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਉਤਲਾ ਸਾਹ ਉੱਤੇ, ਹੇਠਲਾ ਹੇਠਾਂ। ਜਦੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਣਾ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਚੈਨ ਆਇਆ। ਉਹ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਜਾਗੇ ਮੀਟੀ ਵਿਚ ਬਿਤਾਈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਠ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਬੁਰਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ!

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਨ, ਟੀਵੀ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੇ। ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਖੜਕਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕੇ ਸਨ ਤੇ ਇਹ ਖੜਕਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਗੋਂ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਠਿੰਡਾ, ਜੋ ਗੋਨਿਆਨਾ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 15 ਕਿ.ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜ ਨੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਟੁੱਟ ਕੇ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਜਾ ਡਿੱਗੀ, ਜਿਸਦਾ ਖੜਕਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਡਰ ਗਏ ਕਿ

ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਹਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਡਿੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ!

ਖੈਰ, ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਫੇਰ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ 54 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਸ਼ਾਲਾ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਵੱਸਣ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗ ਦੀ ਨੋਬਤ ਨਾ ਆਵੇ! ਬਕੋਲ ਸ਼ਾਇਰ :

ਜੰਗ 'ਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ,
ਜੰਗ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।
ਜੰਗ ਤਾਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਜੰਗ ਦੇ ਬੱਦਲ ਜਦ ਮੰਡਰਾਵਣ,
ਹਰ ਇੱਕ ਦਿਲ ਨੂੰ ਡੋਬੂ ਪਾਵਣ।
ਜੰਗ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਤ੍ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਨਾ ਕਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ,
ਬਸ਼ਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗ ਨਾ ਮੰਗੇ।
ਕਵੀ-ਕਲਮ ਜੰਗ ਸਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਏਨਾ ਸਾਡਾ,
ਜੰਗ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਮਾਡਾ।
ਮਾਰ ਤਾਂ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁੰਦੀ ਕਿਧਰੇ ਜਦ ਬੰਬਾਰੀ,
ਖ਼ਲਕਤ ਰੋਵੇ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ।
ਰੋਵੇ ਉਠਦੀ-ਬਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਲਾ, ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਅੱਖ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਦੇ ਨਾ ਰੋਵੇ।
ਜੀਵਨ-ਗਤੀ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸੀ – ਸਵ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ

ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣ ਜਾਣ। ਪਰ ਕੁਝ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵ. ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਬਿੰਦਲ, ਨਜ਼ਦੀਕ ਜਗਰਾਉਂ,

ਕੁਲਵੰਤ ਉੱਡੀ ਧਾਲੀਆਂ
ਫੋਨ: (559) 473-9264

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 4 ਜਨਵਰੀ, 1930 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਕਮਾਲਪੁਰਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਐਫ.ਏ. ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਟੀਚਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਬਿਰਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ 33 ਸਾਲ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ 23 ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਲਈ ਕਾਲਜਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ, ਉੱਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਬਤੌਰ ਇਕੱਠੇ (ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਦੋ ਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਕੋਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਹੋਲਸੇਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹੇ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ (ਬਲਾਕ ਸੁਧਾਰ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਅਤੇ

ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਬਣੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਏਕੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਿਆ। ਇਸੇ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1991 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਦੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਜਵਾਈ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਮਨ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਜਲਦ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਅਧੂਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪੱਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਕਲਣ ਉਪਰੰਤ ਸੰਨ 1997 ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਆ ਗਏ। ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਨੂੰਹ, ਇੱਕ ਪੋਤਰਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੋਤੀਆਂ 1998 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ। ਸ. ਬਿੰਦ ਨੇ ਕਰਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਆਸਾਂ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਮਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਆ ਵਸਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਕਮਾਲਪੁਰਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬਤੌਰ

ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ। ਸਬੰਧ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਕਮਾਲਪੁਰਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਕੂਲ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਂਝ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਮਨ ਆ ਕੇ ਹੀ ਵਧੀ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸਾਡਾ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਖੇਤਰ

ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੀ ਨੌਕ-ਝੋਕ ਵੀ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਚੰਗੇ ਨਾਮਵਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬਤੌਰ ਮੈਂਬਰ ਜੁੜੇ ਰਹੇ।

ਸ. ਬਿੰਦ ਦੇ ਘਰ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਏ। ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗਦਰ ਦੇ ਇਸ ਦੂਸਰੇ ਪੱਖ ਭਾਵ ਸ਼ਹਿਰੀਅਤ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਣ। ਇਸੇ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੁਸਤਕ ਛਪਵਾਈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਇਹ ਪੁਸਤਕ “ਗਦਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ” ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਸਥਾਨਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਕਰਮਨ ਬਣਿਆ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਯਤਨ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਕਰਮਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਭਾਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਰਸਾਲੇ, ਅਖਬਾਰਾਂ, ਵੀਡੀਓ, ਸੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਸ. ਬਿੰਦ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੰਸਥਾ “ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ” ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀ ਵਜੋਂ ਅਣਥੱਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਰਮਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਵਸੋਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਸੋ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਨੇਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਮਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ 2 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਰੀ-ਭਰੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਫਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

‘ਰੰਗ-ਪ੍ਰਸੰਗ-ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ’ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰੰਗ

(ਸਫਾ 17 ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਮਹਿੰਦੀ ਹਸਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਹਿਫ਼ਿਲ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਬਹੁਤ ਐ, ਉਪਰ ਵੀ ਬੱਲੇ ਵੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਦੀ ਹਸਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੀ ਸੁਣਾਵਾਂ! ਸਾਰਾ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਤਾਂ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਨੇ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ।’

ਪਾਤਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ:

ਵਰਿਆਮ ‘ਤੇ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੋਲਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ। ਬੋਲਣ ‘ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਵਰਿਆਮ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ, ਉਹਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਚਿਤਰਿਆ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਕਵੀ, ਨਾਵਲਕਾਰ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਚਿਤਰਿਆ। ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੇ ਦੌਰ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨੀ ਨੀਝ ਨਾਲ, ਜਿੰਨੀ ਨਿਰਭੈਤਾ ਨਾਲ ਜਿੰਨੇ ਸੰਮਤੋਲ ਨਾਲ, ਜਿੰਨੀ ਜੁਰਅਤ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ‘ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਦੇ ਆਂ। ਵਰਿਆਮ ਦਾ ਇੱਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਕੰਮ, ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਕੰਮ, ਇਹ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ।’

ਗ਼ਲਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਦਿਲੇ ਨਾਦਾਂ ਤੁਝੇ ਹੁਆ ਕਿਆ ਹੈ, ਆਖਰ ਇਸ ਦਰਦ ਕੀ ਦਵਾ ਕਿਆ ਹੈ।’ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਦਵਾ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਰਿਆਮ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਆਲੋਚਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦਾ ਸ਼ਿਅਰ ਚੇਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੁੱਖ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ, ‘ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਮੇਰੀ ਤੋਹ ਦਾ ਹਾਣੀ ਨਾ ਸੀ, ਨੀ! ਮੈਂ ਪੱਤਣਾ’ ਤੇ ਫਿਰਦੀ ਫ਼ਨਾਹ ਹੋ ਗਈ।

ਨਾ ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਫ਼ਨਾਹ ਹੋਣਾ ਤੇ ਨਾ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੀ ਫ਼ਨਾਹ ਹੋਈ ਹੈ।

ਉਂਜ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਕੁ ਗਰੂਰ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੇ।

ਮੀਰ ਤਕੀ ਮੀਰ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋਇਆ, – ‘ਸਾਰੇ ਆਲਮ ਪੇ

ਮੈਂ ਹੂੰ ਛਾਯਾ ਹੁਆ, ਮੁਸਤਨਿਦ ਹੈ ਮੇਰਾ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਹੁਆ।’ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਮੀਰ ਤਕੀ ਮੀਰ ਸਾਹਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ‘ਮੁਝਕੋ ਸ਼ਾਇਰ ਨ ਕਹੇ ਮੀਰ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੇ ਦਰਦੇ ਗਮ ਕਿਤਨੇ ਕੀਏ ਜਮ੍ਹਾਂ, ਸੋਜ਼-ਏ-ਦੀਵਾਨ ਕੀਆ।’

ਮੈਂ ਕਾਹਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜੋ ਝੂਲਾ ਝੂਲਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ!

ਲੇਖਕ ਵੀ ਕਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨ ‘ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕਦੀ ਰੇਤ ਵਾਂਗ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਵਿਛਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ।

—
— ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ‘ਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਬਹੁਤ ਫਿਕਰੇਬਾਜ਼ ਸੀ। ਕੋਈ ਦੇ ਦਰਜਨ ਕਵੀ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਚੀਮਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਇਸ ਇਕੱਠ ‘ਚ ਕਵੀ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ।

ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ: ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕੌਣ? ਚੀਮਾ ਕਹਿੰਦਾ: ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਕੌਣ ਹਨ? ਚੀਮਾ ਕਹਿੰਦਾ: ਬਾਕੀ ਸਭ ਤਰਸ ਦੇ ਪਾਤਰ।

—
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਅੰਮ੍ਰਿਤ’ ਤਾਂ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਛਕਿਆ ਸੀ!

25-26 ਅਗਸਤ 2012 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਮੈਂ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖੀ ਤਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਰੂਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਅੰਬਰਸਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊਤੀ ਅੱਗੇ ਖਲੋਤਾ ਚੋਬਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਏਥੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਣੀ!

ਮੇਰੇ ਬਾਅਦ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ:

ਜਦੋਂ ਵਰਿਆਮ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾ ਛਕਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਊ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, ‘ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਸਨੇ ਪੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਰ-ਚਸਮੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਪੀਤੀਆਂ ਨੇ।’

ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ‘ਅੰਮ੍ਰਿਤ’ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਗਾਇਆ ਹੈ, ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਮਰਦਾਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਗਾਉਂਦੇ ਪੈਗੰਬਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਪੈਗੰਬਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸੀ. ਮਰਦਾਨਾ ਵੀ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ:

ਘਾਇਲ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਦਿਲ, ਕੇਵਲ ਰਬਾਬ ਨਾਲ ਜੋ ਤੇਗ ਹੈ, ਇਹ ਰਬਾਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੈ।

—(0)—

‘ਮੰਮਾ! ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਦੋਂ ਜਾਵਾਂਗੇ।’

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਦੋਗਲੇਪਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਵਾਰਤਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ:

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਜੀਤ ਨਾਂ ਦੇ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ, ਇਹ ਸੱਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਓਥੇ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੀਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਮੰਮੀ! ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਬੋਲਦੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦੀ।’

‘ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਬੇਟਾ! ਜਦ ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਭ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਸਕੇਂਗੀ।’

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਗਲੀ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀ ਰਹੀ।

ਉਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੇ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਮੰਮਾ! ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਦੋਂ ਜਾਵਾਂਗੇ।’

—

ਲਰਜ਼ਦੇ ਨੀਰਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ

ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦਾ ਰੂਬਰੂ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ। ਪਾਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਆਪਣੀਆਂ ਚੁਨਿੰਦਾ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਾਸ ਦੇ ਕਤਲ ‘ਤੇ ਬਾਅਦ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ

ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ:—

ਇੱਕ ਲਰਜ਼ਦਾ ਨੀਰ ਸੀ, ਉਹ ਮਰ ਕੇ ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੂਸਰਾ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ, ਡਰ ਕੇ ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਤੀਸਰਾ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ ਬਿਆਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਘੂਰਨ ਕਰਕੇ, ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਬਚ ਰਿਹਾ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਸੰਗ ਲਰਜ਼ਦਾ ‘ਏਨੇ ਪੱਥਰ’! ਉਹ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ, ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪਾਤਰ ਕੋਲ ਆਏ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਸਰ! ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ‘ਲਰਜ਼ਦੇ ਨੀਰ’ ਹਾਂ।’

ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਨੇਡਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਦੀ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਟੇਬਲ ‘ਤੇ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਕੁਝ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਸ਼ਾਇਦ ਡਰਿਕਸ ਵਗੈਰਾ ਲੈਣ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਜ਼ ‘ਤੇ ਬੈਠਾ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, ‘ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ! ਤੁਹਾਡਾ ਲਾਸਟ ਨੇਮ ਕੀ ਹੈ?’ ਮੈਂ ਕਿਹਾ: ਪਾਤਰ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ—ਕਦੀ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ। ਲਾਸਟ ਨੇਮ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ— ਬਰਾਤ, ਗਿੱਲ, ਸੰਧੂ, ਬੇਦੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ—ਜੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਆਲ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਂ। ‘ਅੱਛਾ! ਫਿਰ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਕਿਆ ‘ਚੋਂ ਹੋਏ! ਮੈਂ ਕਿਹਾ, —ਨਹੀਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਕਿਆ ‘ਚੋਂ ਆਂ।

—

‘ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਹੋ ਕੇ ਕੁੱਝ ਚਿਰ ਮੈਂ ਤੇ ਡਾ. ਨੂਰ ਪਟਿਆਲੇ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿਚ ਕਮਰਾ ਲੈ ਕੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕਈ ਜੀਅ ਸਨ। ਇੱਕ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਵੀ ਸੀ, ਉਹ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੀ ਕੁੱਬੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਧੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਤੇਜੋ ਸੀ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸਰਸਰੀ ਪੁੱਛਿਆ: ਤੇਜੋ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਐ? ਉਹ ਕੁੱਝ ਚਿਰ ਚੁੱਪ ਰਹੀ, ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ: ਕਾਕਾ ਗੱਲ ਉਹ ਕਰੀਦੀ ਐ, ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੰਢ ਪਵੇ।

ਪਾਤਰ ਨੇ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਛਣਕਿਆ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ: ‘ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਉਦਾਸ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਮਾਸਮ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਕਿਸੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਨਿਰਦਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਤੇਜੋ ਦਾ ਉਹ ਵਾਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਰੇ ਅਖਾਣਾਂ, ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਹੜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ...

‘ਲੈ! ਫਿਰ ਅੱਜ ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ ਈ ਆ ਗਿਆ! ਏਹਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨੀ। ਏਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਨਾਈਟ ਸਿਫਟ ਚੰਗੀ ਆ। ਕੋਈ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਨੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ... ਖੜ੍ਹਾ ਰਹੇ... ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਣਾ!’ ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਕਿਹਾ।

ਜਨਵਰੀ 1997 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੀਟਰਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ‘ਚੋਂ ਬਦਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮਹਿਕਮੇ ‘ਚ ਆਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੀਟਰ ਜੌਹਨਸਟਨ ਹੋਮੋਸਾਈਡ ਯੂਨਿਟ ‘ਚੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ‘ਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਿਫਟ ਦਾ ਉਹ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਅਸਲ ‘ਚ ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸਭ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤਕ ਹੁੰਦੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਂਦਾ, ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਟਰ ਹੀ ਆਖਦੇ। ਉਸਨੂੰ ‘ਸਰ’ ਜਾਂ ਮਿਸਟਰ ਜੌਹਨਸਟਨ ਅਖਵਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ‘ਚ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ‘ਸਰ’ ਕਹਿ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਝੱਟ ਟੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ‘ਚ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ

ਫੋਨ: 403-605-3734

ਕਿਹਾ, ‘ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹਾਂ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਂ। ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਪੀਟਰ ਜੌਹਨਸਟਨ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੋਸਤ ਮੈਨੂੰ ‘ਪੀਟਰ’ ਆਖ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਆ!’

ਉਚਾ-ਲੰਮਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੀ ਫੱਬਵੀਂ ਦਿੱਖ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਸਭ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਉਚਾ-ਲੰਮਾ ਕੱਦ, ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲ ਚਾਲ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲੈਂਦੀ। ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲਗਦਾ ਪਰ ਦਿਨ ਦੀ ਸਿਫਟ ਵੇਲੇ ਉਸਦਾ ਕਾਫੀ ਦਾ ਕੰਪ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠਣਾ, ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਲਗਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਨੌਕ-ਝੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ... ਪਰ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਰ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਪੁਲਸੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਰਖ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਭੰਬੀਰੀ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ‘ਚ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹਿੰਦੀ... ਇਹ ਏਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਦਾ ਹੈ... ਕੀ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਇਸਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ... ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਦਫਤਰ ‘ਚ ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਹਾਂ... ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਸਲੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ... ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ! ਅਗਲੀਆਂ-ਪਿਛਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੜੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਸੁਲਝੇ ਪੁੱਛੋਤੀਆਂ ਵੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ। ਮੈਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਚਲਾਉਂਦੀ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਨਾ ਆਉਂਦਾ, ਮੈਂ ਸੁੱਚ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਦਫਤਰ ‘ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਈ ਸੋਚਾਂ ‘ਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਸਾਂ। ਉਦਾਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਸਾਂ। ‘ਵਾਏ ਆਰ ਯੂ ਸੋ ਕੁਆਇਟ?’ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਗੋਰੀ ਕੁੜੀ, ਡੈਬੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

‘ਆਈ ਐਮ ਫਾਈਨ, ਜਸਟ ਬੀਕਿੰਗ ਅਬਾਊਟ

ਸਮਥਿੰਗ!’

ਡੈਬੀ ਖਿਤ-ਖਿਤਾ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ‘ਆਈ ਨੋਅ! ਪੀਟਰ ਇਜ਼ ਨਾਟ ਇਨ ਟੂ-ਡੇਅ... ਦੈਟਸ ਵਾਏ ਯੂ ਆਰ ਕੁਆਇਟ!’

ਇਉਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ‘ਪੀਟਰ’ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਲੈ ਛੇੜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਦਫਤਰ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਪੀਟਰ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠਾ ਦੇਖਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਜਿਹੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਹੱਸਦੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪੀਟਰ ਨੂੰ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, ‘ਪੀਟਰ! ਆਈ ਥਿੰਕ ਯੂ ਲਾਇਕ ਟੂ ਟਾਕ ਟੂ ਸੈਂਡੀ ਵੈਰੀ ਮੱਚ!’

‘ਓ ਯੈਸ... ਯੈਸ...! ਸੀ ਇਜ਼ ਵੈਰੀ ਲਵਲੀ ਪਰਸਨ!’ ਉਸਨੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਪੀਟਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਛੇੜੀ ਛੇੜੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨੀ ਕਹਿੰਦੇ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਵੈਰੀ ਗੁੱਡ... ਵੈਰੀ ਗੁੱਡ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਤੀਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦੇ ਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਬਰੇਕ ‘ਤੇ ਸਾਂ। ਕਾਫੀ ਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਕੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਮੇਜ਼ ‘ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਬੈਠੀ ਸਾਂ। ਅਚਾਨਕ ਪੀਟਰ ਆ ਟਪਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਲਈ ਤੇ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉਸਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜ ਲਈਆਂ। ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ‘ਚ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਮੰਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਸਕੇ। ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਪਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਏਥੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੌਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਕੁਝ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਮੈਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖੀ ‘ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ’ ਉਸਦੇ ਦੋ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਮੇਜ਼ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਆਈ। ਉਹ ਆਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪੀਟਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਓਹੋ ਹੀ ਮੋਟੀ ਭਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ। ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨਾਲੋਂ ਦੋਸਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਉਹ ਕੁਝ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਕਿਤਾਬ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਨ ‘ਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲਗੇਗਾ!’

‘ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ... ਜ਼ਿੰਨੀ ਦੇਰ ਮਰਜ਼ੀ ਰੱਖੋ।’ ਮੈਂ ਕਿਹਾ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਦ ਪੀਟਰ ਦਾ ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਆਉਣਾ ਘਟ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਏ ਹੋਣ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਿਆ।

ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ

ਕੋਫੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕੱਪ ਲੈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਹੱਥ ‘ਚ ਓਹੀ ਕਿਤਾਬ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ‘ਚ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਅ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਉਸਨੇ ਕੋਫੀ ਦੀ ਘੁੱਟ ਭਰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਟਿਕਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ‘ਚ ਕਿਹਾ ‘ਸਿੱਖਜ਼ ਆਰ ਵੰਡਰਫੁੱਲ ਪੀਪਲ... ਆਈ ਸਲੂਟ ਆਲ ਦਾ

ਸਿਖਜ਼ ਇਨ ਦਾ ਵਰਲਡ!’

ਮੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਖਿੜ ਗਿਆ... ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਪੀਟਰ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸਾਂ ਤੇ ਕੀ ਬਿਕਲਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ‘ਚੋਂ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਝਗੜੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾ ਲੁਕਿਆ ਸੀ, ਉਹ 65 ਸਾਲ ਦਾ ਬੰਦਾ।

ਪੀਟਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਉਹ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਂ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਕੰਬਲ ਖਿਸਕਾਇਆ... ਤੇ ਸਕਿੰਟ ‘ਚ ਹੀ ਚਿਹਰਾ ਢੱਕ ਲਿਆ... ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਏਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ...!

‘ਆਈ ਨੋਅ ਪੀਟਰ, ਯੂ ਆਰ ਵੈਰੀ ਸਮਾਰਟ... ਸਮਟਾਈਮਜ਼, ਆਈ ਫੀਲ ਯੂ ਹੋਵ ਆਈਜ਼ ਆਲ ਓਵਰ ਯੂਅਰ ਬਾਡੀ...!’ ਮੈਂ ਮਖੌਲ ‘ਚ ਕਿਹਾ।

‘ਆਈ ਜਸਟ ਹੋਵ ਟੂ ਆਈਜ਼ ਲਾਈਕ ਆਲ ਅਦਰ ਪੀਪਲ...!’ ਪੀਟਰ ਨੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਪੀਟਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਈ ਸਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਓਪਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸਾਂ।

ਸੋ... ਸੈਂਡੀ... ਵਟ ਡੂ ਯੂ ਥਿੰਕ... ਇਟ ਵਾਜ਼ ਏ ਫਸਟ ਡਿਗਰੀ ਮਰਡਰ ਔਰ ਸੈਕੰਡ ਡਿਗਰੀ ਮਰਡਰ...?’

ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਈ। ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲੜਾਇਆ ਤੇ ਬੋਲੀ, ‘ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਸੀ... ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ‘ਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ... ਦੋਨਾਂ

ਦਾ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਤਕਰਾਰ ਹੋਇਆ... ਪਤਨੀ ਰੋਟੀ ਪਕਾ ਰਹੀ ਸੀ... ਉਸਨੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵੇਲਣਾ ਫੜਿਆ ਤੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ...!’

‘ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂ...?’

ਮੈਂ ਹੱਸ ਪਈ... ‘ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ... ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੰਗ ਸੀ... ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਵੇਲਣਾ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ... ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਵੱਜ ਗਿਆ... ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡ ਡਿਗਰੀ ਮਰਡਰ ਹੀ ਕਹਾਂਗੀ...!’

‘ਹੁੰ...’ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਪ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਰਦ-ਪੁਣੇ ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣੀ।

ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਉੱਠਿਆ... ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ‘ਸੈਂਡੀ... ਡੀਅਰ... ਯੂ ਆਰ ਵੈਰੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਟ... ਆਈ ਐਮ ਵੈਰੀ ਮੱਚ ਇਮਪਰੈਸਿਡ ਵਿਦ ਯੂਅਰ ਆਨਸਰ!’ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਪਲ ਕੁਝ ਭਰ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ‘ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ।

ਪੀਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ‘ਤੇ ਸੈਕੰਡ ਡਿਗਰੀ ਮਰਡਰ ਦੇ ਚਾਰਜ ਹੀ ਲਾਏ ਸਨ।

ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਦਮ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਆ। ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਸਬੂਤ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਆ। ਅਸਲੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਫਸਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਉਹ ਹੈਰਾਨ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ। ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘ਆਈ ਥਿੰਕ ਏ ਨੀਡ ਟਰੇਨਿੰਗ... ਆਈ ਛੁੱਡ ਬੀ ਦੀਅਰ ਟੂ ਟਰੇਨ ਦੈਮ!’

ਵੈਸਾਖੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਆ ਗਿਆ। ਵੈਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ‘ਚ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸੱਜਣਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਜਾਵਾਂ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ। ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਦਿਨੋਂ ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਵਾਲੀ ਚਾਬੀ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਟਰ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ‘ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕਰਦਾ ਆ ਏਥੇ? ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ।

‘ਵਟ ਆਰ ਯੂ ਡੂਇੰਗ ਹਿਅਰ... ਦਿਅਰ ਇਜ਼ ਬਿਗ ਸੇਲੀਬਰੇਸ਼ਨ ਇਨ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ?’ ਪੀਟਰ ਇੱਕੋ ਸਾਹ ‘ਚ ਕਹਿ ਗਿਆ।

‘ਟੂਡੇ ਇਜ਼ ਮਾਈ ਸਿਫਟ ਐਂਡ ਆਈ ਐਮ ਆਲੋਨ ਇਨ ਦਾ ਆਫਿਸ!’ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਬੜੇ ਫਖਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ‘ਆਈ ਵੈਲ ਲੁੱਕ ਆਫਟਰ ਦਾ ਆਫਿਸ, ਯੂ ਗੋ ਟੂ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਐਂਡ ਇਨਜੁਆਏ!’ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇੰਜ ਕਹਿ ਲਵੇਂ।

ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ... ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਆਫਿਸ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇਗਾ... ਇਹਨੇ ਵੀ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੋਇਆ!

ਮੈਨੂੰ ਓਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿਹਾ, ‘ਪਲੀਜ਼ ਗੋ ਐਂਡ ਇਨਜੁਆਏ!’

ਮੈਂ ਘਰ ਆ ਗਈ। ਕਪੜੇ ਬਦਲੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਵਗ ਗਈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਤੇ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਹੋਣ!

ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਦੁਧੀਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰ ਦੀ ਬਣਤਰ

ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਮਾਸਿਕ ਧਰਮ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੈਕਟੀਫੈਰਸ ਡਕਟ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਪਰੈਗਨੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰੋਜੈਸਟਰੋਨ ਹਾਰਮੋਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗਰੇਬ ਹਾਰਮੋਨ ਤੇ ਪਰੋਲੈਕਟਿਨ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਬਰੈਸਟ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦੁਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ : ਬਰੈਸਟ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੂਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਆਰਟਰੀ ਅਇਓਰਟਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਇਕ ਬ੍ਰਾਂਚ ਜਿਹੜੀ ਪਸਲੀਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਬਰੈਸਟ ਨੂੰ ਵੀ ਖੂਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਬਰੈਸਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਰਟਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪਰਫੋਰੇਟਿਡ ਬ੍ਰਾਂਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਖੂਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕੱਛਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਟਰੀਆਂ ਤੇ ਛਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰੀ ਆਰਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰੈਸਟ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਬਰੈਸਟ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੁਢੇਰੇ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਖੂਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟਰੀ ਤੇ ਵੇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਹੋਰ ਚੈਨਲ (ਲਿੰਫ ਚੈਨਲ) ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਿਆਂ

ਦੋਹਾਂ ਬਰੈਸਟਾਂ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਗਾਰਬੇਜ਼ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕੱਛਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿੰਫ ਗਿਲਟੀਆਂ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰੈਸਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਡੂੰਘੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਗਾਰਬੇਜ਼ ਹਸਲੀ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਨੋਡਜ਼ ਯਾਨੀ ਗਿਲਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਡੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਲਿੰਫ ਚੈਨਲ: ਹਰ ਅੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦਾ ਸਭ ਗੰਦ ਮੰਦ ਟੌਕਸਿਨ ਵਗੇਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਇਸ ਵਾਪਸੀ ਖੂਨ ਵਿਚੋਂ ਫਿਲਟਰ ਕਰਕੇ ਇਕ ਅਲੱਗ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿੰਫ ਚੈਨਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਪਸੀ ਖੂਨ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਮਾਦਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਨਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਲਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਮਾਦੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣੇ ਵੱਖਰੇ ਲਿੰਫ ਚੈਨਲ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਅਗੇ ਤੌਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਬਣੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਫ

ਨੋਡਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੀ ਬਰੈਸਟ ਕੇਵਲ ਜੰਮਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਣ ਦਾ ਹੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਲੈਕਟੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਸੈਕਸ ਉਤੇਜਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਲੈਕਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਰੋਲੈਕਟਿਨ ਹਾਰਮੋਨ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਟੋਸਿਨ ਹਾਰਮੋਨ ਨਾਲ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਰੈਸ਼ਰ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਪਲ ਰਾਹੀਂ ਦੁੱਧ ਵਗਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਪੈਟਰਨ ‘ਤੇ ਹੀ ਡੋਅਰੀ ਫ਼ਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਦੁਧਾਧੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਚੋਅ ਲੈਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿਚ ਗਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਪਿਟੋਸਿਨ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਾਂ ਜਾਂ ਮੱਝ ਦੇ ਵਹਾਨੇ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦਾ ਪਰੈਸ਼ਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਵਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰੈਸ਼ਰ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਵਹਾਨੇ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੀ ਦੁੱਧ ਬਾਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਇਸੇ ਹਾਰਮੋਨ ਕਰਕੇ ਜੇ ਬੱਚਾ ਨਾ ਵੀ ਚੁੰਘੇ ਤਾਂ ਵੀ ਦੁਧੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੁੱਧ ਵਗਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਬਚਾ ਪੂਰਾ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ ਨਾ ਵੀ ਪੀ ਸਕੇ ਤਾਂ ਵੀ ਦੁੱਧ ਵਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਲੇਸੈਟਾ ਯਾਨੀ ਔਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖੂਨ ਵਿਚੋਂ ਟੌਕਸਿਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਮਾਦਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਵੇ ਇਸ ਲਈ ਪਲੇਸੈਟਾ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਖੂਨ ਨੂੰ ਫਿਲਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੈ।

ਬਰੈਸਟ ਆਪਣੇ ਬੋਸ ਤੇ ਪੈਕਟੋਰਾਲਿਸ ਮੇਜਰ ਯਾਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ, ਪੈਕਟੋਰਾਲਿਸ ਮਾਈਨਰ ਯਾਨੀ ਛੋਟੀ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਰਾਇਟਿਸ ਇੰਟੀਰੀਅਰ ਛਾਤੀ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਜੋ ਪੋਸਲੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਛਾਤੀਆਂ ਉਪਰ ਬਰੈਸਟ ਲਈ ਅਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬਰੈਸਟ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਟਿਕਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵ ਬਰੈਸਟ ਦੇਵੇਂ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਵਧਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਦੁਧੀਆਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਹੋਣਾ:

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਫੋਨ: 408-687-1899

ਪਿਉਬਰਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਤਕ ਹਾਰਮੋਨ ਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਛਾਤੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀਆਂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਡੀਮੈਂਟਰੀ ਬਰੈਸਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਉਬਰਟੀ ਵਿਚ ਮੀਨਾਰਕੀ ਯਾਨੀ ਪਹਿਲੇ ਮਾਸਕ ਧਰਮ ਸਮੇਂ ਹਾਰਮੋਨਲ ਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਈਸਟਰੋਜਿਨ ਹਾਰਮੋਨ

‘ਲਾਹੌਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ’ ਹਨ ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮਨੁੱਖਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ, ਹਸਾਸ, ਸੰਜੀਦਾ, ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਦਬੀ ਸ਼ਖਸ ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਦਾ ਰੰਗੀਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ‘ਲਾਹੌਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ’ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਟਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਉਸ ਦੀਆਂ 2022 ਤੋਂ 2024 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰੂਹੀ ਚਿੱਤਰਣ ਹੈ। ‘ਲਾਹੌਰ

ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ’ ਦਰਅਸਲ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਪਲਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰਣ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਦੀਬਾਂ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਹਵੰਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਮੋਹਵੰਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਮਿਲਣੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ, ਇਸਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਗੌਰਵਮਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਪੌੜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕੀਦਤ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ।

ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪਾਠਕ ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਪੂਜਣਯੋਗ ਸਥਾਨਾਂ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ/ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਦੇ ਮਕਬਰਿਆਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ-ਭਾਵ, ਮਾਨਵੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੌਹ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਿਆਂ, ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੀੜੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚੀਂ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਣ, ਸਮਝਣ, ਮਹਿਸੂਸ ਅਤੇ ਇਸ ‘ਚ ਉਤਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਤਾਫ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਹਦਾਇਤਨਾਮਾ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਰਚਾਏ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜੀਆਂ ਕਾਵਿਕ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਲਾਹੌਰ ਵਸੋਂਦੀਓ ਕੁੜੀਓ’ ਰਾਹੀਂ ਲੀਕ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਅ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੋਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਰਸੇ ਪਏ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਨਫ਼ਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਿੱਚ ਮਸਰੂਫ਼ ਹਨ।

ਸਹਿਜ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਪੁਸਤਕੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਤੇਜਿਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਦਬੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਖਸੀ ਦਿਦਾਰੇ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਦਾ ਇਕ ਮਕਸਦ ਡਾ. ਮਨਜ਼ੂਰ ਏਜ਼ਾਜ਼ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਰੀਲੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਛਪਣਾ ਦਰਅਸਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਹੈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਲਾਹੌਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ’ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰੀਵ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ, ਆਪਣੀ ਕਾਵਿ-ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰੰਗ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ‘ਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਦੋ-ਤਰਫ਼ੀ ਕਾਵਿਕ ਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਗਲਵੱਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੀਢੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਨੂੰ ਰੂਹਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਛਪਵਾਏ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਲਈ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ।

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਕੂਲੇ ਪੈ ਗਏ ਸੀ; ਸਾਡੇ ਕਈ ਹਾਣੀ ਸਕੂਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੇ। ਇਹਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਦੋਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਾਹਲੀ ਸੌਖੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਨਾ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਡਰ। ਨਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚਿੰਤਾ। ਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਫਿਕਰ। ਇਹ ਸਵੇਰੇ ਪਸ਼ੂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰੇ ਲੈ ਆਉਂਦੇ। ਢੋਲੇ ਗਾਉਂਦੇ। ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਈਂ ਚਰਦੇ ਹੀ ਰੱਜ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਘਰ ਆ ਵੜਦੇ। ਕਈ ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਵੇ ਪਸ਼ੂ ਘਰੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੱਧੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਛੇ-ਛੇ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ।

ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵੀ ਸੀਗੇ। ਪਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਉਧੋਵਾਲ ਦੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਤਲੁਜ ਤੋਂ ਢਾਈ ਕੁ ਮੀਲ ਪਹਾੜ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗੇ-ਬੰਨੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਮਹਿਤਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ। ਨਕੋਦਰ ਤਸੀਲ 'ਚ। ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਆਖਿਰੀ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਹੈ। ਸਤਲੁਜ ਪਾਰਲੇ ਪਾਸੇ ਮਾਲਵਾ ਦੇਸ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾ ਤੇ ਲੁੱਲੀ ਵੱਡੇ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਦੇ- ਗਾਵਾਂ, ਮੱਝਾਂ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੀਆਂ, ਕੱਟੇ-ਕੱਟੀਆਂ। ਧਰਮ ਸਿਓ, ਸੇਮਾਂ, ਜਗੀਰ, ਅਮਲੀ ਤੇ ਵੇਲੀ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਾਰਦੇ। ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਣੀ ਤਿੰਨੇ ਭਾਈ ਛੜੇ ਸੀ। ਹਮਾਤੜ ਸੀ, ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਆੜ ਥੋੜੇ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਘਰ ਨਾ ਵਸਿਆ। ਪੂਰਨ ਵਾਹੀ ਕਰਦਾ। ਪਖੀਰੀਆਂ ਸਰਦੇ ਜੱਟਾਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਵੱਡਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪੂਰਨ ਨੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਣਾ, ਨਿਆਣਿਆਂ-ਸਿਆਣਿਆਂ ਛੇੜ ਕੇ ਕਹਿਣਾ: 'ਓਏ ਪੂਰਨ...ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਚਰ੍ਹੀਂ ਵੱਸਦਾ ਤੂੰ ਜਾਈਂ ਦੂਰ ਨਾ। ਉਹਨੇ ਖਿੱਝ ਕੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੀ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਸੁਟ ਵੱਟ ਕੇ ਭੱਜਣਾ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਇਹਨੂੰ ਡਾਹ ਕਿੱਥੇ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਲੁੱਲੀ ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਹਾਣ-ਪ੍ਰਵਾਣ। ਸਾਨੂੰ ਇਹਦੇ 'ਤੇ ਰਸ਼ਕ ਹੋਣਾ। ਅਸੀਂ ਮਨੋ-ਮਨੀਂ ਕਹਿਣਾ: ਇਹਨੇ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਘੋਰ ਪਾਪ। ਤਾਹੀਓਂ ਇਹ ਵਾਰੀ ਬਣ ਗਿਆ; ਮੌਜਾਂ ਕਰਦਾ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਚ ਤਾੜੇ ਗਏ ਆਂ। ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਤੇ ਡੰਡੇ ਖਾਣ ਨੂੰ। ਮਹਿੰਗਾ ਤੇ ਲੁੱਲੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਦੇਖ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ: ਆਹ, ਜਰਾ ਕੁ ਮੇਰੇ ਪਹੁਆਂ ਵੱਲ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ। ਮੈਂ ਫਲਾਨਾ ਕੰਮ ਕਰ ਆਵਾਂ। ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਦੇ ਸੀ।

ਲੁੱਲੀ ਕੋਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਫੰਡਰਾਂ, ਤੋਕੜਾਂ ਤੇ ਦੁੱਧੋਂ ਭੱਜੀਆਂ ਮੱਝਾਂ-ਗਾਵਾਂ। ਚੋਰੀਆਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਕੁੰਡੀਆਂ, ਮੀਣੀਆਂ ਤੇ ਚੱਪੀਆਂ। ਸਾਵੀਆਂ, ਚੜੀਆਂ, ਮੱਧੇ ਫੁੱਲੀ ਵਾਲੀਆਂ, ਸੀਲ ਤੇ ਮਾਰਨ ਖੰਡੀਆਂ। ਲੈਰੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਕੱਟੇ-ਵੱਡੇ। ਅਤ੍ਰਬ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਇਹ ਡੈਰਾ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਹਿੰਦਾ: ਜਾਹ, ਹੁਣ ਭੱਜ ਤਾਂ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਭੱਜਣਾ। ਕੱਟੇ-ਵੱਡੇ ਜਦੋਂ ਜੋਤਨ ਜੋਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਜਾਂ ਹਲੀਂ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ। ਕੱਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਜਦੋਂ ਨਵੇਂ ਦੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਲਵੇਰੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਮਾਲਕ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਰੋਜ਼ ਦਿਹਾੜੀ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਇਹ ਕੰਮ।

ਲੁੱਲੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਰੁਪਈਆ, ਹੱਦ ਦੇ ਰੁਪਈਏ ਮਹੀਨਾ ਮਿਲਦੀ ਸੀ; ਜਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਾਣੇ। ਝੋਟੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖੇਵੇ ਆਈਆਂ ਝੋਟੀਆਂ ਨੇ ਖੋਰੂ ਪਾਉਣਾ। ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਅਤਿੰਗੀ ਜਾਣਾ। ਖੇਵੇ ਆਈਆਂ ਮੱਝਾਂ ਝੋਟੀਆਂ ਮਾਲੀ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸੀ। ਠਾਕਰ ਜਨਾਨੇ ਨੇ ਏਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮਾਲੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ- ਵੰਡ ਵਡੇਵਿਆਂ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਝੋਟਾ। ਪਰ ਗਾਈਆਂ ਮੁਫਤੋ-ਮੁਫਤੀ ਆਵਾਰਾ 'ਸਰਕਾਰੀ' ਸਾਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਦੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਧ ਮਿਹਨਤ ਲੈਣ ਲਈ ਲੁੱਲੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਵੈਹੜ ਜਾਂ ਗਾਂ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਵੱਧ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਹਿਰਾ ਦਿਸਦੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ: ਲਗਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਵੀ ਨਵੇਂ ਦੁੱਧ ਹੋ ਗਈ ਆ। ਬਹਾਨਾ ਇਹ ਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਉਰ੍ਹੇ-ਪਰ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤੋਂ ਲੱਗ ਗਈ ਹੋਣੀ ਆ। ਉਤੋਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ, ਜਦ ਮੈਂ ਲੱਗਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ, ਮੈਂ ਸਾਹਦੀ ਕਿੰਦਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦਾ।

ਕਈਆਂ ਤੋਕੜਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚੋਅ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੇਚੁਦੀ, ਤਾਂ ਇਹਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭਜਾਈ ਫਿਰਨੀ। ਟਿੱਕ ਕੇ ਚਰਨ ਨਾ ਦੇਣੀ। ਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇਣਾ। ਬੱਸ ਡਾਂਗ ਤੇ ਡਾਂਗ ਵਰ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ। ਨਾਲੇ ਕਹਿਣਾ: 'ਚੱਲ ਫੇ ਦੇਖ ਲਾਅ ਅੱਜ ਲੁੱਲੀ ਦੇ ਹੱਥ। ਛੱਡੂਗਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਚੋਅ ਕੇ ਹੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੰਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨ ਜਾਹ, ਜਾਂ ਫੇ ਦੇਖੀ ਚੱਲ ਮੇਰੇ ਜਲਵੇ।' ਗਾਂ-ਮੈਂਹ ਨੇ ਹੰਝ ਕੇ ਖੜੇ ਜਾਣਾ। ਜਾਣੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਣੇ। ਲੁੱਲੀ ਨੇ ਪਸਮਾ ਲੈਣੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੱਜੀ ਜਾਂਦੀ ਗਾਂ ਮੈਂਹ ਦੀ ਪੂਛ ਫੜ ਕੇ ਇਹਨੇ ਉਹਤੋਂ ਰਤਾ ਕੁ ਗਾਂਹ ਲੰਘ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਤੇ ਫਿਰ ਇਕਦਮ ਐਸਾ ਹੁੱਝਕਾ ਮਾਰਨਾ ਕਿ ਪਸ਼ੂ ਨੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਚਿੱਤ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਫਿਰ ਇਹਨੇ ਡਾਂਗ ਵਰ੍ਹਾਉਣੀ। ਏਸੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਝੱਲ 'ਚ ਹੀ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਪੀ ਲੈਣੀ ਜਾਂ ਕੱਚਾ ਦੁੱਧ ਹੀ ਪੀ ਲੈਣਾ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਦੁੱਧ ਕਿਸੇ ਸਿਵੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਵੇ ਤੇ ਪਏ ਦੀਵੇ 'ਤੇ ਤੇਲ ਸਿਰ ਨੂੰ ਲਾ ਲੈਣਾ। ਇਹ ਅਜੀਬ-ਅਜੀਬ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੱਖਣ ਵਲ ਨੂੰ ਚਹੁੰ-ਪੰਜਾਂ ਮੀਲਾਂ 'ਚ ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਝੱਲ 'ਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ। ਕਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਝੱਲ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੱਟ ਸੀ। ਦੁਆਬੇ 'ਚ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਬੇਰੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਏਥੋਂ ਲੋਕ ਵਲੈਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ ਸੀ।

ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਹੀ ਜੰਗਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਹਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਝੱਲ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਵਾਰੀ ਮਾਲ ਛੱਡ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਈਂ ਚਰਦੇ। ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ। ਝੱਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇ ਆਉਂਦੇ। ਸਿਵਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਮਾਰ ਦੇ ਠੀਕਰੇ ਪਏ ਹੋਣੇ। ਅਸੀਂ ਡਰ ਵੀ ਜਾਣਾ। ਸਿਵਿਆਂ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੋਅ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ: ਔਹ ਦੇਖੋ, ਸਿਵਿਆਂ

ਵਾਰੀ

'ਚ ਚੜੇਲਾਂ ਨੱਚਦੀਆਂ। ਬਾਲਾਂ ਨੇ ਓਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਲੁੱਲੀ ਨੂੰ ਸਿਵਿਆਂ 'ਤੇ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਣਾ ਚੁੜੇਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹਤੋਂ ਡਰਦੀਆਂ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਏਦਾਂ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਬਹਾਦਰ ਮੁੰਡਾ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਬਈ ਸਾਡਾ ਹਾਣੀ-ਤਾਣੀ ਚੁੜੇਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰਦਾ ਸੀ ਨਾ ਇਹ ਇਹਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸੀ। ਇਹ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮਜ਼ਮੇ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹਦਾ ਬਾਪ ਬੜਾ ਕੱਬਾ ਸੀ। ਨਾ ਉਹਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਸੀ। ਆਵੇਦੇ ਸਕੇ-ਸੋਦਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਲੁੱਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਏਸੇ ਹਾਲ ਲੁੱਲੀ ਬਾਲ ਉਮਰੇ ਹੀ ਵਿਤੋਂ ਵੱਧ

ਕੁੱਖਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਣੀਂ ਉਮਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਅਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਜੋਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਣ-ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਮੀਂਹ ਪੈਣੇ ਤੇ ਝੱਲ 'ਚ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਬੇ ਵੀ ਹਰਿਆਲੀ ਨਾਲ ਚਹਿਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਸਲਵਾੜ ਕਾਹੀ ਦੇ ਬੂਝੇ ਮੱਲ ਜਾਣੇ। ਸੰਘਣੇ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣੇ। ਭੱਖੜਾ ਵੀ ਹਰਾ-ਭਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਅੱਕ ਫੰਡਤੇ ਹੋਣੇ। ਖੱਬਲ ਘਾਹ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਤੇ ਚਿਟੀਆਂ ਖੁੰਬਾਂ ਉਂਗ ਆਉਣੀਆਂ। ਹਰੇ ਤੁੰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਵਧ ਜਾਣੀਆਂ। ਗੇਦਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰਿੜ੍ਹਦੇ ਫਿਰਨੇ। ਵਿਚ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੇ ਖਾਅ ਵੀ ਲੈਣੇ। ਜਦੋਂ ਤੁੰਮੇ ਪੱਕ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਘਰ ਲੈ ਆਉਣੀਆਂ। ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਲੂਣ ਚ ਰਲਾ-ਰਲਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਜਾਂ ਰਿੰਨੂ ਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਜ਼ਮਾ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਤਾ ਕੁ ਨੇਰੂ ਹੋਣਾ, ਤਾਂ ਬੀਡੇ ਬੋਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ। ਟਟ੍ਰੇਣੇ ਚਮਕਣੇ। ਟਿੱਡੇ ਗੜਕਣੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਡੁੰਮ 'ਚ ਡੱਡੂਆਂ ਦਾ ਰਾਗ ਵੱਜਣਾ: ਗੜੇਅ-ਗੜੇਅ, ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ। ਗੜੇਅ-ਗੜੇਅ, ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ। ਡੱਡੂ ਏਨੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ਕਿ ਡੱਡੂ ਤੇ ਡੱਡੂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ।

ਸਿਵਿਆਂ ਲਾਗੇ ਹੀ ਵੱਤੇ ਜਿਹਾ ਛੱਪੜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨੂੰ। ਇਹਨੂੰ ਡੁੰਮ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਇਹ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਭਰ ਜਾਂਦਾ। ਮੱਝਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਲਿਟਦੀਆਂ। ਲੋਟਣੀਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ। ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਨਾ ਨਾ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵਾਰੀ ਨਿਤਾਰ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ। ਲੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਦੋਂ ਪਾਣੀ ਵੀ ਏਨਾ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਰਸਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰੇਤਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਕੁ ਪੱਟਿਆਂ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕੀ ਸਲਵਾੜ ਦੇ ਬੂਝਿਆਂ 'ਚੋਂ ਬਰੋਟੇ-ਨਾਕੂ ਕੱਢਦੇ। ਸੁਕਾਅ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਮੁੰਝ ਕੱਢਦੇ; ਇਹਦਾ ਵਾਣ ਵੱਟਦੇ, ਮੰਜੇ-ਪੀੜੀਆਂ ਬੁਣਨ ਲਈ। ਸਲਵਾੜ ਬੜੇ ਕੰਮੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਬੋੜ ਵੱਟਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਲਣ ਲਈ ਵੀ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਵਪਾਰੀ ਮੁੰਝ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਸੀ।

ਪਸ਼ੂ ਤਾਂ ਆਪੇ ਚਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਨਿਗਾਹ ਹੀ ਰੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਐਧਰੋਂ ਓਧਰ ਤੇ ਓਧਰੋਂ ਐਧਰ ਲੈ ਆਉਣਾ। ਲੈਰੀਆਂ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੱਚੀਆਂ ਹੀ ਖਾ ਲੈਣੀਆਂ। ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਤੀਲੇ ਚ ਪਰੇ ਲੈਣੀਆਂ ਤੇ ਘਰੇ ਲੈ ਆਉਣੀਆਂ। ਸਬਜ਼ੀ-ਭਾਜੀ ਬਣਾ ਲੈ ਲੈਣੀ। ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਡੁੰਮ ਭਰ ਜਾਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚੋਂ ਚੁੱਭੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ; ਤਾਰੀਆਂ

ਲਾਉਣੀਆਂ। ਚੜਗਿੱਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੁੰਮ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਜਾਂ ਪਰੇਤਾਂ ਫੜ ਕੇ ਰਿੰਨੂ ਬਣਾ ਲੈਣੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਸੋਕਾ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਤਾਂ ਚਰਾਦਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੱਧ ਜਾਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤੇ ਦੀ ਕਿਤੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ। ਡੰਗਰਾਂ ਵਿੱਭ ਭਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣਾ। ਲਾਗੇ ਬੰਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਤੇ ਹੋਣੇ। ਕੋਲ ਡਾਗਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜਾਂ ਸੋਟੀਆਂ, ਟਕੁਏ, ਬਰਛੇ, ਦਾੜ, ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ, ਵਗ਼ੈਰਾ। ਇਹ ਮੋਰ, ਹਿਰਣ, ਸੂਰ, ਗਿੱਦੜ, ਗੋਦਾਂ, ਸਹੇ, ਤਿੱਤਰ, ਬਟੇਰੇ ਆਦਿ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਹਿਰਣ, ਸੂਰ ਜਾਂ ਗੋਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ; ਤਾਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦਸਦੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੜਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛਕ-ਛਕ ਜਾਂਦੇ। ਦੱਬ ਘੁੱਟ ਕੇ।

ਲੁੱਲੀ ਗੱਲਾਂ ਬੜੀਆਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਹਦਾ ਭੰਡਾਰ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗਾਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀਆਂ ਲਵਾਉਂਦਾ; ਬੁੱਚੀਆਂ ਪਵਾ ਲੈਂਦਾ। ਫਿਰ ਚੋਦੀਆਂ-ਚੋਦੀਆਂ ਰੰਗਦਾਰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਉਂਦਾ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਹਦੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਮੰਨ ਵੀ ਜਾਂਦੇ। ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਆਵੇਦੇ ਕਿਸੇ ਜੋੜ ਲੈਂਦਾ- ਭਾਵੇਂ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਸਦੀ। ਆਵਦੀਆਂ ਅਵੈੜ ਆਦਤਾਂ ਵੀ ਦੱਸਦਾ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਗੱਲਾਂ ਸੀ। ਇਹਨੂੰ ਸੁੱਝਦੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਇਹਦਾ ਰੱਬ ਜਾਣੇ।

ਲੁੱਲੀ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹਦੇ ਕੋਲ ਨਾ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਹਥਿਆਰ। ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹਨੂੰ ਝੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੀ ਬਥੇਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਹਿ ਕੇ ਦੱਬਵੇਂ ਪੈਰੀਂ ਵਾਰ

ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਣਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ) ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤਕ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਲਮ 'ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਰਨ 'ਚ ਮਾਹਿਰ ਸੀ। ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਮੇਰੇ ਦੇਖਦੇ-ਦੇਖਦੇ ਇਹਨੇ ਕਿਸੇ ਬੂਝੇ ਚ ਮਲਕੜੇ ਜਿਹੇ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ ਤੇ ਪੂਛੇਂ ਸੈਹਾ ਫੜ ਲੈਣਾ। ਜਾਦੂਗਰ ਦੇ ਝੁਲ੍ਹਾ ਫੇਰਨ ਵਾਂਗੂੰ। ਸੈਹੇ ਨੇ ਛੁੱਟਣ ਨੂੰ ਤੜਫਣਾ। ਇਹਨੇ ਉਪਰ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਸੈਹਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਟਾਕ ਦੇਣੀ ਮਾਰਨਾ। ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੈਹਾ ਮਰ ਜਾਣਾ। ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਿਤਿਆ ਜਾਣਾ। ਕਦੇ ਇਹਨੇ ਦੂਰੋਂ ਸਹਿਮਿਆਂ ਤਿੱਤਰ ਜਾਂ ਬਟੇਰਾ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਤੇ ਆਵਦੀ ਵਿੰਗ-ਤਿੱਤਰੀ ਸੋਟੀ ਐਸੀ ਸਿਸੜ ਲਾ ਕੇ ਮਾਰਨੀ ਕਿ ਦੋ-ਦੋ ਤਿੱਤਰ-ਬਟੇਰੇ ਵੀ ਸੁੱਟ ਲੈਣੇ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਰਮਾਤੀ ਵੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹਦੀ ਜੁਗਤ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਇਹਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਸੀ। ਲੋਲ੍ਹੀ ਨੇ ਤਿੱਤਰ ਬਟੇਰ ਓਥੇ ਹੀ ਛਿੱਲ ਲੈਣੇ ਤੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਭੁੰਨ ਲੈਣੇ। ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਅਤਿੱਕੇ ਆ ਜਾਣਾ, ਤਾਂ ਝੱਲ 'ਚ ਹੀ ਭੁੰਨ ਕੇ ਛਕ ਜਾਣਾ।

ਅਸੀਂ ਵੀ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਣਾ- ਆਰਜ਼ੀ। ਆਨ੍ਹਰੇਰੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਰੋਕਣਾ। ਕਹਿਣਾ: ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਿਆ ਕਰੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਆਉਂਗੀ। ਬੱਸ ਏਧਰ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਟਲਣਾ। ਮੈਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਬਹਾਨੇ ਖੇਲ੍ਹਣਾ ਤੇ ਆਪੇ ਸੋਟੀਆਂ ਮਾਰ ਭਜਾ ਕੇ ਵੱਗ 'ਚ ਰਲਾ ਲੈਣੀਆਂ। ਵੱਗ 'ਚ ਰਲੇ ਪਸ਼ੂ ਕੱਢਣੇ ਅੱਧੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੱਢ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ। ਬਹਾਨਾ ਇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਪਸ਼ੂ ਆਪੇ ਭੱਜ ਕੇ ਵੱਗ 'ਚ ਰਲ ਗਏ ਸੀ। ਫਿਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੜਣਾ। ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਨਾ। ਲੁੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਿਵਿਆਂ-ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ-ਸੁਣ ਮੈਂ ਡਰ ਜਾਣਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਭੜ-ਉਭੜ ਉਠਣਾ। ਮਾਂ ਤੇ ਦਾਦੀ ਨੇ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ। ਮੁੜ ਕੇ ਝੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨੀ। ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਜਾ ਟਿਕਾਉਣਾ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚੋਰ ਫੇਰਨਾ; ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਮੁੜ ਝੱਲ 'ਚ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਣੀ। ਪਰ ਮੈਥੋਂ ਰਿਹਾ ਫਿਰ ਨਾ ਜਾਣਾ।

ਹੁਣ ਨਾ ਹਿਰਣ ਨੇ, ਨਾ ਮੋਰ। ਸੂਰਾਂ, ਗੋਦਾਂ ਤੇ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ। ਨਾ ਵੱਗ ਨੇ, ਨਾ ਵਾਰੀ। ਸਾਰਾ ਝੱਲ ਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਟਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਖੂਹਾਂ 'ਤੇ ਵਸੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹੱਲ ਪਾਏ ਹੋਏ ਨੇ। ਝੱਲ ਦਾ ਨਾਂ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ।

ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼'

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੌ ਸਾਲ

ਰਜਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ
ਫੋਨ: 70873-67969

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਨਸਲ ਅਤੇ ਰੰਗ ਦੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਿਚ ਤੌਹੀਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 14 ਮਈ 1914 ਨੂੰ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਤੇ ਲੈ ਕੇ 376

ਭਾਰਤੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਾ ਆਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਟਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਜਦੋਂ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਾਂ ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹਰਨਵ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨ ਆਰਟ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਸ਼ਰਨ ਆਰਟ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਜੌਹਲ

ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਕਰਕੇ ਵਿਹਲੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਲੇਬਲ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਅਦਾਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ

ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਤਰਸੇਮ ਜੱਸੜ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ, ਮਾਰਕ ਬਿਨਿੰਗਟਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ

ਬੁਲਟ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਉੱਤੇ ਖਰੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਜਿਥੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਜੰਮੀ ਧੂੜ ਉਠਾ ਕੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੜੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੜੀ ਆ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਈ ਨੂੰ ਓਮ ਜੀ ਵਰਲਡ ਦੁਆਰਾ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਫਿਲਮ ਵਰਦਾਨ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਰੈਂਕਿੰਗ ਆਰਮੰਡ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ

ਆਰਮੰਡ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਓਲੰਪਿਕ ਚੈਂਪੀਅਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਹੈ। ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ 2025 ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਲੋਰੀਅਸ ਅਥਲੀਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੀ ਝੰਡੀ ਸਰਗੀ ਬੁਬਕਾ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਉਹਦੀ ਗੁੱਡੀ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਫਲਾਈੰਗ ਬਰਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੇ 6 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਟੱਪਣ ਦੀ ਹੱਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤੋੜੀ। ਉਸਨੇ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ 17 ਵਾਰ ਨਵਿਆਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਖੇਡ ਕੈਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਵਿੱਚ 6 ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਅਨੋਖਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਜਨਮ 4 ਦਸੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ 31 ਜੁਲਾਈ 1991 ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ 6.14 ਮੀਟਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ 2015 ਤਕ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਆਖ਼ਰ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਆਰਮੰਡ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਉਰਫ 'ਮੋਡੋ' ਨੇ 24 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 6.15 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਲਾ ਕੇ ਤੋੜਿਆ।

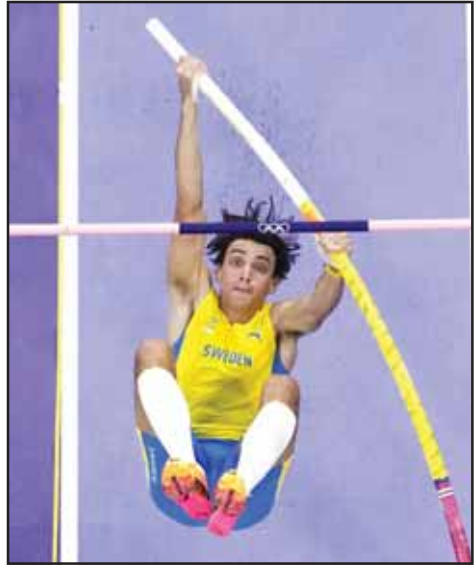
ਸਵੀਡਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਅਥਲੀਟ, ਆਰਮੰਡ ਗੁਸਤਾਵ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਦਾ ਜਨਮ 10 ਨਵੰਬਰ 1999 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਵੀਡਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਬ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ 6.27 ਮੀਟਰ ਯਾਨੀ 20 ਫੁੱਟ 7 ਇੰਚ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਗਲੈਬ ਦੇ 7 ਸੀਨੀਅਰ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ 2 ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ, ਆਊਟਡੋਰ ਵਿਸ਼ਵ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਵੀ 2 ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਇਨਡੋਰ ਵਿਸ਼ਵ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਰਪੀਨ ਤੇ ਹੋਰ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਜਿੱਤਣੀਆਂ ਤਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਸਨ। ਅਜੇ ਉਹ ਭਰ ਜੁਆਨ ਹੈ। ਕੀ ਪਤਾ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੀ ਬਾਰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀ ਉੱਚੀ ਕਰਾ ਜਾਵੇ?

'ਮੋਡੋ' ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਲਈ 5 ਅਗਸਤ 2024 ਦਾ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਉਦਣ ਪੈਰਿਸ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। 2020 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਜੋ ਕੋਵਿਡ ਕਾਰਨ 2021 'ਚ ਟੋਕੀਓ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੈਰਿਸ ਤੋਂ ਵੀ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਦਾ ਤਾਂ ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1896 ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਇਕ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਯੂਕਰੇਨ ਦਾ 'ਫਲਾਈੰਗ ਬਰਡ' ਸਰਗੀ ਬੁਬਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਿਆ।

ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣੀ ਕਿ 5.95 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਕਿਸੇ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਾ ਹੋਈ। ਰਹਿ ਗਿਆ 'ਕੱਲਾ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਹੱਲੇ ਹੀ 6 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਪਾਰ ਗਿਆ। ਇੰਜ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਪਰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਟੁੱਟਿਆ ਜੋ 2016 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਜੇਤੂ ਨਿਆਗੋ ਬਰਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬਾਰ 6.10 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਸਫਲ ਛਾਲ ਲਾ ਕੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਬਾਰ 5 ਜਾਂ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਕੱਲੀ 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਕਰਵਾ ਕੇ 6.24 ਮੀਟਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਾਰ 6.25 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਨਾਊਸਮੈਂਟ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਟੇਡੀਅਮ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਈਆਂ। ਗੋਰੇ ਨਿਛੋਹ ਰੰਗ, ਭੂਰੇ ਵਾਲ ਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਛੇ ਫੁੱਟੇ ਸਵੀਡਨੀਏ ਨੇ ਫਾਈਬਰ ਗਲਾਸ ਦਾ ਪੋਲ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜ ਕੇ ਜੋਹਿਆ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਦੌੜ ਕੇ

ਛਾਲ ਲਾਈ ਤਾਂ ਬਾਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੀ ਉਹਦੀ ਗਰਲ ਫ੍ਰੈਂਡ ਨੇ ਲੰਮਾ ਹਉਕਾ ਭਰਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਛਾਲ ਲਾਈ ਜੋ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ। ਤੀਜੀ ਛਾਲ ਉਹਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ 'ਚ ਬੈਠੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਵੱਲ ਫਿਰ ਵੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉ ਚੁੰਮਣ ਹਵਾ 'ਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਬੋਚਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਡੋ ਮੁੜ ਰਨ ਵੇਅ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਆਰ ਜਾਂ ਪਾਰ ਚਿਤਵ ਕੇ ਰਨ ਵੇਅ 'ਤੇ ਸਿਰ ਮੈਦਾਨ ਦੌੜਿਆ।

ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਠੀਕ ਲੱਗਾ, ਫਾਈਬਰ ਗਲਾਸ ਪੋਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਬਾਰ ਕਰਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਮੋਡੋ ਨੇ ਐਸੀ ਟਪਸੀ ਮਾਰੀ ਕਿ ਬਾਰੇ ਬਾਰੇ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਸਫਲ ਛਾਲ ਦੀ ਝੰਡੀ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਪਿੱਛ ਤੋਂ ਸਟੈਂਡਾਂ ਵੱਲ ਦੌੜਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਦੇ ਚੁੰਮਣਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਦਾ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: 6.25 ਮੀਟਰ। ਮੋਡੋ ਨੇ ਟ੍ਰੈਕ 'ਤੇ ਜੇਤੂ ਗੇੜੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਤਾੜੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਲਗਾਤਾਰ ਗੂੰਜਦਾ ਰਿਹਾ।

ਮੋਡੋ ਦੀ ਇਸ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਬੋਬ ਰਿਚਰਡ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 1952 ਵਿੱਚ ਹੈਲਸਿੰਕੀ ਤੇ 1956 ਵਿੱਚ ਮੈਲਬਰਨ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਦੋ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। 68 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੋਡੋ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਉਹਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਐਸਾ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਯੂਥ, ਜੂਨੀਅਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤੇ।

ਆਰਮੰਡ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਪਿਓ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਨਾਲ ਪੰਗੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ ਉਹ ਤੁਰਨ ਹੀ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪੋਲ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਚ ਬਾਪ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੋਡੋ ਨੇ 2015 ਵਿੱਚ ਹੀ 5.30 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ। 2016 ਵਿੱਚ 5.51 ਮੀਟਰ, 2017 'ਚ 5.90, 2018 'ਚ 6.05, 2020 'ਚ 6.15, 2022 ਵਿੱਚ 6.21, 2023 'ਚ 6.23, 2024 'ਚ 6.25 ਅਤੇ 2025 ਵਿੱਚ 6.27 ਮੀਟਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 6.20 ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤੋੜੀ। ਉਹ ਹੁਣ 26ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ 6.30 ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਈਵੈਂਟ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੀਹ-ਵੀਹ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਅਕਸਰ ਮਾਰੂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਜਨਮ ਸੋਟੀ ਜਾਂ ਵੰਝ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕੰਧਾਂ, ਖਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਟੱਪਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਜਿਹੜੀ ਰੋਕ ਉੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਟੱਪੀ ਜਾਂਦੀ, ਡਾਂਗ ਜਾਂ ਵੰਝ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਟੱਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਖੇਡ ਕਰਤਬ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਤਕ ਜਾਂ ਪੁੱਜੀ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵਿਲੀਅਮ ਹੋਟ ਸਿਰਫ 3.30 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਟੱਪ ਕੇ ਓਲੰਪਿਕ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਪੈਰਿਸ ਵਿਖੇ 2024 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਸਵੀਡਨ ਦਾ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ 6.25 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਟੱਪ ਕੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ।

ਮੋਡੋ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਲੁਸਿਆਨਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਫਾਯੈਟ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਗ੍ਰੈਗ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਅਮਰੀਕਨ ਹੈ ਤੇ ਮਾਂ ਹਲੇਨਾ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਮੂਲ ਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੈਗ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਖੁਦ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ 5.80 ਮੀਟਰ ਯਾਨੀ 19 ਫੁੱਟ ਅੱਧਾ ਇੰਚ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੋਡੋ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈਪਟੈਬਲੀਟ ਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੋਡੋ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਉਹ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲਾ ਸਵੀਡਨ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੀਂ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਥੇ ਉਹਦੇ ਨਾਨੇ ਨਾਨੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਇੰਜ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਹੈ ਤੇ ਸਵੀਡਨ ਦਾ ਵੀ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਸਵੀਡਨ ਤੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚੋਂ ਇਕ ਚੁਣਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਸਵੀਡਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ ਗ੍ਰੈਗ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਨੂੰ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦਾ ਕੋਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਿਉ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੋਡੋ ਵੀ ਸਵੀਡਨ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡਾਂ ਮੌਕੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਚੁੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਅਹਿਮ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਵੀਡਨ ਵਾਲਾ ਢੰਗ ਮੋਡੋ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਉਂਜ ਵੀ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਭਾਰੂ ਸੀ ਤੇ ਮੋਡੋ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਚੰਗੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੋਡੋ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਐਂਡਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਨਟੋਨੀ ਦੇ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਜੋਹਾਨਾ ਸਭ ਸਵੀਡਨ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਦੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਮਰੀਕਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਲੁਸਿਆਨਾ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਣੇ। ਮੋਡੋ ਨੇ 2018 ਵਿੱਚ ਲਾਫਾਯੈਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਲੁਸਿਆਨਾ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਪੋਲ ਵਾਲਟਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ 2015 ਦੀ ਵਰਲਡ ਯੂਥ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 'ਚ ਹੋਈ। 2016 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅੰਡਰ-20 ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 'ਚੋਂ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ। 2017 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅੰਡਰ-20 ਦਾ ਯੂਰਪੀ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤਿਆ ਤੇ 2018 ਵਿੱਚ ਵਰਲਡ ਅੰਡਰ-20 ਦਾ ਚੈਂਪੀਅਨ ਟਾਈਟਲ। ਜਿਵੇਂ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਦੌੜਾਕ ਉਸੇਨ ਬੋਲਟ ਨੇ ਯੂਥ, ਜੂਨੀਅਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤੇ ਉਵੇਂ ਮੋਡੋ ਨੇ ਵੀ ਤਿੰਨੋਂ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤੇ। 2020 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਅਥਲੀਟ ਆਫ ਦਾ ਯੀਅਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। 2021 ਤੋਂ 2024 ਤਕ ਉਹ ਡਾਇਮੰਡ ਲੀਗ ਦਾ ਵੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ।

ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ 6 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਟੱਪੀ ਹੈ। ਸਰਗੀ ਬੁਬਕਾ ਨੇ 6

ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ
ਮਹਾਨ
ਖਿਡਾਰੀ

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 647-785-1661

ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ 46 ਵਾਰ ਟੱਪੀ ਜੋ ਮੋਡੋ ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ 102 ਵਾਰ ਟੱਪ ਚੁੱਕਾ। ਉਹ 6.16 ਮੀਟਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ 6.27 ਮੀਟਰ ਤਕ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਵਲ 7 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 3.86 ਮੀਟਰ ਭਾਵ 12 ਫੁੱਟ 8 ਇੰਚ ਉੱਚੀ ਛਾਲਾਂ ਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੁਪਲਾਂਟਿਸ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਨਾਂ 'ਮੋਡੋ' ਉਹਦੇ ਬਾਪ ਦੇ ਇਤਾਲਵੀ ਦੋਸਤ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਸੀ। ਇਤਾਲਵੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਦੁਨੀਆ'। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਿਆ। 2020, 2022 ਤੇ 2023 ਦਾ ਉਹ ਵਰਲਡ ਅਥਲੀਟ ਆਫ ਦਾ ਯੀਅਰ ਅਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। 2024 ਦਾ ਸਾਲ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਟਾਈਟਲ, ਦੂਜਾ ਵਰਲਡ ਇਨਡੋਰ ਟਾਈਟਲ, ਤੀਜਾ ਯੂਰਪੀਨ ਟਾਈਟਲ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤੇ।

2024 ਦੀ ਡਾਇਮੰਡ ਲੀਗ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੋਡੋ ਨੇ 6.26 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਟੱਪ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਨਵਿਆਇਆ। ਉਸ ਸਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਅਥਲੀਟ ਹੋਣ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਉਰਿਖ ਡਾਇਮੰਡ ਲੀਗ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਸਤੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਮੋਡੋ ਦੀ 400 ਮੀਟਰ ਹਰਡਲਜ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡੀ ਕਰਸਟਨ ਵਾਰਹੋਲਮ ਨਾਲ 100 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ ਲਗਵਾਈ ਗਈ। ਉਹ ਦੌੜ ਮੋਡੋ ਨੇ 10.37 ਸੈਕੰਡ 'ਚ ਲਾਈ ਜਦ ਕਿ ਵਾਰਹੋਲਮ 10.47 ਸੈਕੰਡ ਨਾਲ ਦੋਮ ਰਿਹਾ। 2025 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 11ਵਾਂ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਂਚਰੀ ਦੇਲੋਰੀਅਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

28 ਫਰਵਰੀ 2025 ਦਾ ਦਿਨ ਪੋਲ ਵਾਲਟ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੋਈ ਆਲ ਸਟਾਰ ਮੀਟ ਵਿੱਚ ਮੋਡੋ ਨੇ 6.27 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਲਾ ਕੇ 11ਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਨਵਿਆਇਆ। ਉਦਣ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਹਦਾ ਗੀਤ 'ਬੋਪ' ਚਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੋਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮੋਡੋ ਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀਐਓ ਆਰਨੋ ਫਰੁਡੈਂਟ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੋਡੋ ਨੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 6.30 ਮੀਟਰ ਟੱਪਣਾ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦੇ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ 6.40 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਵਾਂ!

ਜੁਲਾਈ 2020 ਵਿੱਚ ਮੋਡੋ ਨੂੰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। 2025 ਤਕ ਸਪੋਰਟਸ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਭੇ ਵਰਲਡ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਤੇ ਬੀਬੀਸੀ ਸਪੋਰਟਸ ਪਰਸਨੈਲਟੀ ਵਰਲਡ ਸਪੋਰਟ ਸਟਾਰ ਦੇ। ਮੋਡੋ ਜਿਹੇ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟਾਰ ਨਿੱਤ-ਨਿੱਤ ਨਹੀਂ ਜੰਮਦੇ। ਯੂਸਫ ਵਰਗਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਮੋਡੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜੁਲੈਖਾਂ ਵਰਗੀ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਮਾਡਲ ਡੀਜ਼ਾਇਰ ਇੰਗਲੈਂਡਰ ਨਾਲ ਡੇਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ 2020 ਵਿੱਚ ਮਿਡਸਮਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। 11 ਅਕਤੂਬਰ 2024 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਜਿੰਦਣ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਉਹਦੇ ਬੈਂਡ ਵਾਜੇ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਸੁਭਾਗ ਜੋਤੀ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਅਗਾਊਂ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ!

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ

ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਹਲਾਂ ਕੱਢ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਮਰਵਾਏ...!

ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਇਹੋ ਗੱਲ ਤੂੰ ਸੰਨ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਆਖੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚਿੱਟੀਸਿੰਘ ਪੂਰੇ ਛੱਤੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਸਨ...ਮਗਰੋਂ ਗੱਲ ਈ ਹੋਰ ਨਿੱਕਲੀ...ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਜਮਨਾ ਪਾਰੋਂ ਘੱਲੇ ਸਨ...ਮਗਰੋਂ ਝੂਠ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਖਾਤਿਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਛੇ ਪੁੱਤ ਝੂਠੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਪਥਰੀਬਲ ਦੱਬ ਦਿੱਤੇ!

ਕਹਿੰਦਾ ਉਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਗਈ...ਫਰਜ਼ ਕਰ ਜੇ ਮਾਰੇ ਵੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਮਝ ਭੁੱਲ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ...!

ਆਖਿਆ ਕਿਹੜਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ...ਓਹੀ ਜਿਸਨੇ ਨਵੰਬਰ ਚੁਰਾਸੀ ਵੇਲੇ ਰੁੱਖ ਡਿੱਗਣ ਤੇ ਧਰਤੀ ਹਿਲਾਈ ਸੀ...ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਹੋ ਗਏ...ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਿੱਤ ਨੇ ਇਕ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਹੇ ਨਹੀਂ ਟੰਗਿਆ...!

ਸੋ ਇਸ ਵੇਰ ਕੋਈ ਗਾਹਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣੀ...ਲਹਿੰਦੇ ਵਲ ਸਾਡਾ ਨਨਕਾਣਾ...ਸੱਚ ਸੋਦਾ...ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ...ਪਿੰਡ...ਖੇਡ ਮਿੱਟੀ...ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ...!

ਅਚਾਨਕ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਏ ਆਖ ਬੋਲੇ ਬੈਠ ਗਿਆ...ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਪੈਰੀ ਕੰਡਾ ਚੁੱਭ ਗਿਆ...ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਅਜੇ ਤੇ ਤਲੀ ਵਿੱਚ ਚੁਭਿਆ...ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਧੌਂਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲੈ ਕਿੰਨੀ ਪੀੜ ਕਰਦਾ...ਇਹ ਪੀੜ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਜਾਣਦੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਜਿਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਖ ਰਖਿਆ ਸੀ...ਲਹਿੰਦੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਪੈਦ ਕਰ ਕਦੇ ਮੰਜਾ ਨਹੀਂ ਡਾਹੁਣਾ...ਓਧਰ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੇ!

ਕਿਧਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ...ਖਿਚਤੀ ਚੁੱਲੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਝਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜੇ ਬਿੱਪਰ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਪੱਕ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਬਿੱਲੀ ਆਪਣੇ ਬਲੂੰਗਤੋਂ ਖੁਦ ਹੀ ਨਿਗਲਣ ਵਾਲੀ ਏ!

(ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਗਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ)

-ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਗੱਲਾਂ

* ਦੁਨਿਆਵੀ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਹੱਸਣ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਰੋ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

* ਲੋਹਾ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਚਿੱਕੜ ਨਾਲ ਚਿੱਕੜ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

* ਦੁਨੀਆਂ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਂ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

* ਅੱਬਾਂ ਦੇ ਬੁਟਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਬ, ਨਿੱਥੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਥੂ, ਸੇਬਾਂ ਨੂੰ ਸੇਬ ਲਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਰਚਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

* ਚੁੱਪ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਹਿਲੀ ਚੁੱਪ ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਬੱਕ ਹਾਰ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਚੁੱਪ ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਭ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ, ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਆ ਜਾਵੇ।

* ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਇਉਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਜੱਫੀ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। (ਟਾਲਸਟਾਏ)

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੇਚੀ
ਫੋਨ: 480-794-0325

ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਗੀਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਲਮ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਦਾ ਜਨਮ 3 ਜੂਨ 1906 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨੂਰਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਨੂਰਪੁਰ

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਕੁਰੜ

ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਬੀਕਾਨੇਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੁਮਿਤਰਾ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਛੇ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਲੜਕੇ (ਸਤਿਨਾਮ ਤੇ ਸਤਿਕਰਤਾਰ) ਪੈਦਾ ਹੋਏ।

1934 ਤੋਂ 1940 ਤੱਕ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਉਹਦਾ ਕਵੀ ਮਨ ਕੁਰਲਾ ਉਠਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ:-

ਏਥੋਂ ਉਡਨਾ ਭੋਲਿਆ ਪੰਛੀਆ, ਵੇ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾ।

ਏਥੇ ਘਰ-ਘਰ ਫਾਹੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ, ਵੇ ਤੂੰ ਛੁਰੀਆਂ ਹੇਠ ਨਾ ਆ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਲੰਘਾਇਆ। ਫਿਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਉਥੇ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਟਿਕ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤ-ਸੇਵਾ ਤੇ ਦੇਸ-ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 75 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਵਜ਼ੀਫਾ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਝਾਂਗੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਖੁਦ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:-

ਬੜਾ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਮੈਂ ਸਤਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।
ਕਿ ਤੰਗ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।
ਕੱਛਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਸੌਣ ਦੇਵੇ ਨਾ ਬੋਲੋ,
ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪੰਥ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।

1940 ਵਿਚ ਨੂਰਪੁਰੀ ਬੀਕਾਨੇਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, “1940 ਵਿਚ ਸ਼ੇਰੀ ਫਿਲਮ

ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ ‘ਮੰਗਤੀ’ ਦੇ ਗਾਣੇ ਲਿਖੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਿਲਮੀ ਗੀਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਧਾਂਕ ਬੈਠ ਗਈ।” ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ‘ਗੀਤ ਬਹਾਰਾਂ ਦੇ’ ਅਤੇ ‘ਵਲਾਇਤ ਪਾਸ’ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਚਮਕਾਇਆ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਸਵਾ ਕੁ ਸੌ ਕਾਵਿ-ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਪਗ ਛੇ ਦਰਜਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, 12 ਹਨ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਨੂਰੀ ਪਰੀਆਂ’ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਛਪੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਵੰਗਾਂ’, ਜਿਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ‘ਰੂਹ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ’ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ‘ਜਿਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ‘ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤ’, ‘ਸੁਗਤ’ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ‘ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਿਖਦਿਆਂ ‘ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ’ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ‘ਸਮਾਜ ਲਈ ਸੁਗਤ’ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ 1969 ਵਿਚ ‘ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ’ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਜੋ ਕਿ 11 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ।

ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਮਝਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਨੂਰਪੁਰੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਗੀਤ ਲਿਖਣਾ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਨਾਲੋਂ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇਸ ਦੇ ਗੀਤ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੇਸ ਸਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦੇ ਸਕਾਂ, ਅਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮ ਤੇ ਦੇਸ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰ ਸਕਾਂ।” ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦੀ ਨੌਕ ‘ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ ‘ਮੈਂ ਵਤਨ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦ’ ਉਸਨੇ 1925 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

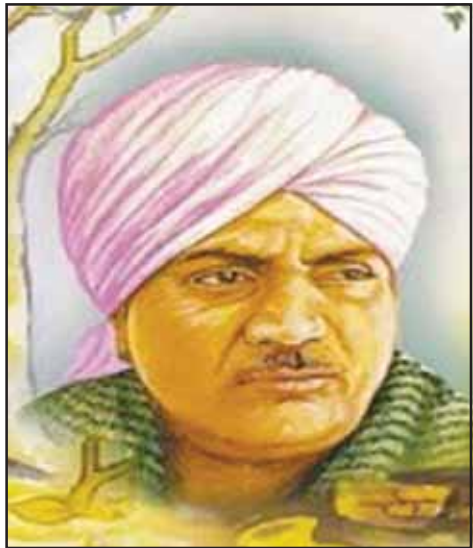
ਮੈਂ ਵਤਨ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਯਾਦ ਭੁਲਾ ਦੇਣੀ।
ਮੇਰੇ ਖੂਨ ਦੀ ਇਕ ਪਿਆਲੀ, ਕਿਸੇ ਪਿਆਸੇ ਨੂੰ ਪਿਲਾ ਦੇਣੀ।

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਸ-ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਭਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਗੁੜਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤ: ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਾਇਕਾ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਅਤੇ ਆਸ਼ਾ ਭੋਂਸਲੇ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਕਲਾਕਾਰ (ਹਰਚਰਨ ਗਰੇਵਾਲ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ) ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ

ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਖੇ ਤੇ ਗਾਏ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤ ਅੱਜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਬਿਰਕਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਾਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਗੀਤ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ:

1. ‘ਬੋਲੋ ਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਏ ਸ਼ੇਰ ਬੱਚੀਏ’
2. ਚੰਨ ਵੇ! ਕਿ ਸੌਂਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ।

ਪੈਰ ਧੋ ਕੇ ਝਾਂਜਰਾਂ ਪੌਂਦੀ,
ਮੇਲੁਦੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਸੌਂਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ।

3. ਗੋਰੀ ਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਬੁਲੋਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੰਡ ਪੌਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ
4. ਹਟੋ ਨੀ ਸਹੇਲੀਓ ਹਟਾਓ ਨਾ ਨੀ ਗੋਰੀਓ ਗੁੜ ਵਾਂਗੂੰ ਮਿੱਠੀਓ ਨੀ ਗੰਨੇ ਦੀਉ ਪੋਰੀਓ ਨੀ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਭਬੂਕੇ ਵਾਂਗੂੰ ਮੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਨੀ ਮੈਨੂੰ ਦਿਉਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਨੱਚ ਲੈਣ ਦੇ-ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ
5. ਜੁੱਤੀ ਕਸੂਰੀ ਪੈਰੀਂ ਨਾ ਪੂਰੀ, ਹਾਏ ਰੱਬਾ ਵੇ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰਨਾ ਪਿਆ- ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਥਾਂ ਰੂਹ ਤੋਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਇਸ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

1. ਕਿੱਡੇ ਸੋਹਣੇ ਚੰਦ ਨੀ ਤੇ ਕਿੱਡੇ ਸੋਹਣੇ ਬਾਲ ਨੀ, ਟੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਨਾਲ ਨੀ - ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ
2. ਕਿੱਥੇ ਮਾਤਾ ਤੋਰਿਆ ਅਜੀਤ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਨੂੰ, ਵੇਹਤੇ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਤੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਨੂੰ - ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ

3. ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ ਬੈਠੀ ਘੋੜੀਆਂ ਚੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਵੇ -ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ

4. ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖੋ ਨੀ ਇਹ ਕਲਗੀ ਜੁਝਾਰ ਦੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਗੁੰਦੇ ਲੜੀ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ ਹਾਰ ਦੀ- ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਾਲ ਮੋਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਹਰ ਉਮਰ ਨੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਹਾਣ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ, ਲੋਕਾਈ ਨੇ ਉਹਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਔਰਤ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਵੀ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਕਲਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ‘ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਗੀਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਝਾਅ ਦੀ ਸੱਭਿਅਕ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਆਧਾਰਤ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਕਲਮਕਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਉਹਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੱਪਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਹੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨੂਰਪੁਰੀ ਖੁਦ ਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ “ਸ਼ੇਅਰ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੂਹਿਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।”

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਹੁਣ ਦੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਾਂਗ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਲੈਣ, ਆਪਣੇ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਕਰਾਉਣ, ਖੋਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਦੇ ਤਰਲੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਫਕੀਰਪੁਣੇ ‘ਚ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਤਾਜ ਪਹਿਨ ਕੇ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮਾਣ ਖੱਟਿਆ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਦਿਆਂ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹਾਰਦਾ ਆਖਿਰ 13 ਮਈ 1966 ਨੂੰ ਉਹ ਖੂਹ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਗਿਆ।

ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਲਗਪਗ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2022 ਤੋਂ ਲੋਕ ਮੰਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੇ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2022 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ‘ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਉਘੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਲ 2023 ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਪਾਲੀ ਦੇਤਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ‘ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਰਚਨਾ ਹੈ ‘ਪਰਿਵਾਰ’

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਜਾਰਜ ਸੈਂਟੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ- “ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਰਚੀਆਂ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਰਚਨਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।” ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹ ਕਥਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਚਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਵੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਇਕਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕਾ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਕਲਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਤਣਾਅ ਹੰਢਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ

ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ‘ਜੰਦਰੇ’ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਿਨਾ ਜੰਦਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸੁੱਖ-ਚੈਨ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਇ ਬਰੈਡ ਹੈਨਰੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ- “ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਉਚੇਰੇ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਿੜਕਣ ਲਗਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡਾ ਆਸਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ”।

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ‘ਪਰਿਵਾਰ ਦਿਵਸ’ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਆਮ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਨ 1983 ਅਤੇ ਸੰਨ 1985 ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਸੰਨ 1993 ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 15 ਮਈ ਦਾ ਦਿਨ ‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਿਵਸ’ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਦਿਵਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਸਬੰਧੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਵਸ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਭ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇਵਲ ‘ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ’ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ

‘ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਨਾਲ’ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੇ ਸਾਥ ਨਾਲ ਸੁੱਖ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2024 ਲਈ ‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਿਵਸ’ ਦਾ ਥੀਮ ਹੈ- “ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਓ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੋ”। ਇਹ ਥੀਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਾਂ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਖਿੱਚੇ ਮੱਥੇ ਕਬੂਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ

‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਿਵਸ’ ‘ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

‘ਕਮਜ਼ੋਰੀ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤਾਕਤ’ ਬਣਾ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੀਤੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਵੱਡੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੂਲ ਇਕਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ - “ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮਟਕੇ ਦੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਸ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੇੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।” ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬੋਲ ਹਨ- “ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜਿੱਤ ਕੇ ਜਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹਾਰ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।”

ਸੋ ਅੱਜ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਉੱਚ-ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ
ਫੋਨ: 97816-46008

ਸਿਆਣੇ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਪਾ ਰਹੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਅੱਖੜਪੁਣੇ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝਗੜਿਆਂ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸ਼ਨਾਇਆ ਕਪੂਰ ਦਾ 'ਪੈਚਅੱਪ'

ਇਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਨਾਇਆ ਕਪੂਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਵਿਸ਼ਵ' ਇਕ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਮੈਸੀ ਦੇ ਨਾਲ 'ਆਪੋ ਕੀ ਗੁਸਤਾਖੀਆਂ' ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਊ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਡਰਾਮਾ

ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਕ ਬੀਏਟਰ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਦੇ ਧਰਮਾ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਾਗਿਰਦ ਸਸ਼ਾਂਕ ਖੇਤਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਬੇਧੜਕ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਨਾਇਆ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਕਾਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਡੈਬਿਊ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਕਸ਼ਯ ਅਤੇ ਗੁਰਫਤਹਿ ਪੀਰਜ਼ਾਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਨੇ ਟਾਈਗਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਨਾਇਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ 'ਸਕੂ ਢੀਲਾ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ਨਾਇਆ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਈ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ 'ਬੇਧੜਕ' ਅਤੇ 'ਸਕੂ ਢੀਲਾ' ਦੋਵੇਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਜ੍ਹਾ ਸ਼ਨਾਇਆ ਦੀ ਮੰਮੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਬਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨ 'ਸਟੂਡੈਂਟ ਆਫ ਦ ਈਅਰ ਨੂੰ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਓ ਹਾਟਸਟਾਰ

ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਕ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨਾਇਆ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਰੀਏ 'ਓ.ਟੀ.ਟੀ. ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖੇਗੀ।

ਰਿਚਾ ਚੱਢਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ

ਰਿਚਾ ਚੱਢਾ ਨੇ ਇਕ ਫਿਲਮੀ ਵੈੱਬ ਪੋਰਟਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਲੜਖੜਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਚਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਚਿਹਰੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਸਟੀਰੀਓ ਟਾਈਪ ਟਰੈਂਡ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਨਾ ਸਾਡੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ 'ਚ ਠੀਕ ਹੈ ਖਤਰੇ ਲੈਣੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਮਾਂ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਓ। ਖਤਰੇ ਲੈਣੇ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। 'ਗਰਲਜ਼ ਵਿਲ ਬੀ ਗਰਲਜ਼' ਨੂੰ ਰਿਚਾ ਚੱਢਾ ਨੇ ਆਪ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਰਿਚਾ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੂੰ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੇ ਖਤਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਦੁਬਈ ਦੇ ਹਫਤੇ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਈ ਰਿਚਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਸੂਮ ਨਿੱਕੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੁਬਈ ਗਈ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਯੂ.ਏ.ਈ. 'ਚ ਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਘ ਗਏ। ਰਿਚਾ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੀ ਔਰਤ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਆਧੁਨਿਕ ਔਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਲਪਨਾ ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਰਿਚਾ ਨੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ-ਧੂਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਰੈਜੂਏਟ ਰਿਚਾ ਚੱਢਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗਰਲਜ਼ ਵਿਲ ਬੀ ਗਰਲਜ਼' ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲੇ ਹਨ ਤੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਚਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਸ਼ਨ 375' ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਕੁੜੀ ਰਿਚਾ ਚੱਢਾ ਹਾਲਾਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਲਗਦੀ ਐਨੀ ਉਮਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਆਖਿਰ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਰਿਚਾ ਇਕ ਫਿਲਮ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਭੈ ਦਿਓਲ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸੀ ਤੇ ਰਿਚਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਸਬਬ ਨਾਲ ਅਭੈ ਦਿਓਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਵਾਹ! ਕੁਦਰਤ, ਕਹਿੰਦੀ ਰਿਚਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੈ ਕੰਗਨਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਹਰ ਅੰਦਾਜ਼

ਫਿਲਮ 'ਗ੍ਰੇਟ ਗੋਡ ਮਸਤੀ' ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕੰਗਨਾ ਸ਼ਰਮਾ ਆਪਣੇ ਬੋਲਡ ਫੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੂੰ 'ਦ ਕਪਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਸ਼ੋਅ' ਅਤੇ 'ਤੂ ਸੂਰਜ ਮੈਂ ਸਾਂਝ ਪੀਆ ਜੀ' ਵਰਗੇ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਮਿਲੀ। 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1989 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਪਲੀ-ਵੱਡੀ ਹੋਈ, ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2014 ਵਿੱਚ ਉਹ 'ਮਿਸ ਮੈਕਸਿਮ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ' ਵਿੱਚ ਰਨਰ-ਅਪ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੰਗਨਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਐਂਕਟਿੰਗ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਡਲਟ ਕਾਮੇਡੀ

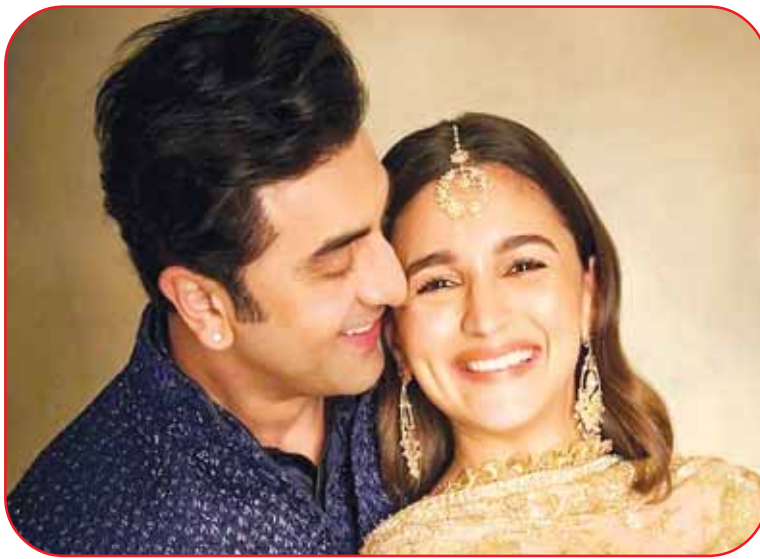
ਫਿਲਮ 'ਗ੍ਰੇਟ ਗੋਡ ਮਸਤੀ' ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਕੰਗਨਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਛੋਟਾ ਸੀ ਪਰ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਡੀਟਿੰਗ ਸ਼ਿਵਦਾਸਾਨੀ ਦੀ ਸਾਲੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਗਨਾ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਰਾਮ ਰਤਨ' (2017) ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਓਨੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਯੂਜ਼ਡ' ਅਤੇ 'ਸਾਇਆ-ਏ-ਇਸ਼ਕ' ਦੇ ਨਾਂਅ ਸ਼ਮਿਲ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਗਨਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ 'ਮੋਨਾ ਹੋਮ ਡਿਲੀਵਰੀ' ਅਤੇ 'ਦ ਕਸੀਨ' ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਮੋਨਾ ਹੋਮ ਡਿਲੀਵਰੀ' ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਲਈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਤੇਰੇ ਜਿਸਮ-2' ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਜ਼ਰੀਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਗਨਾ ਦਾ ਬੋਲਡ ਅੰਦਾਜ਼ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਕੰਗਨਾ ਦੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ 2.8 ਮਿਲੀਅਨ ਫਾਲੋਅਰਜ਼ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਰਣਬੀਰ-ਆਲੀਆ ਦੀ 'ਲਵ ਐਂਡ ਵਾਰ'

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੰਜੇ ਲੀਲਾ ਭੰਸਾਲੀ ਆਪਣੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਭਰਪੂਰ ਫਿਲਮ 'ਲਵ ਐਂਡ ਵਾਰ' ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ, ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਅਤੇ ਵਿੱਕੀ ਕੌਸ਼ਲ ਇਕੱਠੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਫਿਲਮ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਭਾਵ ਮਾਰਚ 2026 ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਲਈ ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਂਝ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮਾਰਧਾਤ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਅਗਸਤ ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਫਾਲੋਅਰਜ਼ ਲਈ ਆਏ ਦਿਨ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਦੇ ਫੈਸ਼ਨ ਸੈਸ ਅਤੇ ਸਟਾਈਲ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਪਰਾਜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਗਨਾ ਪੇਪਰਾਜੀ ਲਈ ਪੇਂਸ਼ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਹੀਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਧੜੱਕੇ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਕੰਗਨਾ ਦਾ ਇਹ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬੜਾ ਵਾਇਰਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਧੂਮ-4 ਵਿੱਚ ਦਿਸੇਗੀ ਕਿਆਰਾ

ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਨਰਮੰਦ ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਹਿਟ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਨਅਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਕਿਆਰਾ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਐਨ.ਟੀ.ਆਰ. ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਲਮ 'ਵਾਰ-2' ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਯਸ਼ਰਾਜ 'ਫਿਲਮ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਹ ਫਿਲਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਲਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਫਿਲਮ ਟਾਕਸਿਕ : ਏ ਫੇਅਰੀ ਟੇਲ ਫਾਰ ਗ੍ਰੇਨ-ਅੱਪਸ' ਅਤੇ 'ਵਾਰ-2' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਝੋਲੀ

ਵਿੱਚ ਦਿਨੇਸ਼ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਡਰਾਉਣੀ, ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਲਿਨੀ' ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਖਬਰਾਂ ਹਨ ਕਿ ਯਸ਼ਰਾਜ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੇ ਮੁਖੀਆ ਅੱਦਿਤਿਆ ਚੋਪੜਾ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਫਿਲਮ 'ਧੂਮ-4' ਲਈ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਲਿਨੀ' ਅਤੇ 'ਧੂਮ-4' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਮਾਂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੇਗੀ।

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

ਪਿਛਲੇ 38 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Time to buy new home in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017

Grand Master Award Winner: 2018-2021, Platinum Award 2022

Call for Listing Special 2025

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Armaan Singh Gill
Sales Agent
Bre. # 02161166
Ph: 510-709-7987

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

Recent Sales

1. 8455 Peachtree Ave
Newark CA 94560

2. 2125 Neptune Rd
Livermore CA 94550

3. 2169 Charger Dr
San Jose CA 95131

4. 9550 Appaloosa Pl
Elk Grove CA
95624

5. 9810 Bobcat Ct
Gilroy CA 95020

6. 106 Coralflower Ln,
San Ramon, CA
94582

7. 3033 Pellier Pl
San Jose CA 95135

8. 985 Silver Birch Ln
Hayward CA 94544

9. 1672 Northgate
Manteca CA 95336

10. 26676 Campeche
St Hayward CA 94545

11. 1777 Osage Ave
Hayward CA 94545

12. 2249 moody ave
Hayward ca 94545

13. 9714 Fall Valley Way
Sacramento CA 95829

14. 6388 Broadway Ave
Newark CA 94560

Purchase Loan and Refinance

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067

DHMS, Loan Broker

CA BRE Lic.#01180969
NMLS# 352095